

DECEMBER

2020

IJAR

ULUSLARARASI AFRO-AVRASYA ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
INTERNATIONAL JOURNAL OF AFRO-EURASIAN RESEARCH

| <http://i-jar.org> | <http://dergipark.gov.tr/ijar> | info@i-jar.org |

e-ISSN 2602-215X

SPECIAL ISSUE:MIGRATION

ULUSLARARASI AFRO-AVRASYA ARAŞTIRMALARI DERĐİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF AFRO-EURASIAN RESEARCH

Özel Sayı/Special Issue

Aralık / December 2020

Sahibi / Owner

Dr. Hakan ARIDEMİR - Dumlupınar Üniversitesi / Türkiye

E-mail: hakanaridemir@gmail.com

Editör / Editor

Dr. Hakan ARIDEMİR - Dumlupınar Üniversitesi / Türkiye

E-mail: hakanaridemir@gmail.com

Ortak Editörler/Co-Editors

Dr. İtir ALADAĞ GÖRENTAŞ - Kocaeli Üniversitesi/ Türkiye

E-mail: itir.aladagg@gmail.com

Burak YALIM – Kocaeli Üniversitesi/Türkiye

E-mail: burakyalim@gmail.com

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Arthur SULA - University of Tirana /Albania

E-mail: artursula2000@gmail.com

Prof. Dr. Dr. h. c. mult. Carlos Flores JUBERIAS - Universidad de Valencia /Spain

E-mail: carlos.flores@uv.es

Prof.Dr. Anđela Jakőić- STOJANOVIĆ - University Donja Gorica / Montenegro

E-mail: andjela.jaksic@udg.edu.me

Assoc. Prof. Dr. Nelya Yu. POTAPOVA-University of World Economy and Diplomacy /Uzbekistan

E-mail: nelly70@bk.ru

Asst. Prof. Dr.Mariya BAGASHEVA– South-West University "Neofit Rilski" /Bulgaria

E-mail: m_bagasheva@abv.bg

Asst. Prof. Dr. Hary FEBRIANSYAH - School of Business and Management, ITB / Indonesia

E-mail: hary@sbm-itb.ac.id

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Managing Editor

Doç. Dr. Adil AKINCI – Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi / Türkiye

E-mail: adil.akinci@bilecik.edu.tr

Dergi Sekreteryası / Secretary of Journal

Arş.Grv. Ali KESTANE – Kilis 7 Aralık Üniversitesi / Türkiye

E-mail: alikestane@kilis.edu.tr

Kapak Tasarımı/Cover Desing

Arş.Grv. Kübra ÇİÇEKLi/ Mardin Artuklu Üniversitesi / Türkiye

Dizgi/Typesetting

Yasin ÇELEBİ-LAKE ARTDESIGN

İngilizce Editör/English Editor

Dr. Eren AKDAĐ

Yazışma Adresi / Correspondence Address

Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi

Büyükdere Mh. Kırklar Sk. Yalçın Apt. No:18 D:5 Sarıyer/İSTANBUL

info@i-jar.org - <http://i-jar.org> - <http://dergipark.gov.tr/ijar>

DANIŞMA KURULU / ADVISORY BOARD

<i>Prof. Dr. Akmatali ALIMBEKOV</i>	<i>Kyrgyz-Turkish Manas University</i>
<i>Prof. Dr. Ali KARTAL</i>	<i>Anadolu Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Ann Marie Bissessar</i>	<i>University of the West Indies</i>
<i>Prof. Dr. Assem Abdel FATTAH</i>	<i>Minia University</i>
<i>Prof. Dr. İbrahim TAŞ</i>	<i>Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Jose' R. Pires Manso</i>	<i>Universidade da Beira Interior</i>
<i>Prof. Dr. Metin Kamil ERCAN</i>	<i>Gazi Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Ramazan AKTAŞ</i>	<i>TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Ricardas BARTKEVICIUS</i>	<i>Vilnius Pedagogical University</i>
<i>Prof. Dr. Bilhan KARTAL</i>	<i>Anadolu Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Dick NG'AMBI</i>	<i>University of Cape Town</i>
<i>Prof. Dr. Fadil HOCA</i>	<i>International Vizyon University</i>
<i>Prof. Dr. Gulnar NADIROVA</i>	<i>Al-Farabi Kazakh National University</i>
<i>Prof. Dr. H. Mustafa PAKSOY</i>	<i>Kilis 7 Aralık Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Hakan ÇETİNTAŞ</i>	<i>Balıkesir Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. İbrahim ERDOĞAN</i>	<i>Muş Alparslan Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Mehmet ERDEM</i>	<i>Fırat Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Mehmet YÜCE</i>	<i>Uludağ Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Musa MUSAI</i>	<i>International Vizyon University</i>
<i>Prof. Dr. Seval Kardeş SELİMOĞLU</i>	<i>Anadolu Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Selehattin KARABINAR</i>	<i>İstanbul Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Yusuf DOĞAN</i>	<i>Cumhuriyet Üniversitesi</i>
<i>Prof. Dr. Zoran FILIPOVSKI</i>	<i>International Vizyon University</i>
<i>Prof. Dr. Anđela Jakšić- STOJANOVIĆ</i>	<i>University Donja Gorica</i>
<i>Prof. Dr. Yusuf GÜMÜŞ</i>	<i>Dokuz Eylül Üniversitesi</i>
<i>Doç. Dr. Ali ARI</i>	<i>Marmara Üniversitesi</i>
<i>Doç. Dr. Ceenbek ALIMBAYEV</i>	<i>Kyrgyz-Turkish Manas University</i>
<i>Doç. Dr. Nazım CAFERSOY</i>	<i>Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi</i>
<i>Doç. Dr. Elena MIHAJLOVA</i>	<i>Ss. Cyril and Methodius University</i>
<i>Doç. Dr. Nelya Yu. POTAPOVA</i>	<i>University of World Economy and Diplomacy</i>
<i>Doç. Dr. Arzu ARIDEMİR</i>	<i>İstanbul Üniversitesi</i>
<i>Doç. Dr. Elmira ADİLBEKOVA</i>	<i>Ahmet Yassawi University</i>
<i>Doç. Dr. Kalina SOTIROSKA</i>	<i>International Vizyon University</i>
<i>Doç. Dr. Nagy HENRIETTA</i>	<i>Szent István University</i>
<i>Doç. Dr. József KÁPOSZTA</i>	<i>Szent István University</i>
<i>Doç. Dr. Adil AKINCI</i>	<i>Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi</i>
<i>Doç. Dr. Arzu AL</i>	<i>Marmara Üniversitesi</i>

*Her hakkı saklıdır. Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi yılda iki kez yayınlanan Uluslararası **Bilimsel Hakemli** bir dergidir. Bu dergide yayınlanan makalelerin bilim ve dil bakımından sorumluluğu yazarlara aittir. Dergide yer alan makalelerdeki görüş ve düşünceler yazarların kişisel görüşleri olup, hiçbir şekilde Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi'nin görüşlerini yansıtmaz. Dergide yayınlanan makaleler kaynak gösterilmeden kullanılamaz.*

All rights reserved. International Journal of Afro-Eurasian Research (IJAR) is an International Scholarly -Peer Reviewed- Journals and published biannually. Authors are responsible for the content and linguistic of their articles. Articles published here could not be used without referring to the Journal. The opinions in the articles published belong to the authors only and do not reflect those of International Journal of Afro-Eurasian Research.

SAYININ HAKEMLERİ / REFEREES of ISSUE

<i>Doç. Dr. Asena BOZTAŞ</i>	<i>Sakarya Üniversitesi</i>
<i>Doç. Dr. Ahmet OĞUZ</i>	<i>Karabük Üniversitesi</i>
<i>Doç. Dr. Adriatik DERJAJ</i>	<i>Tiran Üniversitesi</i>
<i>Doç. Dr. Gökçen YAVAŞ</i>	<i>Kocaeli Üniversitesi</i>
<i>Doç. Dr. Mehlika Özlem ULTAN</i>	<i>Kocaeli Üniversitesi</i>
<i>Dr. Öğr. Üyesi Aysegül GOKALP KUTLU</i>	<i>Kocaeli Üniversitesi</i>
<i>Dr. Öğr. Üyesi Barış ADIBELLİ</i>	<i>Kütahya Dumlupınar Üniversitesi</i>
<i>Dr. Öğr. Üyesi Ebru Deniz OZAN</i>	<i>Kütahya Dumlupınar Üniversitesi</i>
<i>Dr. Öğr. Üyesi Faik TANRIKULU</i>	<i>Medipol Üniversitesi</i>
<i>Dr. Öğr. Üyesi Fatma Anıl ÖZTOP</i>	<i>Kocaeli Üniversitesi</i>
<i>Dr. Öğr. Üyesi Hanife BİDİRDİ</i>	<i>Kocaeli Üniversitesi</i>
<i>Dr. Öğr. Üyesi Merve ÖZKAN BORSA</i>	<i>İstanbul Üniversitesi</i>
<i>Dr. Öğr. Üyesi Yıldırım TURAN</i>	<i>Sakarya Üniversitesi</i>
<i>Dr. Bilge HAMARAT</i>	<i>Kocaeli Üniversitesi</i>
<i>Dr. Canan ÇETİN</i>	<i>Osmangazi Üniversitesi</i>
<i>Dr. Volan KALENDER</i>	<i>Kütahya Dumlupınar Üniversitesi</i>

DERGİMİZİN TARANDIĞI İNDEKSLER /INDEX

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

- 1. HAKİKATİN ÖNEMSİZLEŞMESİ ÇAĞINDA GÖÇMEN KARŞITI SÖYLEM ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME**
Gül CEYLAN TOK.....1-12
- 2. ANALYSIS OF MIGRATION- SECURITY NEXUS IN THE COMMON EUROPEAN ASYLUM SYSTEM: PROPOSALS AND POSSIBILITIES FACING THE EUROPEAN UNION**
Pelin SÖNMEZ.....13-24
- 3. FROM EU-TURKEY STATEMENT TO NEW PACT ON MIGRATION AND ASYLUM: EU’S RESPONSE TO 21ST CENTURY’S HUMANITARIAN CRISIS**
İtir ALADAĞ GÖRENTAŞ.....25-33
- 4. YUGOSLAVYA’DAN AVRUPA’YA EMEK GÖÇÜ: EKONOMİK KALKINMA PERSPEKTİFİ**
Burak YALIM.....34-47
- 5. AN ANALYSIS OF THE UNDERLYING CAUSES OF INCREASE IN MEXICAN IMMIGRATION TO THE UNITED STATES AFTER THE 1970S**
Oğuz Kaan ÖZALP.....48-58
- 6. GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ ÇERÇEVESİNDE MEKSİKA DUVARI ÖRNEĞİ**
Elif Nur TAŞ.....59-70
- 7. THE MANAGEMENT OF CLIMATE-INDUCED MIGRATION IN THE CONTEXT OF HUMAN RIGHTS: NEW ZEALAND – PACIFIC ISLANDS CASE**
Özden ÖZ.....71-84
- 8. SURİYE İÇ SAVAŞI SONRASI YAŞANAN GÖÇ HAREKETLİLİĞİNİN TÜRKİYE DEMOGRAFİK YAPISINA YANSIMASI**
Yunus Emre SALMAŞUR, Batuhan Erdi ŞAHİN.....85-103

HAKİKATİN ÖNEMSİZLEŞMESİ ÇAĞINDA GÖÇMEN KARŞITI SÖYLEM ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Gül CEYLAN TOK

gulceylantok@yahoo.com

ORCID: 0000-0001-7768-6790

Araştırma Makalesi
Research Article

Geliş Tarihi

Received: 4.11.2020

Kabul Tarihi

Accepted: 26.11.2020

A REFLECTION ON ANTI-MIGRANT DISCOURSE IN THE AGE OF POST-TRUTH

ÖZ "Post-truth", 2016 yılında Oxford Dictionary tarafından "Yılın Kelimesi" seçildi. Bu kelime "Nesnel hakikatlerin belirli bir konu üzerinde kamuoyunu belirlemede duygulardan ve kişisel kanaatlerden daha az etkili olması durumu" olarak tanımlanmıştır. Kavram 1992'den beri kullanımda olsa da, 2016'da Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden Ayrılma Referandumu, diğer adıyla Brexit süreci ve aynı yıl Donald Trump'ın ABD başkanı seçilme süreci sırasında geniş bir kullanıma girmiştir. Bu makalede post-truth dönemi ve göçmen karşıtı söylemler arasındaki ilişki, Brexit ve Trump'ın başkanlık süreçlerine bakılarak incelenecektir. Göçmen karşıtı söylem, ayrılma taraftarı "Vote Leave" kampanyasının ve Trump'ın 2016 başkanlık seçim kampanyasının önemli bir bileşenydi. Her iki kampanya da seçmen kitlelerinin korku ve önyargılarına dayanarak oluşturdukları yalanı bolca içeren, göçmen karşıtı söylemleri, küresel ekonomik sistemin mağdur ettiği seçmen kitlelerini mobilize etmekte kullanmıştır. Hakikatin önemsizleşmesi sürecinde teknoloji şirketleri, sosyal ağlar ve stratejik iletişim ajansları gibi aktörler önemli rol oynamaktadır. Yeni medya düzenindeki yenilik bu aktörlerin de katkısıyla yalanın inanılmaz bir hızla yayılmasıdır. Makalede Donald Trump'ın başkanlığı süresince uyguladığı göçmen karşıtı politikalar incelenmiş ve göçmen karşıtı söylem açısından 2016 ve 2020 seçim kampanyaları karşılaştırılmıştır. Brexit ve Trump'ın Başkanlık süreçleri, hakikatin önemsizleşmesi çağında yalan iddialara dayalı göçmen karşıtı söylemin dijital aktörlerin aracılığıyla tarihte hiç görülmemiş bir hızda yayıldığını ortaya koymaktadır. 2020 seçimleri öncesinde göç meselesinin seçmen nezdinde azalan önemi sebebiyle, Trump'ın tehdit inşasının göçmenlerden Afrikalı Amerikalılara kaydığı iddia edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Hakikatin Önemsizleşmesi, Popülizm

ABSTRACT "Post-truth" was chosen as the "Word of the Year" by the Oxford Dictionary in 2016. It was defined as an adjective "relating to or denoting circumstances in which objective facts are less influential in shaping public opinion than appeals to emotion and personal belief." Although the term has been in use since 1992, it was the British referendum regarding the nation's withdrawal from the European Union and the US presidential election in 2016 that brought the term into wider usage. In this paper, the relation between the age of post-truth and anti-migrant discourses will be explored by looking into the case of Brexit and Trump's presidency. Anti-migration discourse was a significant part of the political propaganda in the "Vote Leave" campaign and Donald Trump's election campaign in 2016. Technology companies, social networks, and strategic communication agencies have become significant actors in the post-truth age. The peculiarity of the new media order in the post-truth age is the spread of lies at an incredible speed. It will be argued that Leave EU campaigners and Trump mobilized their voters by making post truth claims about migrants based on fears and prejudices of their targeted pool of voters. In this article Trump's anti-migrant policies during his presidency will be examined and his presidential campaigns in 2016 and 2020 will be compared in terms of their approach to migration issue. The cases of Brexit and Trump's presidency demonstrated that anti-migrant discourse based on lies have been spreading at unprecedented pace in the age of post-truth with the help of digital actors. It will be argued that since the issue of migration lost its urgency for the majority of voters before 2020 elections, Trump changed his threat construction from migrants to African Americans.

Keywords: Migration, Post-Truth, Populism

GİRİŞ

2016 yılında “post-truth” kelimesi, Oxford Sözlüğü tarafından yılın kelimesi seçilmiş ve çok tartışılır kavramlardan biri haline gelmiştir (BBC, 2016). 1992’de Steve Tesich ilk defa post-truth kavramını kullanarak, Watergate skandalı, Iran/Contra skandalı ve Körfez Savaşı örnekleri üzerinden yalanın Amerikan halkı için nasıl sıradanlaştığını anlatmış ve bunun ABD demokrasisinin geleceği açısından barındırdığı tehlikelere dikkat çekmiştir (Kreitner, 2016). Daha sonra Ralph Keyes, 2004 yılında yayınlanan “The Post-Truth Era: Dishonesty and Deception in Contemporary Life” başlıklı kitabında toplumlarda gittikçe yaygınlaşan yalanı ve aldatmayı, dürüstlüğü değer kaybedişini incelemiştir. Kavramın popülerlik kazanması 2016 yılında İngiltere’deki AB Referandumu ve ABD’deki başkanlık seçimi dolayısıyla olmuştur. Oxford Sözlüğü bu kavramı, “Nesnel hakikatlerin belirli bir konu üzerinde kamuoyunu belirlemede duygulardan ve kişisel kanaatlerden daha az etkili olması durumu” olarak tanımlamıştır (Oxford, 2016).

Bu makalede “post-truth” dönemi ve göçmen karşıtı söylemler arasındaki ilişki, Brexit ve Trump’ın başkanlık süreçlerine bakılarak incelenecektir. İlk bölümde post-truth kavramı açıklanacak ve “post-truth” dönemine aracılık eden teknoloji şirketleri, sosyal ağlar ve stratejik iletişim ajansları gibi aktörler tartışılacaktır. İkinci bölümde Brexit sürecinde göçmen-karşıtı söylemin Ayrılma Kampanyası tarafından nasıl kullanıldığı ve ayrılma kararının arkasında yatan etmenler tartışılacaktır. Üçüncü bölümde ise Donald Trump’ın göçmen karşıtı politikaları incelenecek ve göçmen karşıtı söylem açısından 2016 ve 2020 seçim kampanyaları karşılaştırılacaktır. Brexit ve Trump’ın Başkanlık süreçleri, hakikatin önemsizleşmesi çağında yalan iddialara dayalı göçmen karşıtı söylemin dijital aktörlerin aracılığıyla tarihte hiç görülmemiş bir hızda yayıldığını ortaya koymaktadır. 2020 seçimleri öncesinde göç meselesinin seçmen nezdinde azalan önemi sebebiyle, Trump’ın 2020 seçim kampanyasının hedefinde göçmenler yerine Afrikalı Amerikalılar vardır.

“POST-TRUTH” NEDİR?

Kavram farklı yazarlar tarafından farklı şekillerde Türkçeye çevrilmiştir. “Gerçek-ötesi” (Külcü 2017), “Gerçek-Sonrası”(Turkan-Ipek 2018), “Post-Olgusal” (Uzunoglu 2016) ve “Post-Hakikat” (Yanık 2017) gibi çeviriler önerilmiştir. Alpay’ın altını çizdiği gibi kelimedeki “post” ön eki “sonrası” anlamında değil önüne geldiği “truth” kelimesinin önemsizleşmesi anlamı taşır. “Truth” sözcüğünün Türkçe karşılığının da “gerçek” değil “doğruluk, hakikat” olduğuna dikkat çeken Alpay, post-truth kavramını “hakikatin önemsizleşmesi” olarak Türkçeleştirmiştir. Bu noktada gerçek ve hakikat arasındaki farkı tartışmakta fayda var. Zaman zaman birbirleri yerine kullanılan bu iki kavram üzerine felsefe ve dilbilimi alanlarında derin tartışmalar mevcuttur. Bu çalışmada iki kavram en genel anlamları içinde ele alınacaktır. Gerçeklik öznenin kendisinden bağımsız, nesnel olan, “bilinçten, bilen insan zihninden bağımsız olarak var olan her şey” olarak tanımlanmıştır. (Cevizci, 2014: 147) Hakikat ise gerçeğin insan zihnindeki karşılığıdır bu nedenle özne ile ilişkilidir. Hakikatin önemsizleşmesi gerçek ile hakikatin arasındaki bağın kopması sürecidir. Bugün karşı karşıya olduğumuz hakikatin önemsizleşmesi süreci yalanla bir tutulamaz. Yalandan çok daha karmaşık, kitlelerin önyargıları ve korkularına hitap etmek için farklı araçların kullanıldığı yalanı çokça içeren iddiaların kitleler arasında çok hızlı şekilde yayıldığı bir süreçtir. Alpay bu sürecin getirdiği yeniliği “kitlelerin, kendi önyargılarına, görüşlerine ya da kanaatlerine uyumlu olduğu sürece, yalanların yalan olduğunu bilse dahi onları hakikatmiş gibi kabul etmesi” olarak tanımlar (Alpay, 2017: 29).

Hakikatin önemsizleşmesi dönemi 2016 yılında bir anda ortaya çıkmamıştır. 2000’li yıllarda yazılan birçok eserde gittikçe güçlenen ve çılgın komplo teorilerine dayanan anti-entelektüalizm dalgasından bahsedilmiştir. Aynı dönemde, Avrupa’da “fake news” yalan haberlerin yaygınlaşmasıyla “fact-checking” (doğruluk kontrolü) sitelerinin sayısında hızlı bir artış olduğu görülmüştür (Külcü 2018: 80). Bu sitelerde yalan haberler çok kısa sürede ifşa edilse de, kitleler doğru olmadığı ispat edilen haberleri kendi dünya görüşlerine uyumlu oldukları sürece paylaşmaya devam etmektedir.

Hakikatin önemsizleşmesinin temellerinden bir tanesi yeni medya düzenidir (Alpay, 2017:42). 2000’li yıllarda mobil teknolojilerde kaydedilen gelişmeler sayesinde internet yayıncılığı, sıradan insanların da yapabileceği bir aktiviteye dönüşmüştür. Televizyonun aksine internet kullanıcıları, artık pasif izleyici konumundan içerik sağlayıcısı konuma geçmiştir. Akıllı telefonlar gibi mobil cihazların yaygınlaşmasıyla doğruluğu tartışmalı haberler, Facebook, Twitter gibi sosyal ağlar üzerinden hızla yayılma şansı bulmuştur. Pew Araştırma Merkezi tarafından 2018 yılında yapılan bir kamuoyu araştırması, Amerikalı yetişkinlerin yüzde 20’sinin başlıca haber alma kaynağının sosyal medya olduğunu ve bu oranın ilk defa yazılı basını tercih edenlerin oranını (yüzde 16) geçtiğini ortaya koymuştur (PEW 2018). Bu rakamlara bakıldığında, yeni medya araçları olan sosyal medya ve çevrimiçi haber sitelerinin çok sayıda insan tarafından başlıca haber alma kaynağı olarak kabul edildiği görülmektedir. Yeni medya düzenindeki yenilik Facebook gibi teknoloji şirketlerinin yalan haberlerin hızla paylaşılmasını ve yayılmasını sağlayan teknolojik altyapıyı herkesin kullanımına açmış olmasıdır.

2004’te kurulmuş bir sosyal ağ olan Facebook’un Kasım 2019 itibariyle 2.7 milyar kullanıcısı (Statista, 2020), 2006’da kurulan Twitter’ın 330 milyon kullanıcısı (Statista, 2019), 2010’da kurulan Instagram’ın ise 2018 yılında 1 milyar kullanıcı vardır (Statista, 2018). Facebook, WhatsApp, Instagram ve Messenger gibi uygulamaları da bünyesinde barındırdığı için yeni medya düzeninde adeta bir tekel haline gelmiştir. Sosyal medya platformları, haber gibi görünen ancak rasyonel akıl yürütme, sorgulama ya da delil kullanma olmaksızın yaratılan sahte haberlerin çok hızlı bir şekilde kullanıcılar tarafından paylaşarak geniş kitlelere ulaşmasına imkân sağlamaktadırlar. Bu platformların yarattığı sorun “profesyonel haber toplama ve amatör söylenti/ satma arasındaki geleneksel ayrımı bozmasıdır” (Karagöz, 2018: 689).

Facebook, Apple, Google gibi dev teknoloji şirketleri, hakikatin önemsizleşmesi sürecine yalan haberlerin yayılmasına aracı olmalarının yanında, topladıkları kullanıcı verileri üzerinde çalıştırdıkları algoritmalar vasıtasıyla da hizmet etmektedirler. Bu algoritmalar sayesinde, kullanıcının alışveriş alışkanlıklarından dünya görüşüne uzanan geniş bir yelpazede kullanıcı hakkında bilgi sahibi olan şirketler, bu bilgileri ticari ve siyasi amaçla kullanmaktadır. İnternette karşımıza çıkan sayfalar, algoritmalar tarafından daha önce internette bıraktığımız izler işlenerek karşımıza çıkarılmaktadır. Kullanıcının kendini mutlu ve güvende hissederek platformu kullanmaya devam etmesi için karşısına kendi dünya görüşüyle uyumlu, önyargılarını onaylayan bildirimler, haberler düşmekte, kullanıcı kendi gibi düşünen insanlara yönlendirilmektedir. Algoritmalar, paylaşılan haberlerin doğrulamasını yapmak ya da yalan haber paylaşanları tespit etmek yerine kullanıcının kendi görüşlerine yakın insanlarla iletişim kurduğu alanlar olarak tanımlanan yankı odaları (echo chamber) oluşturmaktadır. Medya okuryazarlığı becerisine sahip olmayan ve enformasyon bombardımanına maruz bırakılan internet kullanıcıları, karşılaştıkları yalan haberlerin doğrulunu sorgulayamadığı için haber alma süreci dezenformasyon sürecinde dönüşmektedir (Aydın 2020:78).

Hakikatin önemsizleşmesi sürecine aracılık yapan sosyal ağlar ve teknoloji şirketleri dışında önemli bir başka aktör de stratejik iletişim ajanslarıdır. Bu ajanslardan biri olan Cambridge Analytica Trump'ın başkanlık seçim kampanyası etkin rol oynamıştır (BBC, 2018). Trump kampanyasının en büyük bağışçılarından Robert Mercer, Cambridge Analytica'nın kuruluşuna 15 milyon dolar mali kaynak sağlamıştır (BBC, 2018). Profesyonel takımlardan oluşan bu ajanslar veri madenciliği yaparak kitlelere direkt ulaşmayı başarmış ve onları manipüle edecek dezenformasyonu sistematik olarak yaymışlardır. Cambridge Analytica, Facebook tarafından kullanıcılar hakkında araştırma amacıyla toplanmış ve Facebook'un onayı olmadan erişilmesi mümkün olmayan verileri usulsüz olarak kullanmakla suçlanmıştır. Skandalın ortaya çıkmasından sonra Cambridge Analytica iflasını açıklamış, Facebook'a yöneltilen suçlamalar nedeniyle Facebook'un kurucusu Mark Zuckerberg 12 Nisan 2018'de Amerikan Kongresi önünde 10 saat ifade vermiştir (Solon, 2018). Temmuz 2019'da ABD Federal Ticaret Komisyonu, Facebook'un Cambridge Analytica skandalı nedeniyle 5 milyar dolar ceza ödeyeceğini ilan etmiştir (BBC 2019). Bu bir şirketin bugüne kadar ödemiş olduğu en büyük gizlilik ve veri ihlali cezasıdır. Cambridge Analytica ayrıca Brexit sürecinde ayrılma taraftarı Leave EU kampanyası ve aşırı sağcı UKIP partisi için çalışmıştır (Scott, 2019)

BREXIT

23 Haziran 2016'da, İngiltere vatandaşlarının yüzde 73'ü, AB'de kalma veya ayrılma seçeneklerinin oylandığı referanduma katılmış ve katılanların yüzde 51,9'u AB'den ayrılma yönünde oy kullanmıştır (BBC, 2016). Brexit sonrası yapılan bir araştırma, 18-24 yaş arası seçmenlerin büyük çoğunluğunun, geleceklerini etkileyecek bu referandumda "kalma", 65 yaş ve üstünde olan kesimin ise çoğunlukla "ayrılma" yönünde oy kullandığını ortaya koymuştur (Inglehart & Norris, 2016: 3). Gelenekçi, yabancı düşmanlığı, göçmen karşıtlığı ve ırkçılık eğilimleri yüksek, orta ve ileri yaşta kileri hedef kitle olarak belirleyen Vote Leave kampanyası, siyasal söylemini hedef kitlesinin korkuları ve önyargıları üzerine inşa etmiştir. Yalan haberler ve iddialarla toplum yönlendirilmiş ve yanıltılmıştır.

İngiltere'de ayrılma taraftarı kampanyanın kullandığı iddialardan biri, Türkiye'nin AB üyesi olacağı ve Türklerin büyük bir kısmının İngiltere'ye yerleşeceği iddiasıdır. Vote Leave tarafından 23 Mayıs 2016'da paylaşılan tweet aşağıdadır (Vote Leave, 2016)

David Cameron Türkiye'nin AB üyesi olmasını istiyor. Bizim Ulusal Sağlık Hizmeti Kurumumuz bununla nasıl başedecek? 23 Haziran'da kontrolü geri alalım.

TÜRKİYE (nüfus 76 milyon) AB'ye KATILYOR

Boris Johnson referandumdan bir hafta önce dönemin başbakanı David Cameron'a hitaben yazdığı mektupta yukarıdaki iddiayı paylaşmıştır. Mektupta AB'nin genişleme politikasının Türkiye'nin AB'ye üye olması yönünde olduğunu ve "Türkiye ile ortak sınırlara sahip olmamanın tek yolunun Ayrılma yönünde oy kullanmak ve 23 Haziran'da kontrolü geri almak" olduğunu yazmıştır (Morris, 2020).

Vote Leave kampanyası tarafından kullanılan bir başka iddia ise AB üyeliğinin yüksek ekonomik külfeti iddiasıdır. Üzerinde “AB’ye her hafta 350 milyon Pound gönderiyoruz, bunun yerine Ulusal Sağlık Hizmetlerimizi finanse edelim, Ayrılmaya Oy Ver, kontrolü tekrar geri alalım.” yazan otobüs Vote Leave kampanyasının önemli sembollerinden birine dönüşmüştür (Guardian, 2016) Bu iddianın gerçeğe dayanmadığı Birleşik Krallık İstatistik Kurumu ve uzmanlar tarafından ortaya konmuştur. Birleşik Krallık 2015 yılında AB’ye 17.8 milyar Pound katkı sağlamış, ve belirtilen tutarın 9.3 milyar Pound’u Birleşik Krallık’a iade (rebate) edilmiştir (Aras & Günar, 2018). King’s College Siyaset Enstitüsü tarafından Brexit sonrası yapılan bir araştırmaya göre aksi ispatlandığı halde halkın yüzde 42’si bu iddiaya inanmaktadır (KCL, 2018). Ayrılma taraftarlarının algıları ile hakikatler arasındaki uygunluğun ortadan kalkması, yalan olduklarını bilseler dahi bu yalanları hakikat olarak kabul etmeleri hakikatin önemsizleşmesi çağının ne kadar güçlü ve içinden çıkılmaz bir dönem olduğunun göstergesidir.

Oy verme davranışı sınıfsal olarak incelendiğinde, varlıklı orta sınıfların, tam veya yarı zamanlı çalışanların AB’de kalma yönünde; orta alt gelirli, işsiz, az eğitilmiş ve beyaz Hristiyanların ise AB’den çıkma yönünde oy kullandığı anlaşılmaktadır (İpek, 2018: 72). Teknolojiyi yakalamış, eğitim seviyesi yüksek ve küresel ekonominin parçası olabilmiş kesimlerin yaşadığı Londra’da çoğunlukla AB’de kalma tercihi çıkmıştır. Ancak eğitim seviyesi ve küresel anlamda rekabet edebilirliği düşük, kırsal kuzey bölgelerinde ise ayrılma kararı çıkmıştır (Jacobs & Mazzucato, 2016). Ekonomik krizden sonra uygulanan kemer sıkma politikaları ve üretim maliyetlerinin düşük olması sebebiyle üretimin gelişmekte olan ülkelere kayması, özellikle işçi sınıfının yaşam koşullarının daha kötüye gitmesine sebep olmuştur. Küresel ekonomik gelişmelerden kötü yönde etkilenen ve rekabet edebilme potansiyeli düşük olan kesimler için “AB üyeliğinin yüksek ekonomik külfeti” propagandası ikna edici olmuştur. Kendini geride kalmış hisseden kitlelerde elit karşıtlığı artarken, bu kesimlerin elit olarak gördüğü bilim insanlarına karşı güven azalmıştır.

Oylamadan önce politikacılar ve uzmanlar, AB’yi terk etmenin İngiltere’ye yol açacağı muazzam hasarla ilgili gerçekleri yoğun bir şekilde dile getirmişlerdir. Uzmanların tespitleri ve uyarıları karşısında ayrılık taraftarı olan siyasetçi Michael Gove ise şu açıklamayı yapmıştır: “Bu ülkenin insanları yeterince uzmanları dinledi” (Portes, 2017). Hakikatin önemsizleşmesi süreci bu noktada popülizmin seçkin karşıtlığı ile kesişmektedir. Cas Mudde (2004: 543) popülizmi dünyanın nasıl olması gerektiğine dair bir görüş olarak tanımlamaktadır. Bu görüş, toplumu “saf halk” ve “yozlaşmış elit” olarak iki homojen ve zıt gruba ayırmıştır. Buna göre siyaset, “genel iradenin (general will) isteğinin gerçekleştirilmesi” olarak ifade edilmektedir. Anti-entelektüalizm ve uzman karşıtlığı, popülist söylemde oldukça güçlüdür. Popülistler, sosyal ve siyasal kontekste göre belirli grupları (göçmenler, azınlıklar gibi) marjinalize ederek, onları çoğunluğa karşı tehdit olarak sunmaktadır. (Yabancı, 2016, p. 594). Küresel ekonomik krizler, terör olayları ve göç dalgaları gibi öngörülmesi zor risklerle karşı karşıya olan günümüz toplumlarında karmaşık sorunlara basit çözümler öneren ve belli grupları bu sorunların kaynağı olarak sunan popülist liderlerin yükselişe geçmektedir.

Suriye İç Savaşı sonrası, savaştan kaçan Suriyelilerin Avrupa ülkelerine çok zorlu yollardan, hatta ölümü göze alarak ulaşmaya çalışmalarıyla Avrupa, 2. Dünya Savaşı’ndan beri ortaya çıkan en büyük “Mülteci Krizi” ile karşı karşıya kalmıştır. Suriyeli sığınmacı ve mülteciler, popülist siyasetçiler tarafından Avrupa ekonomisine, değerlerine, kültürüne ve güvenliğine karşı bir tehdit olarak yansıtılmaktadır. Kontrol edemediği hatta hiç etki edemediği riskler karşısında kendini güvende hissetmeyen kitleler de popülist siyasetçilerin korku

tüccarlığına ve milli duyguları okşayan, nostaljiye dayalı söylemlerine inanmaktadır. Bu kitleler, nesnel hakikatleri bir tarafa bırakıp, korkularıyla ve duygularıyla karar vermektedir. Avrupa'daki Müslümanların "terörist" olduğu veya Amerika'daki Meksikalıların "suçlu" ve "tacizci" olduğu gibi gerçeklikten uzak iddialar, bu kitlelerde karşılık bulmaktadır (BBC,2016).

TRUMP DÖNEMİ

AB Referandumundan kısa süre sonra, kutuplaştırıcı, açıktan ırkçı, yabancı ve kadın düşmanı bir dili benimsemekten çekinmeyen Donald Trump'ın ABD başkanlık seçimini kazanması, hakikatin önemsizleşmesi döneminin bir başka göstergesi olmuştur. Trump siyasal, sosyal ve bilimsel bilgisi oldukça kısıtlı olan ve bu durumdan rahatsızlık duymayan, eğitimsiz insanları daha çok sevdiğini ilan eden bir siyasetçidir (Mishra, 2016). Evren Balta 2016'da Trump'ın başkanlık seçimlerindeki beklenmedik zaferini öfkeli seçmenlerle kurduğu ilişkiye bağlar.

"Başarısızlığı, beceriksizliği, konuşamaması, gereksiz yere böbürlenmesi ve her şeyden önemlisi müesses nizam olarak görülen gruplar tarafından aşağılanması bu öfkeli seçmenlerin onu kendilerinden biri olarak bağırmasına basmalarını sağlayacaktı. Müesses nizam onunla alay ettikçe, onlar onu daha da çok sahiplenecekti (Balta, 2020).

Kimdi bu öfkeli seçmenler? İngiltere'de ayrılma taraflarına benzer şekilde iş güvencelerini kaybeden, ev sahibi olma ihtimalleri oldukça zorlaşan, çocukları kendilerinden daha sağlıksız olacak, daha ağır koşullarda daha düşük ücretlere çalışmak zorunda kalacak olan kesimlerin öfkeleri Trump'ın "Önce Amerika" sloganında karşılık buldu. Gelir dağılımı arasındaki uçurumun derin olduğu ülkelerden biri olan ABD'de son 40 yılda lisans-ön lisans diploması olmayan erkeklerin maaşları ciddi şekilde geriledi (Acemoğlu, 2020). Trump'ın siyasal doğruculuktan uzak ifadeleri hiç çekinmeden söylemesi ayrıcalıklarını kaybettiklerini düşünen kitlelerle bağ kurmasını sağladı. Aralarında işçilerin, çiftçilerin, kırsal toplulukların yoğun olarak yer aldığı seçmen kitlesinin çoğu beyaz ve erkekti ve "kaynakların, gücün ve saygının yeniden dağıtımını talep ediyorlardı" (Balta, 2020).

Göçmen karşıtı söylem Trump'ın 2016 Başkanlık seçim kampanyasına hakimdi. 16 Haziran 2015'te adaylığını açıkladığı konuşmasında güney sınırına Orta Amerika ülkelerinden gelen göçmenleri engellemek için 450 mil uzunluğunda duvar inşa edeceğini ve inşaatı Meksika devletinin finanse edeceğini vaat etti (Walverde, 2016) . "Build the wall" (Duvarı inşa et) sloganı seçim mitinglerinde kitleler tarafından çok tekrarlan sloganlardan biri oldu. 2016'daki PEW kamuoyu araştırmasına göre göre göç meselesi seçmenlerin yüzde 70'i için çok önemliydi (PEW, 2016). Göçmenleri azılı suçlular ve Amerikalı işçilerin işlerini "çalın" vasıfsız işçiler olarak sunan Trump, göçmen sisteminin seçkinlere hizmet ettiğini ve kendilerini mağdur ettiğini düşünen beyaz kitleyi mobilize etmekte etkili oldu. Trump seçim kampanyası boyunca yakınları kayıtsız göçmenler tarafından öldürülmüş ailelerle bir araya geldi ve bu görüşmeler medyada geniş yer buldu. Göçmenlerin suç oranı ABD'de çok düşük olsa da, Trump göçmenleri hem kampanya sürecinde hem de başkanlığı sürecinde yalan iddialara dayanarak ulusal güvenliğe tehdit olarak sundu (Finley ve Esposito, 2019).

Trump'ın başkanlığı süresince göçü sınırlandırma için göçmen sisteminde geri alınması oldukça zor çok sayıda değişiklik yaptı. ABD'nin senelik mülteci kabulünü 1980' den beri en düşük seviyeye indirdi, vize

süreçlerini zorlaştırdı. Obama yönetiminin son yılında 110,000 mülteci kabul edilmişken, 2020’de 30,000 olan mülteci kotası 18,000’e düşürüldü (Krogstad, 2019). ABD dışında doğan üstün yeteneklilere verilen H-1B vizesi başvurularında ret oranı, 2015’te yüzde 6 iken 2020’de bu oran yüzde 30’a çıktı. COVID 19 pandemisi gerekçe gösterilerek 2020’de yayınlanan bir kararname ile H-1B ve L-1 (şirket içi transfer) vizesi sahibi yabancı ülke vatandaşlarının ABD’ye girişi durduruldu (NAE, 2019).

Trump’ın bir başka göç karşıtı politikası DACA programını bitirme kararı oldu. DACA (the Deferred Action for Childhood Arrivals) Çocukluk Dönemi Gelişleri İçin Ertelenmiş Eylem Planı, Haziran 2012’de Obama yönetimi tarafından uygulamaya konmuştu (NY Times, 2020). Bu program sayesinde aileleri tarafından çocuk yaşta ABD’ye getirilmiş 800,000’in gencin ABD’de yaşaması ve çalışması yasal güvence altına alınmış oldu. Eylül 2017’de Trump’ın DACA’yı bitireceğini açıklaması üzerine kendilerini Amerikan Rüyasına atıfla Hayalperestler (Dreamers) olarak tanımlayan ve DACA’dan yararlanan binlerce genç protesto eylemleri gerçekleştirdi. Tepkiyle karşılanan DACA’yı bitirme kararı Yüksek Mahkeme tarafından 2020’de iptal edildi (Zurcher, 2020).

Trump göçü kısıtlamak için Mayıs 2018’de “Sıfır Tolerans” politikasını uygulamaya koydu. Bu politika sonucu, ABD savcılarını sınırı yasadışı yollardan geçen göçmenler hakkında hiçbir kovuşturmayla başvurmadan dava açmaya başladı. Ebeveynler çocuklarından ayrılarak gözetim altına alındı, El Salvador, Guatemala ve Honduras gibi ülkelere geri gönderildi. Güney sınırında 4000 çocuğun ailelerinden ayrıldığı tahmin ediliyor (Carcamo, 2020). Trump’ın “Sıfır Tolerans” politikası gereği ailelerinden ayrılan çocukların tel örgülerle çevrilmiş kafeslere kapatıldığı fotoğrafları büyük tepkiyle karşılandı (Ward, 2018). Başkan Trump artan tepkiler nedeniyle başkanlık kararnamesi ile Haziran 2018’de bu uygulamaya son vermiş olsa da, 2018’den sonra en az 700 ailenin çocuklarından aile ilişkisi hakkında şüphe, refakatçi yetişkinin, basit suçlar da dâhil olmak üzere suç kaydı olması gibi başka sebeplerle ayrıldı (Bala & Rizer, 2019).

Başkan Trump göçmen karşıtı söylemlerini 2018 ara dönem Temsilciler Meclisi seçimleri öncesinde de devam ettirdi. Ülkelerindeki zulüm, şiddet, fakirlikten kaçmak için 13 Ekim 2018’de Honduras’ın San Pedro şehrinde yola çıkan ve yürüyerek ABD sınırına ulaşmayı amaçlayan göçmen kafilesini, Başka Trump “istila” olarak tanımladı. “Suçlular ve bilinmeyen Orta Doğulular aralarına karışmış. Sınır güvenliğini ve orduyu bunun Ulusal Acil Durum olduğu konusunda uyardım” şeklinde tweet atan Trump, tamamen sivillerden oluşan göçmen kafilesini bir ulusal güvenlik tehdidi olarak yansıttı (Trump, 2018). “Orta Doğulular” ifadesini pejoratif anlamda kullanması, Ortadoğuluları terörle ilişkilendiren ırkçı yaklaşımının göstergesiydi. Kafile Amerika Meksika sınırına gelmeden Meksikalı yetkililer tarafından durduruldu (Schrank, 2018). Temsilciler meclisi seçimlerinde Cumhuriyetçilerin 41 sandalye kaybederek çoğunluklarını kaybetmesi, Trump’ın göçmen karşıtı söyleme dayalı seçim stratejisi hakkında değişiklik yapmasında etkili olmuştur.

Trump’ın 2016 başkanlık kampanyası göçmen karşıtlığı üzerine kurulmuşken göç meselesi 2020 kampanyasının odağında değildi. Bu değişikliğin diğer bir sebebi göçle ilgili toplumsal algıdaki değişimdir. Seçim öncesi yapılan kamuoyu araştırmaları, göç meselesinin toplum nezdinde önceliğini kaybettiğini, göç ve göçmenler hakkındaki toplum algısının olumlu yönde değiştiğini ortaya koydu. PEW Araştırma Merkezi tarafından yapılan araştırmaya göre göç seçmenler için öncelik sırasında ekonomi, sağlık, Yüksek Mahkeme atamaları ve COVID gibi meselelerin ardından 9. Sırada yer almaktadır (PEW, 2020). Aynı merkez tarafından yapılan bir başka kamuoyu yoklamasına göre Amerikalıların yüzde 66’sı göçmenlerin çalışkanlıkları ve

yetenekleri sayesinde ABD'yi güçlendirdiklerini düşünürken, göçmenlerin Amerika'ya yük olduklarını düşünenlerin oranı yüzde 28'de kalmıştır (Budiman, 2020).

2016 kampanyasında tehdit unsuru olarak sunulan göçmenlerin yerini 2020 kampanyasında the Black Lives Matter (Siyahların Hayatı Değerlidir) hareketine katılan Siyahiler aldı. 2020'de Trump kendini "law and order" (kanun ve düzen) adayı olarak sundu (Narea, 2020). Siyahi karşıtlığına ve kurumsal ırkçılığa dikkat çekme amacı taşıyan Siyahların Hayatı Değerlidir hareketi, 2013 yılında silahsız genç Trayvon Martin'i vurarak öldüren polis memuru George Zimmerman'ın yargılandığı davada suçsuz bulunmasının ardından başlamıştı. 25 Mayıs 2020'de Minneapolis polisinin George Floyd'u öldürmesi sonrasında tekrar başlayan protesto gösterilerine geniş katılım gerçekleşti (BBC, 2020). Trump protestolar sırasındaki münferit yağma ve şiddet olaylarını abartarak, Demokrat valilerin yönetimindeki şehirlerde halkın güvenliğinin tehlikede olduğu iddialarında bulundu. "Kamu güvenliği" Trump'ın televizyon kampanyasında en çok tekrarlanan konu oldu (Hansen, 2020).

Donald Trump ve Joe Biden arasındaki başkanlık tartışmalarında göç meselesi sadece son tartışmada gündeme geldi. Moderatör Kristen Welker, Başkan Trump'a "Sıfır Tolerans Politikası" sonucu ailelerinden ayrılmış 545 çocuğun ailelerinin hala bulunmadığını hatırlattı ve bu çocukların şu an nerede olduğunu sordu. Trump'ın cevabı "çocuklar buraya çakallar (insan kaçakçıları) ve çok kötü insanlar, karteller tarafından getirildi" oldu. Trump'ın bu iddiası doğru değildi. Mahkeme kayıtları bu çocukların ABD'ye aileleri tarafından getirildiğini ortaya koymuştur. Trump ayrıca bu çocukların ailelerini bulmak için ABD federal devletinin bu mesele üzerinde çalıştığını iddia etti. Ama bu iddia da doğru değildi (Carcamo, 2020). Federal mahkeme, devletin aileleri bulmakla yükümlü olduğunu ilan etse de devlet arama yapmadı (CNN, 2020). Trump'ın bir başka iddiası ise tel örgülerle çevrili kafeslerin Obama yönetimi tarafından inşa edildiği ve çocukları ailelerinden ayırmanın Obama'nın politikası olduğuydu. Bu iddia da gerçekleri çarpıtıyordu. Tesisin Obama döneminde inşa edildiği doğrudur ama bu tesis çocukları ailelerinden ayırmak için hiçbir zaman kullanılmamıştı (Miroff, 2020). Trump'ın milyonların izlediği bir canlı yayında gerçeğe dayanmayan iddiaları rahatça dillendirebilmesi hakikatin önemsizleşmesi döneminde yalanın nasıl normalleştiğinin göstergesidir.

SONUÇ

Hakikatin önemsizleşmesi döneminde kitleleri yalan iddialarla bilinçli olarak yanlış yönlendiren kişileri ve kurumları cezalandırmak için yeterince yaptırım olmaması bu sürecin içinden çıkılmasını zorlaştırmaktadır. Yalan haberin yayılımını engellemek için gerekli hukuki altyapı kurulması elzemdir ama getirilecek yasal kısıtlamaların ifade ve basın özgürlüğünü ihlal etmemesi gerekir. Sosyal ağların yaygınlaşması ve internet yayıncılığı bir yandan kitleleri yanlış yönlendiren, provoke eden, kutuplaştıran haber ve iddiaların yayılmasını kolaylaştırırken, diğer taraftan da toplumsal hareketlerin haberleşmesinde, örgütlenmesinde ve eyleme geçme aşamalarında önemli rol oynamaktadır. Arap Baharı, Wall Street'i İşgal Et Hareketi ya da Siyahların Hayatı Değerlidir Hareketi gibi toplumsal hareketlerin gerçekleşmesinde sosyal medyanın rolü yadsınamaz. Basın özgürlüğünün tehdit altında olduğu otoriter rejimlerde internet gazeteciliği ve sosyal medya, bireylerin tarafsız haber alabilecekleri sınırlı alanlardan birine dönüşmüş durumdadır. Bu anlamda sosyal medya platformları bir yandan katılımcı demokrasi pratiği olarak katkı sağlarken, tekelleşme eğilimi gösteren dev teknoloji şirketlerinin demokrasiye etkisi soru işaretleri yaratmaktadır. Hakikatin önemsizleşmesinin önüne geçilebilmesi için yasal kısıtlamalara gitmek yerine, dijital medya okuryazarlığı

eğitiminin küçük yaşlardan itibaren verilmesi önemli bir adım teşkil eder. Bu eğitimler internet kullanıcılarının internetin tarafsız bilgi kaynağı olmadığını fark etmelerine, bilginin kaynağını sorgulamalarına ve yankı odalarından çıkmalarına katkı sağlayabilir.

BİBLİYOGRAFYA

- ACEMOĞLU, D. (2020). "Trump Son Amerikalı Popülist Olmayacak", <https://www.perspektif.online/trump-son-amerikalı-populist-olmayacak/> (03.12.2020)
- ALPAY, Y. (2017). *Yalanın Siyaseti*, Destek Yayınları, İstanbul.
- ARAS, İ., ve GÜNAR, A. (2018). "Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden Ayrılma Referandumu: Brexit Süreci ve Sonuçları", *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 6(2): 90-110.
- AYDIN, A. (2020). "Post Truth Döneminde Sosyal Medyada Dezenformasyon: COVID-19 (Yeni Koronavirüs) Pandemi Süreci", *Asya Studies*, 4(12), 76-90.
- BALA, N., ve RİZER, A. (2019). "Opinion | Trump's family separation policy never really ended. This is why.". <https://www.nbcnews.com/think/opinion/trump-s-family-separation-policy-never-really-ended-why-ncna1025376>, (03.12.2020)
- BALTA, E. (2020). "Amerikan Seçimlerinin Ardından: Siyaset, Yine Yeniden", *Birikim dergisi*, <https://birikimdergisi.com/haftalik/10336/amerikan-secimlerinin-ardindan-siyaset-yine-yeniden>, (03.12.2020)
- BBC. (2016). "EU Referendum Results", *BBC News*, <https://www.bbc.com/news/politics/eu-referendum/results>, (03.12.2020)
- BBC. (2016). "Post-truth' declared word of the year by Oxford Dictionaries", <https://www.bbc.com/news/uk-37995600>, (03.12.2020)
- BBC. (2016). "What Trump has said about Mexicans", <https://www.bbc.com/news/av/world-us-canada-37230916>, (03.12.2020)
- BBC. (2018). "Facebook verilerini satmakla suçlanan Cambridge Analytica'nın CEO'su: Trump'ın seçilmesinde önemli bir rol oynadık", <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-43469086> (03.12.2020)
- BBC. (2020). "Sosyal medya etiketinden küresel harekete Black Lives Matter: Kurucuları gelinen noktayı nasıl görüyor?", <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55130715>, (03.12.2020)
- BBC. (2018). "5 soruda Facebook verilerini 'usulsüz kullanmakla' suçlanan Cambridge Analytica", <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-43469094>, (03.12.2020)
- BİRGÜN. (2019). "Facebook'a Cambridge Analytica skandalı için para cezası", <https://www.birgun.net/haber/facebook-a-cambridge-analytica-skandalı-icin-para-cezasi-262851>, (03.12.2020)

- BUDİMAN, A. (2020). "Key findings about U.S. immigrants", Pew Research Center, <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/08/20/key-findings-about-u-s-immigrants/>, (03.12.2020)
- CARCAMO, C. (2020). "Immigration fact check: 'Who built the cages?'" <https://www.latimes.com/california/story/2020-10-27/presidential-immigration-debate-fact-check-and-who-built-the-cages> (03.12.2020)
- CASTELLS, M. (2005). Enformasyon çağı. İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- CNN. (2020). "Biden and Trump discuss how 545 children separated from their families should be reunited", https://edition.cnn.com/politics/live-news/presidential-debate-coverage-fact-check-10-22-20/h_ee98bf2ccf1abe63f4f36725e8b80c24 (03.12.2020)
- FINLEY, L ve ESPOSITO, L. "The Immigrant as Bogeyman: Examining Donald Trump and the Right's Anti-immigrant, Anti-PC Rhetoric", *Humanity&Society*, 44(2):1-20
- GUARDIAN. (2016). "Why Vote Leave's £350m weekly EU cost claim is wrong", <https://www.theguardian.com/politics/reality-check/2016/may/23/does-the-eu-really-cost-the-uk-350m-a-week>, (03.12.2020)
- HANSEN, C. (2020). "Immigration, Trump's Signature Issue, Takes a Back Seat in 2020 Campaign", <https://www.usnews.com/news/elections/articles/2020-10-22/immigration-and-the-wall-fade-from-trumps-2020-campaign>, (03.12.2020)
- INGLEHART, R., & Norris, P. (2016). *Trump, Brexit, and the Rise of Populism: Economic Have-Nots and Cultural Backlash*
- JACOBS, M., & Mazzucato, M. (2016). "The Brexit-Trump Syndrome: it's the economics, stupid." , <http://eprints.lse.ac.uk/69142/1/blogs.lse.ac.uk-The%20Brexit-Trump%20Syndrome%20its%20the%20economics%20stupid.pdf>, (03.12.2020)
- JOURNO. (2016). "2016'nin kelimesi seçildi: Post-truth", *Journo*, <https://journos.com.tr/2016nin-kelimesi-secildi-post-truth>, (03.12.2020)
- KARAGÖZ, K. (2018). "Post-Truth Çağında Yayıncılığın Geleceği", *TRT Akademi*, 3(6).
- KEYES, R. (2004). *The Post-Truth Era: Dishonesty and Deception in Contemporary Life*. St. Martins Press.
- KCL. (2018). "Public wrong on key facts around Brexit and impact of EU membership", <https://www.kcl.ac.uk/news/public-wrong-on-key-facts-around-brexit-and-impact-of-eu-membership> (03.12.2020)
- KREITNER, R. (2016). "Post-Truth and Its Consequences: What a 25-Year-Old Essay Tells Us About the Current Moment.", <https://www.thenation.com/article/archive/post-truth-and-its-consequences-what-a-25-year-old-essay-tells-us-about-the-current-moment/>, (03.12.2020)
- KROGSTAD, J. (2019). "Key facts about refugees to the U.S", Pew Research Center, <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/10/07/key-facts-about-refugees-to-the-u-s/>, (03.12.2020)

- KÜLCÜ, Ö. (2017). Kimin Doğrusu Gerçek Ötesi ve Yanlış Bilgiler Dünyasında Kanıt Olarak ve Arşivlere Yönelik InterPARES Truth Projesi. In Ö. Külcü, T. Çakmak & Ş. Eroğlu, Kamusal Alan Olarak Bilgi Merkezleri ve Yenilikçi Yaklaşımlar. Hiper Yayın.
- MİROFF, N. (2020). “Kids in cages’: It’s true that Obama built the cages at the border. But Trump’s ‘zero tolerance’ immigration policy had no precedent”, https://www.washingtonpost.com/immigration/kids-in-cages-debate-trump-obama/2020/10/23/8ff96f3c-1532-11eb-82af-864652063d61_story.html (03.12.2020)
- MİSHRA, P. (2016). “The Anti-Élite, Post-Fact Worlds of Trump and Rousseau”, <https://www.newyorker.com/culture/culture-desk/for-the-love-of-the-poorly-educated> (03.12.2020)
- MORRIS, C. (2020). “Brexit: Did Boris Johnson talk Turkey during referendum campaign?”, <https://www.bbc.com/news/uk-politics-46926119>, (03.12.2020)
- MUDDE, C. (2004). The Populist Zeitgeist. *Government And Opposition*, 39(4), 541-563.
- NAE. (2019). “New American Fortune 500 in 2019”, <https://data.newamericaneconomy.org/en/fortune500-2019/> (03.12.2020)
- NAREA, N. (2020). “Immigration was at the core of the 2016 election. It’s no longer a winning issue for Trump”, <https://www.vox.com/policy-and-politics/21540020/trump-immigration-2020-election> (03.12.2020)
- NY TIMES. (2020). “Trump Says Administration Will Try Again to End ‘Dreamers’ Program”, <https://www.nytimes.com/2020/06/19/us/politics/trump-daca.html>, (03.12.2020)
- OLIVER, J., ve RAHN, W. (2016). “Rise of the Trumpenvolk”, *The Annual of The American Academy Of Political And Social Science*, 667(1), 189-206
- OXFORD. (2020). “Oxford Word of the Year 2016”, <https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016/>, (03.12.2020)
- PEW. (2016). “Top voting issues in 2016 election”. <https://www.pewresearch.org/politics/2016/07/07/4-top-voting-issues-in-2016-election/>,(03.12.2020)
- PEW. (2018). “Social media outpaces print newspapers in the U.S. as a news source”, <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/12/10/social-media-outpaces-print-newspapers-in-the-u-s-as-a-news-source/>,(03.12.2020)
- PEW. (2020). “Important issues in the 2020 election”, <https://www.pewresearch.org/politics/2020/08/13/important-issues-in-the-2020-election/>, (03.12.2020)
- PORTES, R. (2017). “The people of this country have had enough of experts”, <https://www.london.edu/think/who-needs-experts>, (03.12.2020)
- REUTERS. (2018). “Migrant caravan: What is it and why does it matter?”, <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-45951782>, (03.12.2020)

- SCOTT, M. (2019). "Cambridge Analytica did work for Brexit groups, says ex-staffer", <https://www.politico.eu/article/cambridge-analytica-leave-eu-ukip-brexit-facebook>, (03.12.2020)
- SCHRANK, D. (2018). "Migrant caravan halted on Mexico-Guatemala border, pressure to turn back mounts". <https://www.reuters.com/article/us-usa-immigration-caravan-idUSKCN1MT1WM>, (03.12.2020)
- SOLON, O. (2018). "Fact-checking Mark Zuckerberg's testimony about Facebook privacy", <https://www.theguardian.com/technology/2018/apr/11/fact-checking-mark-zuckerberg-testimony-congress> (03.12.2020)
- STATISTA. (2018). "Instagram monthly active users" <https://www.statista.com/statistics/253577/number-of-monthly-active-instagram-users/>, (03.12.2020)
- STATISTA. (2019). "Twitter: monthly active users worldwide", Statista, <https://www.statista.com/statistics/282087/number-of-monthly-active-twitter-users/>, (03.12.2020)
- STATISTA. (2020). "Facebook MAU worldwide 2020", <https://www.statista.com/statistics/264810/number-of-monthly-active-facebook-users-worldwide/#:~:text=With%20over%202.7%20billion%20monthly,the%20biggest%20social%20network%20worldwide> (03.12.2020)
- TRUMP, D. (2018). Twitter, <https://twitter.com/realDonaldTrump/status/1054351078328885248>, (03.12.2020)
- TURKAN-İPEK, I. (2018). "Risk Toplumunda Seçimler", *Sosyoekonomi*, 26(36), 65-79,
- UZUNOĞLU, S. (2016). Post-truth nedir? Bu sirkte yaşamaya mecbur muyuz? <https://journos.com.tr/post-truth-nedir>, (03.12.2020)
- VOTE LEAVE. (2016). "David Cameron wants Turkey to join EU" https://twitter.com/vote_leave/status/734664463757004800?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etwembed%7Ctwterm%5E734664463757004800%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fwww.bbc.com%2Fnews%2Fuk-politics-46926119, (03.12.2020)
- WALWERDE, M. (2016). "PolitiFact - How Trump plans to build, and pay for, a wall along U.S.-Mexico border", <https://www.politifact.com/article/2016/jul/26/how-trump-plans-build-wall-along-us-mexico-border/>, (03.12.2020)
- WARD, A. (2018). "How the world is reacting to Trump's family separation policy", <https://www.vox.com/world/2018/6/20/17483738/trump-family-separation-border-trudeau-may-reaction>.
- YABANCI, B. (2016). "Populism as the problem child of democracy: the AKP's enduring appeal and the use of meso-level actors", *Southeast European And Black Sea Studies*, 16(4), 591-617.
- ZURCHER, A. (2020). "What Supreme Court's Daca ruling means for Trump and Dreamers", <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-53098453>, (03.12.2020)

ORTAK AVRUPA SIĞINMA SİSTEMİNDE GÖÇ- GÜVENLİK BAĞININ ANALİZİ: AVRUPA BİRLİĞİ'Nİ ÇEVRELEYEN ÖNERİ VE OLASILIKLAR

Pelin SÖNMEZ

pelinsonmez11@gmail.com

ORCID:0000-0002-4899-6826

Araştırma Makalesi
Research Article

Geliş Tarihi

Received: 22.09.2020

Kabul Tarihi

Accepted: 28.12.2020

ANALYSIS OF MIGRATION- SECURITY NEXUS IN THE COMMON EUROPEAN ASYLUM SYSTEM: PROPOSALS AND POSSIBILITIES FACING THE EUROPEAN UNION

ÖZ Bir milyondan fazla kişinin Avrupa'ya sığınma başvurusu yapması ile 2015 yılında yaşanan göç baskısı, Ortak Avrupa Sığınma Sistemi'nin (OASS) çökmesine sebep olmuştur. Bu "kriz" ile başa çıkmaya çalışırken, bazı üye ülkeler sığınma arayanların ilk giriş veya ikincil hareketliliklerinin kendileri için bir yük olduğunu iddia ettiler. Bu nedenle Avrupa Komisyonu (AK), iddialara cevaben, Avrupa Birliği'nin üye devletleri arasında, özellikle de mültecilerin yeniden dağıtımı hususunda daha fazla sorumluluk paylaşımı olması gerektiğini belirtti. AK'nın Dublin düzenlemeleri ve üye devletler arasında dayanışmayı güçlendirme hedeflerini içeren OASS'de reform sürecini ilan etmesi ile ilgili tüm bu gelişmeler "krizden" sadece bir yıl sonra gerçekleşti. Bu makale 2020'deki Yeni Pakt ile birlikte reform sürecini ve dayanışma çabalarını göç- güvenlik kavramları bağlamında incelemekte ve bunu yaparken Avrupa Birliği'nin daha güvenli bir "kale" olmayı başarıp başaramayacağı sorusunu sormaktadır. Avrupa Birliği'nin sığınma politikasını kurgularken önceliklerini analiz edebilmek için OASS nezdinde oluşturulan dayanışma kavramının kapsam ve anlamı ile birlikte üye devletlerin farklı argümanları ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği (AB), sığınma sistemi, dayanışma, göç.

ABSTRACT The migration pressure to Europe in 2015 led to the breakdown of the Common European Asylum System (CEAS) as more than one million people applied for asylum to Europe. While trying to cope with the "crisis", some member states asserted that first entry or secondary movement of asylum seekers constitute a burden on themselves. The European Commission (EC), therefore called for greater responsibility-sharing across European Union member states, especially on the redistribution of refugees, as a response. This happened only one year after the "crisis", when the EC declared a reform process in CEAS including Dublin revision and solidarity enforcement throughout the member states. This article studies the reform process, including New Pact of 2020 and solidarity efforts from migration- security nexus while asking the question of whether the EU would be successful to become a more secure "fortress". Scope and meaning of solidarity concept in terms of CEAS in line with different arguments of member states will be revealed in order to analyse the primary concerns of the European Union on setting out its asylum policy.

Keywords: European Union(EU), asylum system, solidarity, migration.

INTRODUCTION

The EU is faced with a shock when more than one million people (1.28 million due to official records) applied for asylum in 2015, considering that this number is nearly four times more than the number of previous year. For the ones who assert that the EU is trying to form a "fortress"¹ in its external borders, this was an obvious threat rather than an opportunity for Europe (Porumbescu, 2019:38) The attitude of the EC can be clearly observed from its discourse by describing this phenomena as the "migratory and refugee crisis". The EC also linked it with exposing significant structural weaknesses and shortcomings in the design and implementation of the European asylum system, and of the Dublin rules in particular [COM(2016) 270 Final 2016/0133 (COD)]. Because the Dublin System is based on "a mechanism that assigns responsibility for asylum seekers in the EU to the 'country of first entry'" and in cases of secondary movement, the asylum seeker is allowed to transfer to the country of first entry (Thielemann and Armstrong, 2013: 149). Dublin System was highly criticised, also, as having not enough control on the movement of asylum-seekers across borders and therefore leading to a suffering for individuals and families subject to the system (Garlick, 2016: 160). As the above mentioned events in 2015 carried a potential to create some extra burdens to specific Member States and sufferings to more people, the EC immediately presented a comprehensive European Agenda on Migration which addressed problems and required tools to better manage migration in May 2015 [COM(2015) 481 Final]. Under these circumstances, the European Agenda on Migration was formed as more "comprehensive approach", based on four areas of; irregular migration, border management, asylum policy and legal migration [COM(2017)558 final] and accordingly, the first set of proposals to reform the CEAS was presented by the EC on 4th of May, 2016.

The proposals known as the first building blocks to reform the structure of the CEAS are composed of establishing a sustainable and fair Dublin system for determining the Member State responsible for examining asylum applications; reinforcing the Eurodac system to better monitor secondary movements and facilitate the fight against irregular migration; establishing a genuine European Union Agency for Asylum to ensure the well-functioning of the European asylum system [COM(2016)465 final 2016/0222 (COD)]. The EC covered the Dublin reform in 2016 with seven proposals in total- overhauling the asylum legislation and exploring different ways that Member States could demonstrate solidarity in case of need². According to the latest Commission reports, there was real progress towards a preliminary

¹ "Fortress Europe" symbolises the EU initiatives and new policies for more controlled migration and more harmonisation among the member states in post-war Europe. The term was first discussed in 1990's and issues such as women workforce, visa policies or external dimension of EU migration policy are the major arguments of fortress Europe. For detailed information see, Eleonore Kofman, Rosemary Sales, "Towards Fortress Europe?", Women's Studies International Forum, Vol. 15, Issue 1, 1992, pp. 29-39. Also see, H. Lutz, The Limits of European-ness: Immigrant women in Fortress Europe. *Fem Rev* 57, 93–111 (1997). <https://doi.org/10.1080/014177897339678>. Also see, Sandra Lavenex, "Migration and the EU's new eastern border: between realism and liberalism", *Journal of European Public Policy*, 8:1, 2001, pp. 24- 42. Also see, Petra Bendel, "Immigration Policy in the European Union: Still bringing up the walls for fortress Europe?", *Migration Letters*, Vol. 2, Issue 1, 2005, pp. 21-32.

²Each of those proposals have different purposes according to the EC. "The Qualifications Regulation would guarantee the rights of recognised refugees and discourage secondary movements. The Reception Conditions Directive would also address secondary movements, by ensuring harmonised and decent conditions for asylum-seekers throughout the EU. The Regulation

agreement on five of the seven proposals, but a majority of Member States insisted on a package approach [COM(2019) 481 Final], which actually extend the finalisation of the reform process. I will discuss the content of each proposal in the last part of this paper, however it is better to present attitudes of member states towards EU reform on asylum and migration systems.

Under the Dublin System, decision making dominantly lays on the state system rather than communitarian institutional system, meaning that states have the sovereign right to monitor their own borders and re-introduce border controls. However, along with the European Agenda on Migration, both the EU and its member states would create functional tools to control and handle the migrant's flows in a more effective manner (Porumbescu, 2019:38). This address a system requiring more cooperation and solidarity for the EU and its member states in terms of border management, maritime, immigration, common asylum policies and etc. Better cooperation, here, does not imply that all member states would become hosting countries; it rather means that each member state should participate in a common strategy, either by hosting immigrants and refugees, or by sparing financial, human, and structural resources in EU level (Estevens, 2018: 17). An analysis on migration- security nexus build on cooperation and solidarity shows that there is a division among EU member states, whereas some members are suspicious to support European Agenda on Migration and some others have positive tendencies towards a need for cooperation with the EU in migration policies, asylum and border control. For example, Czech Republic, Finland, Germany, Greece, Hungary, Lithuania, Luxembourg, Poland, Slovenia and Spain are the EU member states that support and shows its readiness to fully cooperate with mechanisms of the EU on migration and asylum (Estevens, 2018: 17).

The division stressed above can be correlated with a prolonged implementation of the CEAS. However the EC reacted to this by inventing some formulas and thereby trying to control migration before completion of the legislative reform process. A temporary arrangement was underlined by the EC as disembarkation which was announced in December 2018. According to the EC, it meant "putting solidarity and responsibility in practice, based on a mutual understanding of common and shared interest, as a bridging mechanism until the legislative reform is finalized and becomes applicable" [COM(2019) 126 Final]. Disembarkation platforms, therefore has close connection or partnership with third countries in terms of disembarkation arrangements and migrants rescued in the international waters of the Mediterranean would be kept in those platforms either for return and reintegration to countries of origin or resettlement to the EU. Relocation policy was a different response of the EC to control irregular migration after 2015 by calling redistribution of refugees across member states. Relocation mechanism and policy were agreed in 2016, but only a small group of EU member states have accepted their allocated share of refugees and this caused the failure of relocation policy quickly afterwards (Geddes and Ruhs, 2019: 1). This was probably due to the idea that, relocation agreements have damaging impact

on the Asylum Agency would allow the Agency to step up its assistance to Member States with rapid and full support. The new rules on the EURODAC database would allow Member States to track secondary movements and better identify people with no right to stay in the EU. The Union Resettlement Framework would ensure safe and legal pathways, reduce irregular flows and facilitate relations with our external partners". See for details, COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL AND THE COUNCIL, Progress report on the Implementation of the European Agenda on Migration, COM(2019) 126 Final, Brussels, 06.03.2019.

on deeper integration of the CEAS and to its reform program. Also opposing members of the EU may also think the backwards affect of those temporary solutions to Europeanization in the areas of asylum and Schengen as they set up differing and competing areas of solidarity inside the Union (Carrera and Cortinovis, 2019: 31).

Detention and containment are another policies of the EU in order to prevent would-be refugees from seeking asylum beyond- therefore to have more control on irregular migration before the completion of the CEAS reform. Although designed to control migration, containment policy is criticised for its negative effects. For example, Costello (2020: 20) assert that by supporting a network of places of detention and containment at the EU's periphery, refugee arrivals would be unpredictable and invariably look like a crisis, and also it causes increased polarization and a rise of right-wing populism. Moreover, containment policy and hotspot approach can sometimes result with human rights violations as, the head of the EU Agency for Fundamental Rights, Michael O'Flaherty, recently described the EU hotspot in Moria, Greece, as "the single most worrying fundamental rights issue that we are confronting anywhere in the European Union"(Costello, 2020: 18). Overall, the formulas initiated by the EU before the completion of CEAS reforms, seems to have distortionary effects or create undesirable results for the Union. Next heading of this paper will be on meaning and scope of solidarity in terms of EU migration and asylum policies and last section will include analysis of CEAS proposals.

SOLIDARITY IN TERMS OF EU MIGRATION POLICIES

Interconnectedness is the most prominent result of globalization among global actors and as interconnectedness rise worldwide level, solidarity emerges as an even more important concept. The Cambridge dictionary defines the term as the "agreement between and support for the members of a group, particularly a political group".(Cambridge Dictionary Online) It has an ever growing popularity among international organizations such as the EU. After 1990's the EU looked after solidarity for providing harmonization more and coping with crises in unity. As an example, solidarity was seen as a method to overcome difficulties of Eurozone crisis by many politicians of the EU. On the other hand, The EC, defined two large demographic trends in the EU as population ageing and increase in migration flows. The latter especially showed the need of solidarity and an agreement about the European relocation scheme (Estevens, 2018: 2).

The principle of solidarity in EU asylum and migration law has four major qualifications defined as loyalty, trust, fairness and necessity. Loyalty mainly refers fulfilling the obligations arising from their EU membership. Trust refers abolishing the internal borders of the Member States. In association with fairness, solidarity refers to willingness of Member States who are exposed to a lower number of migrants, refugees and asylum seekers to assist the ones that are much more exposed to this burden. Lastly, necessity refers helping Member States in need, to enable a more secure and stable Union. They jointly function as an insurance policy mechanism to increase the stability of the EU (Lang, 2013: 2). Construction of a constitutional system-, lead to the popularity of solidarity in EU legal order, because since the Lisbon Treaty has come into force, solidarity legally became an issue in many policy areas

including migration. In Article 3 of TEU, it mentions solidarity between the Member States among the objectives of the Union and requires the Union to promote economic, social, and territorial cohesion. Article 67 of TFEU, also requires the Union to frame a common policy on asylum, immigration, and external borders based on solidarity between the Member States. Article 80 of TFEU, talks about governance and implementation of asylum, immigration and border checks with the principle of solidarity and the fair sharing of responsibility and by this way, it imposes obligation to the EU for using solidarity principle while legislating on asylum, immigration, and border checks (Küçük, 2016: 970, 971).

Irregular migration, asylum and solidarity are closely connected with each other in EU legislation, as shown in the legal context above. It is also revealed in EC reports where it stress that in order to form an EU- wide approach, it requires strong guarantees that each Member State will deal with the asylum applications it is responsible for, and a structured, predictable mechanism for solidarity to ensure that no Member State bears a disproportionate burden. Therefore, for the Commission, EU asylum system can only be fully effective and able to inspire confidence if this solidarity is systematic rather than ad hoc [COM(2019) 126 Final]. This intention of the EC is clearly observed from the reform process and CEAS proposals, where there are specific provisions addressing the systemic solidarity. Before telling those provisions, it should be noted that there are two forms of solidarity in those provisions. One is about solidarity among member states that aim more harmonization and unity with fair share of burdens inside the EU. The other one is about solidarity with third states that aim to prevent "would-be" migration and therefore control irregular migration by using detention or readmission methods.

The first proposal having direct relationship with solidarity as a systematic mechanism is about "Establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an application for international protection lodged in one of the Member States by a third-country national or a stateless person" [COM(2016) 270 Final 2016/0133 (COD)]. In this proposal- also known as revision of the Dublin Regulation, the Commission described the current System as having complex and disputable rules on the determination of responsibility, lengthy procedures and lacking clear provisions on applicants' obligations. Therefore the EC proposed a corrective allocation mechanism (this mechanism is also known as "fairness mechanism") to relieve Member States under disproportionate pressure. According to the new Dublin scheme, the system will be based on a European reference system from the start of its implementation with an automatically triggered corrective solidarity mechanism as soon as a Member State carries a disproportionate burden. This mechanism is described in a more concrete way with a specific provision explaining solidarity contribution for the member states who decided to not take part in the allocation temporarily. According to this, member State of allocation may decide to temporarily not take part in the corrective mechanism for a twelve months-period, however that Member State must make a solidarity contribution of EUR 250,000 per applicant to the Member States that were determined as responsible for examining those applications[COM(2016) 270 Final 2016/0133 (COD)]. European reference system can be described a new type of systematic solidarity among member states that aims to be more "fair" on allocation of asylum seekers. However it should be noted here that some institutions of the EU, such as the Committee of the Regions finds the proposal to reform the Dublin Regulation as inadequate, but also welcoming a corrective mechanism. The European Economic and Social Committee, moreover, declared its approval on the proposed objective to improve

and speed up the determination procedures; but stressed for more clarified protective provisions (Radjenovic, 2020: 6)

Another form of solidarity under CEAS reforms is seen as a solidarity with third states or non-member partners of the EU. This form is seen, especially, in the proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council establishing a Union Resettlement Framework.[COM(2016) 468 Final 2016/0225 (COD)]. Although resettlement is done several times before, this proposal aims to establish a Union Resettlement Framework in the EU, therefore the objective is to facilitate resettlement and provide for a collective and harmonized approach with a unified procedure. Solidarity becomes a key issue for this proposal as it requires close cooperation with third countries. The proposal thus, mention about the EU- Turkey Statement of 18 March 2016³ and stresses that it also hold solidarity and responsibility sharing between the EU and Turkey, namely a member and non- member country. To conclude, sustaining systematic solidarity either among member states or with third countries via readmission agreement or specific statements has great importance for the Commission and this can be observed from the requirements of the legal context and CEAS reform proposals.

PROPOSALS FOR REFORMING THE CEAS AND NEW PACT ON MIGRATION AND ASYLUM

This section of the paper is concentrated on CEAS proposals submitted in 2016 and by analyzing specific provisions in each of those seven proposals, their capacity to change the current system and structure of the new framework would be revealed. Starting with the revision of the Dublin Regulation, it proposes establishing a European Union Agency for Asylum to support the functioning of the CEAS. The revision kept the current criteria in the Dublin System, however the amendment limits the applicant's choices by clarifying that an applicant neither has the right to choose the Member State of application nor the member state responsible for examining the application. Therefore, member state of application must check the admissibility of the applicant before starting process of determining the member state responsible. Accordingly, if the applicant comes from a first country of asylum or a safe third country, he/she will be returned to that first country or safe third country. Moreover, the proposal asserts that in the second application (of an asylum seeker) the readmission rules will be applied and expiry of deadlines will no longer result in a shift of responsibility between Member States, meaning that a responsible member state remain responsible regardless of deadlines [COM(2016) 270 Final 2016/0133 (COD)]. The technical operation of this new system would be held by EU-LISA⁴, meaning that once an application is

³EU- Turkey Statement of 2016 involves a resettlement plan including those specific requirements: all new irregular migrants crossing from Turkey to the Greek islands as of 20 March 2016 will be returned to Turkey; for every Syrian being returned to Turkey from the Greek islands, another Syrian will be resettled to the EU; Turkey will take any necessary measures to prevent new sea or land routes for irregular migration opening from Turkey to the EU; Once irregular crossings between Turkey and the EU are ending or have been substantially reduced, a Voluntary Humanitarian Admission Scheme will be activated. For details see the EU Commission web page, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_16_963

⁴EU-LISA is a newly established EU agency to provide a long-term solution for the operational management of large-scale IT systems. The Agency started its activities in 2012 and it is currently managing Eurodac, the second generation Schengen Information System (SIS II) and the Visa Information System (VIS). For details see, <https://www.eulisa.europa.eu/About-Us/Mandate-And-Mission>

lodged, the member state shall register that application in the automated system with a unique number, and thereby applications and applications per member state can be traced by the EU quite easily. The mechanism for allocation of asylum seekers among member states is clarified in the revision and there will be a reference key based on the size of the population and the total GDP of a Member State having equal (50% of each) weighting. According to the Proposal, "the application of the corrective allocation for the benefit of a Member State is triggered automatically where the number of applications for international protection for which a Member State is responsible exceeds 150% of the figure identified in the reference key" [COM(2016) 270 Final 2016/0133 (COD)].

The second proposal under the CEAS reform amends the current EURODAC Regulation and extends its scope for the purposes of identifying illegally staying third-country nationals and those who have entered the EU irregularly at the external borders [COM(2016) 272 Final 2016/0132 (COD)]. It should be noted here that along with the Dublin Regulation, this regulation is equal to the Dublin System and therefore the two proposals would change this System as well. According to the revision in Article 15(4) and 16(5), EURODAC scope has been extended to third-country nationals or stateless persons who are not applicants for international protection. Thereby EURODAC becomes a database for wider immigration purposes allowing for example, transmitting and comparing data on those illegally staying third-country nationals of competent immigration authorities of member states. To do this, Article 2 of the proposal obliges member states to take and transmit fingerprints and a facial image of all three categories of persons and also permits Member States to introduce sanctions, in accordance with their national law, for those individuals who refuse to provide a facial image or comply with the fingerprinting procedure [COM(2016) 272 Final 2016/0132 (COD)]. Article 12, 13 and 14 stresses the changes for easily identifying an individual without the need to request any information from another member state. Therefore this proposal permits the storage of personal data such as the name(s), age, date of birth, nationality, and identity documents, as well as a facial image. Article 38 also allows sharing information with third countries, international organizations or private entities only in case of return and readmission purposes [COM(2016) 272 Final 2016/0132 (COD)].

Strengthening and developing European Asylum Support Office (EASO) is another proposal aiming to provide active functioning of the CEAS by transforming it to an Agency. With the implementation of this Regulation proposal, EASO will be renamed as European Union Agency for Asylum. This new Agency will assist member states in crisis situations and also provide the necessary operational and technical assistance; support a sustainable and fair distribution of applications for international protection; monitor and assess the implementation of the CEAS as well as the capacity of asylum and reception systems; enable convergence in the assessment of applications for international protection [COM(2016) 271 Final 2016/0131 (COD)]. The Commission reports that the Agency will cooperate more with the member states and would intervene to them in cases of jeopardizing the functioning of the CEAS. This, on the other hand, may result with an opposition by some member states who wish to continue on the path of intergovernmental cooperation.

Another proposal is on establishing a common procedure for international protection [COM(2016) 467 Final 2016/0224 (COD)]. As the Commission puts it, the proposal promotes the objective of ensuring fast

but high quality decision making at all stages of the procedure and it describe the Directive as efficient, fair and balanced. With Article 34(2) and (3), it fixed the six-month benchmark for a first decision to all EU members and thereby trying to form a unity on varying time-limits among them. On the other hand, shorter time-limits are foreseen for dealing with manifestly unfounded and inadmissible claims as well. The proposal provide specific rights and obligations for the applicants. The right to be heard in a personal interview, interpretation as well as free legal assistance and representation are new rights proposed here; however applicants are required to cooperate with the responsible authorities to be able to establish their identity, including by providing their fingerprints and facial image. They must also bring forward all elements at their disposal which are necessary for the examination of the application pursuant to Article 7(2) [COM(2016) 467 Final 2016/0224 (COD)]. This actually corresponds to a strict cooperation with the authorities, also meaning stricter rules to prevent abuse of the system, sanction manifestly abusive claims and remove incentives for secondary movements.

The next proposal forms a new Qualification Directive by amending the Qualification Directive of 2011. The proposal sets out criteria for applicants to qualify for asylum and subsidiary protection, and rights for persons who benefit from these statuses in a need to create a more harmonized approach among Member States [COM(2016) 466 Final 2016/0223 (COD)]. Harmonization would be realized through the common criteria for recognizing applicants for international protection- such as reinforced rules on information sharing as proposed in Article 24- and on rights of beneficiaries of international protection. On the other hand, more convergence of the asylum decisions and more limitation on secondary movements of beneficiaries of international protection are the aims of this proposal as well. Overall, the proposal is targeting to achieve a higher level of harmonization and control while avoiding the creation of unnecessary burden for the Member States [COM(2016) 466 Final 2016/0223 (COD)]. Article 5 (3) is a specific example for this as it now extends to permit Member States not to grant subsidiary protection status or refugee status, where an applicant for international protection files a subsequent application based on circumstances which he has created by his/her own decision since leaving the country of origin [COM(2016) 466 Final 2016/0223 (COD)].

"The Reception Conditions Directive" is the other proposal to provide minimum harmonization of standards for the reception of international protection applicants in the EU [COM(2016) 465 Final 2016/0222 (COD)]. The Commission is quite aware of "very" different reception conditions among Member States and trying not to reach a higher harmonization level. According to Article 27, it requires some harmonization on EASO rules on operational standards and indicators on monitoring and controlling their reception systems. Article 28 also "obliges Member States to draw up, and regularly update, contingency plans setting out the measures foreseen to be taken to ensure adequate reception of applicants in cases where the Member State is confronted with a disproportionate number of applicants" [COM(2016) 465 Final 2016/0222 (COD)].

The seventh proposal is a Regulation of a Union Resettlement Framework [COM(2016) 468 Final 2016/0225 (COD)]. With the implementation of the proposal, this would be the first time that a resettlement is done at EU level- regardless of national and multilateral arrangements or ad-hoc ways. It addresses solidarity principle not only among Member States; but also with third countries such as

Turkey, because the content of the proposal is said to be build on the resettlement scheme with Turkey set out in the EU-Turkey Statement of 18 March 2016. By establishing a Union Resettlement Framework, the setting of annual Union resettlement plans through Council implementing acts and the adoption of targeted Union resettlement schemes will be scheduled [COM(2016) 468 Final 2016/0225 (COD)].

As a result of prolonged years of negotiations and approval processes in the EU Council, the Commission launched a New Pact on Migration and Asylum in September 2020 and timing of this has just overlapped with the time that I write this paper. A new framework was formed with this Pact and it claims to ensure fair sharing of responsibility and solidarity between Member States while providing certainty for asylum seekers [COM(2020) 609 Final]. Legally speaking, this means the withdrawal of CEAS reform proposals. However most of the compromised issues from CEAS reform proposals has been preserved in this New Pact. The Commission has put it like this:

" The New Pact has been shaped by the lessons of the inter-institutional debates since the Commission proposals of 2016 to reform the Common European Asylum System. It will preserve the compromises already reached on the existing proposals and add new elements to ensure the balance needed in a common framework, bringing together all aspects of asylum and migration policy" [COM(2020) 609 Final].

The Commission, therefore depicts a larger scheme with the Pact which also join all different parts of migration and asylum into one framework. Therefore, it include not only migration management with its specific procedures or solidarity; but also attracting highly skilled migrants and flexibility or resilience mechanisms. The Dublin Regulation, for example will be replaced by a new, broader instrument called – the Asylum and Migration Management Regulation and the Commission stressed an urgent political agreement for this reform COM(2020) 609 Final]. Overall, the Commission reveal its will to implement an actual change on migration and asylum policies and set the timetable for completion of such reforms as 2020, 2023 and 2025. The Pact seems to function on faster procedures- where under some circumstances, may accelerate the asylum applications. It includes more specified and clearer mechanisms such as solidarity mechanism focused on relocation and return sponsorship or improved IT systems. The Pact also seems to be formulated in a more human rights friendly atmosphere as, for example, there is no facial image requirement in the new upgraded EURODAC.

CONCLUSION

This paper studied EC's work to reform the CEAS and its efforts to bring up more solidarity after 2015. While making an analysis, it was important to point out that the EC described asylum applications of 2015 as "crisis", rather than a singular phenomena, therefore declared failure of the European asylum system. This attitude of the EC continue with the announcement of the European Agenda on Migration and now we face a New Pact on Migration and Asylum. Along with the other initiatives of the Commission, those initiatives can be interpreted like raising the walls of the "fortress Europe" for more "secure" and "protected" Europe. It was quite obvious, because the pillars of the Agenda were irregular migration, border management, asylum policy, legal migration and they all require more solidarity and

harmonisation among Member States to have more control on migration issues and therefore more control irregular migrants as well.

Accordingly, seven CEAS reform proposals which were prepared in 2016 by the EC and many parts of the New Pact, also, shows the same attitude by enhancing functional tool creation, acceleration processes and simplification of instruments such as reinforced Eurodac, new European Union Agency for Asylum. Illegally staying people and asylum seekers, therefore have now less options in terms of choosing the country. However they have some new rights providing that strict cooperation with the authorities should be done, also meaning stricter rules to prevent any abuse of the system.

Although those proposals were prepared in 2016, Member States have different perspectives to finalize the reform process- while some of them have positive attitude to finish legislation process and some others are skeptical due to protecting their sovereign rights. Moreover the people of those Member States were able to reflect their point of view through European Parliament by opposing to some reform proposals. As the prolonged process seemed to survive more, the Commission decide to put those reforms in a clearer, simpler, uniform shape after consulting the EU Parliament and the Council. With this initiative known as The New Pact on Migration and Asylum, the Commission now seems to be more cautious as it says it consulted and agreed with those two institutions for a faster approval process. Because the New Pact sets the furthest date of completion for the new reforms as 2025. However all the efforts to lessen bureaucracy on asylum procedures raises a question of humanitarian purposes. Would those new initiatives have the rationale of humanitarian purposes only or are those initiatives designed for accelerating the return of asylum seekers in a faster and certain way? Well it seems to serve more for the second option, especially with the introduction of the New Pact, as there are increased institutionalization in the return processes.

REFERENCES

BENDEL, P., 2005. "Immigration Policy in the European Union: Still bringing up the walls for fortress Europe?", Migration Letters, Vol. 2, Issue 1, pp. 21-32.

Cambridge dictionary online, See for details:
<https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/solidarity>

CARRERA, S., Cortinovis, R., 2019. "Search and rescue, disembarkation and relocation arrangements in the Mediterranean Sailing Away from Responsibility?", CEPS Paper in Liberty and Security in Europe, No 2019-10.

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL AND THE COUNCIL, Progress report on the Implementation of the European Agenda on Migration, COM(2019) 481 final, Brussels, 16.10.2019.

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS, on a New Pact on Migration and Asylum, COM(2020)609 final, Brussels, 23.9.2020.

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS, on the Delivery of the European Agenda on Migration, COM(2017)558 final, Brussels, 27.9.2017.

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL AND THE COUNCIL, Progress report on the Implementation of the European Agenda on Migration, COM(2019) 126 Final, Brussels, 06.03.2019.

COSTELLO, C., 2020. "Overcoming Refugee Containment and Crisis", German Law Journal, 21, pp. 17–22, doi:10.1017/glj.2019.89

ESTEVENSON, J., 2018. "Migration crisis in the EU: developing a framework for analysis of national security and defence strategies ", Comparative Migration Studies, 6:28, <https://doi.org/10.1186/s40878-018-0093-3>

GARLICK, M., 2016. The Dublin System, Solidarity and Individual Rights, (a chapter of the book) Reforming the Common European Asylum System The New European Refugee Law, Vincent Chetail, Philippe De Bruycker, and Francesco Maiani (Eds.), Brill Nijhoff Publishing.

GEDDES, A., Ruhs, M., 2019. Reforming Asylum and Migration Policies in Europe: Attitudes, Realism and Value, European University Institute Robert Schuman Centre for Advanced Studies Policy Paper, Italy, No: 2019/13.

KOFMAN, E., and Sales, R., 1992. "Towards Fortress Europe?", Women's Studies International Forum, Vol. 15, Issue 1, pp. 29-39.

KÜÇÜK, E., 2016. "Solidarity in EU Law An Elusive Political Statement or a Legal Principle with Substance?", 23 MJ 6, pp. 965- 983.

LANG, I, G., 2013. "Is There Solidarity on Asylum and Migration in the EU?", Croatian Yearbook of European Law & Policy, Vol. 9, No. 1, pp. 1- 14.

LAVENEX, S., 2001. "Migration and the EU's new eastern border: between realism and liberalism", Journal of European Public Policy, 8:1, pp. 24- 42.

LUTZ, H., 1997. "The Limits of European-ness: Immigrant women in Fortress Europe", Fem Rev 57, 93–111, <https://doi.org/10.1080/014177897339678>

PORUMBESCU, A., 2019. "Europe Facing Migration. National Strategies versus Common European Policies", Revista de Ştiinţe Politice Revue des Sciences Politiques, No. 63 , pp. 34- 44.

Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL laying down standards for the reception of applicants for international protection (recast), COM(2016) 465 final 2016/0222 (COD), Brussels, 13.7.2016.

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an application for international protection lodged in one of the Member States by a third-country national or a stateless person (recast), COM(2016) 270 final 2016/0133 (COD), Brussels, 4.5.2016.

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing a Union Resettlement Framework and amending Regulation (EU) No 516/2014 of the European Parliament and the Council, COM(2016) 468 final 2016/0225 (COD), Brussels, 13.7.2016.

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the establishment of 'Eurodac' for the comparison of fingerprints for the effective application of [Regulation (EU) No 604/2013 establishing the criteria and mechanisms for determining the Member State responsible for examining an application for international protection lodged in one of the Member States by a third-country national or a stateless person], for identifying an illegally staying third-country national or stateless person and on requests for the comparison with Eurodac data by Member States' law enforcement authorities and Europol for law enforcement purposes (recast), COM(2016) 272 Final, 2016/0132 (COD), Brussels, 4.5.2016.

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the European Union Agency for Asylum and repealing Regulation (EU) No 439/2010, COM(2016) 271 final 2016/0131 (COD), Brussels, 4.5.2016.

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing a common procedure for international protection in the Union and repealing Directive 2013/32/EU, COM(2016) 467 final 2016/0224 (COD), Brussels, 13.7.2016.

Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or for persons eligible for subsidiary protection and for the content of the protection granted and amending Council Directive 2003/109/EC of 25 November 2003 concerning the status of third-country nationals who are long-term residents, COM(2016) 466 final 2016/0223 (COD), Brussels, 13.7.2016.

RADJENOVIC, A., 2020. Reform of the Dublin System, European Parliamentary Research Service, Briefing EU Legislation in Progress.

THIELEMANN, E., and Armstrong C., 2013. "Understanding European asylum cooperation under the Schengen/Dublin system: a public goods framework, European Security", 22:2, 148-164, DOI: 10.1080/09662839.2012.699892

AB- TÜRKİYE MUTABAKATINDAN YENİ GÖÇ VE SİĞİNMA PAKTINA: 21. YÜZYIL İNSANİ KRİZİNE AB'NİN CEVABI

İtir ALADAĞ GÖRENTAŞ

itir.aladagg@gmail.com

ORCID: 0000-0001-7677-908X

Araştırma Makalesi
Research Article

Geliş Tarihi

Received: 03.11.2020

Kabul Tarihi

Accepted: 25.12.2020

FROM EU- TURKEY STATEMENT TO NEW PACT ON MIGRATION AND ASYLUM: EU'S RESPONSE TO 21. CENTURY'S HUMANITARIAN CRISIS

ÖZ Moria Kampı'nın yanmasından günler sonra Avrupa Komisyonu Yeni Göç ve Sığınma Paktı'nı yayınladı. Pakt, tüm Avrupa Birliği'nde sorumluluk ve dayanışmada denge sözü veriyor. Yine de Plan, Türkiye gibi ülkelerle, hali hazırda AB- Türkiye Mutabakatı ile zaten yürürlükte olan uluslararası işbirliğinin derinleştirilmesini gerektiriyor. Diğer taraftan, beşinci yıldönümüne yaklaştığı şu günlerde, AB- Türkiye Mutabakatı, hem insan hakları hem de uygulaması bakımından ciddi eleştirilerle karşı karşıya.

Bu makale AB'nin 21. yüzyılın insani krizine resmi karşılıklarına odaklanmaktadır. Çalışma öncelikle 2016 tarihli AB- Türkiye Mutabakatı'nın hem Türkiye hem de AB bakımından düzenlenmesi ve uygulanması üzerinde duracaktır. Daha sonra tartışma AB'nin Yeni Göç ve Sığınma Paktı ve bunun AB- Türkiye Mutabakatı açısından anlamı ile devam edecektir.

Anahtar Kelimeler: göç, sığınma, insan hakları, Avrupa Birliği, Türkiye

ABSTRACT

Days after the burning of Moria Camp to the ground, the European Commission released its "New Pact on Asylum and Migration". The Pact promises a balance between responsibility and solidarity in the whole European Union. Yet, the plan still requires deepening international partnership with states like Turkey which seems like an action already prevails considering the EU- Turkey Statement. On the other hand, nearly in its fifth anniversary, the EU- Turkey Statement faces serious criticisms regarding human rights and including its implementation.

This article focuses on the EU's official response(s) to 21st century's humanitarian crisis. The study will first focus on the regulation and implementation of the EU- Turkey Statement of 2016 both regarding Turkey and EU. Then the discussion will continue with the EU's New Pact on Migration and Asylum and its meaning for the EU- Turkey Statement.

Keywords: migration, asylum, human rights, European Union, Turkey

INTRODUCTION

When the EU and Turkey concluded the EU- Turkey Statement (The Statement or The Deal) as a solution for mass migration, criticisms and concerns were revealed immediately from several different parties. The main concern with the Statement is that it is in conflict with the basic principles of the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees. Besides not being compatible with international law's fundamental document on refugees' rights, the EU- Turkey Statement's planned "returning process" violates several provisions of the European Convention on Human Rights, especially article 4 of Additional Protocol 4 "prohibition of collective expulsion of aliens", which all members of the European Union and Turkey are subject to as High Contracting Parties.

1951 Refugee Convention has been a profound accomplishment and commitment after the violence and sufferings people had been through during World War II. After more than 60 years, regrettably, Europe is engaging in careless agreements, taking several steps back from that success, turning its back to displaced people urging for international protection. Besides, the EU- Turkey Statement mainly focuses on Syrian refugees (European Council, 2016), which means that all the parties are breaching the European Convention on Human Rights' prohibition of discrimination along with other violations. Numbers so far shows the EU's slow progress of relocating refugees (Marin, 2016: 8- 9).

Members of the Union have also been condemning the Deal as it is pushing EU- Turkey relations to an agitated situation. The promise of visa-free travel for Turkish citizens inevitably turns the agreement, the refugees in particular, into leverage. As of the last months of 2020, the promise of visa-free travel seems to stay on hold. Turkey is now home to an official number of 3.6 million Syrians (UNHCR, 2020). The situation has financial and societal consequences for this country. Regarding legal statuses of Syrians in Turkey, Turkey retains a geographic limitation to 1951 Convention; it limits refugee status to those fleeing from events occurred in Europe. Consequently, the status of Syrians in Turkey is framed with "temporary protection" and they cannot make any asylum claims in this country. Considering this, the EU- Turkey Statement is also a temporary solution itself and European states at the first place should start to share the burden of this humanitarian crisis permanently and urgently.

To reflect the shortcomings of the EU- Turkey Statement in special and its asylum system in general, the EU launched a New Pact on Migration and Asylum. Contrary to expectations, the New Pact is far from reflecting the crisis' global dimension and offers repetitive solutions from similar previous documents. In this respect, it would be so optimistic to expect from this document new groundbreaking solutions to 21st century's humanitarian crises. To evaluate the capacity of the New Pact, this study will first examine the EU- Turkey Statement as an outsourcing regulation for the Union's migration "problem" and then focus on the new Proposal and evaluate if it offers feasible "solutions".

PROVISIONS of the EU- TURKEY STATEMENT and its IMPLEMENTATION POSSIBILITIES The Syrian humanitarian crisis started in the early 2011 and left 13.1 people in need (UNHCR, 2020). Within this number the internally displaced (in Syria) is close to 7 million. The rest is dispersed mostly to regional states with the hope, at least at the beginning, to reach European welfare states like Sweden and

Germany. Turkey has been one of the hot spots since the beginning, mostly attributed as a transit country due to being on the Eastern Mediterranean Route, relatively most secure route to Europe. The movements towards Europe via Turkey dramatically increased in the last four months of 2015. These developments triggered the conclusion of the EU- Turkey Statement in the early 2016. The Statement aims to prevent irregular migration towards the European Union with the help of Turkey. In this respect, Turkey is expected to stop migration from its borders, especially via Aegean Sea, to Greek islands and mainland Europe (European Council, 2016). Turkey also undertakes the duty to accept “irregular migrants” from EU Member States. In return, the EU is supposed to share the financial burden with an aid of 3+3 billion Euros and a voluntary resettlement scheme is launched among the Member States (European Council, 2016). For every “irregular migrant” deported from European jurisdiction, one displaced person waiting in Turkey will be settled to a European country. This aspect of the Statement has made it called “one-to-one deal” or “one-in-one-out deal” in the media (See BBC, 2016; Vanstreels, 2016; New Statesman, 2016).

While Turkey becomes home to 65 % displaced Syrians, the EU is still insisting on using a voluntary scheme to resettle refugees, or “irregular migrants” according to the official terminology, which means the major crisis of 21st century is expected to be solved between only a few actors. The EU’s refugee resettlement programme is based on voluntary participation, and this allows some of the member states staying out of the responsibility circle. According to the Turkish Directorate General of Migration Management, as of November 2020, only 27.225 Syrians are resettled in line with one- to- one scheme (Göç İdaresi, 2020). In an early press release on the 15th of June 2016 regarding EU- Turkey Statement, the European Commission reviewed the implementation of the Statement giving positive signs yet stating “progress is still so slow” (European Commission, 2016 b). Reflected immediately in early numbers, the decrease in numbers of people trying to reach Europe via the Eastern Mediterranean route can be evaluated as an accomplishment. Yet the statistics show migration flows only changed pathways (Idemudia and Boehnke, 2020: 34- 41). The Commission also designated the next implementation phase to support Greece through processing asylum applications which is vital for people waiting hopefully to resettle in Europe (European Commission, 2016 a). On the other hand, the EU- Turkey Statement’s second article highlights that the EU as a whole is planning to end “irregular migration” by resettling a limited number of people; the exact number assigned in the Statement was 72.000. Given that the number of Syrians fled their homes and crossed the border is close to 5.6 million (UNHCR, 2020) and the fact that this number inevitably increases with new crises in Mosul and elsewhere, the plan is not anywhere near to being a solution.

Compared to other documents of this importance, the EU- Turkey Statement is critically abstract and non- detailed. Obvious deficiencies were planned to be covered step by step with the help of the Commission’s regular reports and factsheets. By the end of November 2020, regretfully, loopholes of regulation are countless. For example; 1951 Convention on Refugees rules wage-earning employment as a fundamental right to refugees and orders Contracting States to accord them (refugees) the most favourable treatment accorded to nationals of a foreign country in the same circumstances (UNHCR, 1951: Article 17). Accordingly, the EU- Turkey Statement cites Turkey’s opening of its labour market to Syrians under temporary protection as progress. In reality, Turkey’s labour market is already full even for

the country's citizens with high unemployment rates. A recent study shows that almost 1 million Syrians are active in working life (Erdoğan, 2020: 8). Considering only around 50000 work permits are issued, a majority of Syrians still either works undocumented or as seasonal workers (Mülteciler Derneği, 2020; Arslantürk and Tunç, 2018: 163- 165). If Turkey's labour market is open to Syrians it is either so restricted or, what is worse, there is a severe number of unregistered employees. Syrians, mostly living in urban areas (UNHCR, 2020) are struggling with economic abuse and their unregistered employment is bringing on severe societal problems. The same situation applies to non- Syrians as well. Labour market accession according to profession and talent will accelerate and expedite refugees' integration to society. The increasing movement of refugees puts pressure on the international community, as UNHCR declares "climate of xenophobia has taken hold of Europe" (UNHCR, 2016). The best possible way to overcome the struggle is to facilitate and accelerate integration process.

Looking through Turkey's economic parameters, the labour market issue is a real challenge. Turkey has a population of 82 million, composed of mostly young people looking for a job, which means that labour market in Turkey is also overcapacity and very competitive. Only after the Syrian civil war, 6.6 million people fled their homes. If we consider the ones from Iraq, Afghanistan and other countries of departure, the number is beyond comprehension. In this respect, integration to the labour market and consequently to society is a real struggle, even with the unprecedented financial help of EU states.

While Turkey is hosting a significant number of people crowded than some European countries, the numbers the EU member states proposed to resettle are compromising less than %2 of individuals waiting to be relocated. In this respect, accommodation is another controversial aspect of the current situation emerging from the EU- Turkey Statement. People fleeing from war zones are forcibly staying in reception facilities, especially in the Greek Islands. This "compulsory stay" is obviously against the 1951 Refugee Convention's Article 21 titled "Housing" which reads; "... public authorities shall accord to refugees lawfully staying in their territory treatment as favourable as possible and, in any event, not less favourable than that accorded to aliens generally in the same circumstances" (UNHCR, 1951: Article 21). European Commission itself refers to detention as a last resort and that it should stay in the limits of proportionality (European Commission, 2016 a). After four and a half years of implementation, it seems detention has become a "normal and regular" procedure especially in Greek islands.

Accommodation/ detention process is more problematic regarding the international obligations to protect minors. The Commission asked Greece to pay particular attention to the needs of vulnerable people and unaccompanied children, who in principle should not be detained (European Commission, 2016 c). To start with, the definition of vulnerability or which groups are designated as vulnerable is not clear in any legal document; there is no official and legal description for "vulnerable people", which leads to inevitable subjectivity. The EU- Turkey Statement's second action point reads "For every Syrian being returned to Turkey from Greek islands, another Syrian will be resettled from to the EU taking into account the UN vulnerability criteria" (European Council, 2016). Even though the criteria cannot be followed from formal UN documents, UNHCR lists some conditions for guidance in its website. According to the Refugee Agency's Vulnerability Screening Tool, survivors of violence and torture, people in medical need, women

at risk, people seeking to reunite with their families, children and adolescents, older people and people with lack of integration prospect should be assessed as vulnerable groups (UNHCR, 2016 b).

Non-refoulement is another gap for the implementation of the Statement. Even though the European Commission emphasises the importance of continuing protection and respect to the principle of non-refoulement and it is highlighted in the Statement that the safety of refugees will be regulated in parallel with non-refoulement principle (European Council, 2016), human rights organisations report otherwise. NGOs criticise and focus on so-called forcibly return process of some groups to Syria (Amnesty International, 2016; Human Rights Watch, 2019). On the other hand, in line with the implementation of the EU- Turkey Statement, by returning asylum seekers, the EU is also violating its own Dublin Regulation which requires persons with families in European states to be transferred to those states for further asylum procedure or residency.

NEW PACT on MIGRATION and ASYLUM

Only days after Moria Camp disaster, the EU issued their “New Pact on Migration and Asylum”. Though its official language is structured to eliminate the former criticisms on the EU- Turkey Statement and Dublin System, the EU still seems to hover. Early reactions to the New Pact are at least distancing. “Three-floored” action plan is condemned with trying to keep people out of the EU zone (Nielsen, 2020). Indeed, European Commission draws a plan that primarily targets external dimension of the “problem”. As Nielsen summarizes, the plan consists of three circles or “floors” as Margaritis Schinas, European Commission’s Vice President addresses it (Nielsen 2020). The first and the outer circle of the plan is “external dimension with countries of origin” (Nielsen, 2020). This part is also reflected under the title “deepening international partnerships” (European Commission, 2020 b) which focuses on five key areas; “supporting other countries”, “creating economic opportunities”, “fighting migrant smuggling”, “improving return and readmission” and “developing orderly channels for legal migration”. Second circle is built on strengthening Frontex with more staff and tools which is detailed under “well-managed Schengen and external borders” (Nielsen, 2020; European Commission, 2020 c). Third phase is based on the notion of solidarity and distribution of asylum-seeking arrivals throughout the EU (Nielsen, 2020). This phase is detailed under the title “Effective Solidarity” and requires assessment of difficulty for recipient member states and accordingly other member states’ contribution towards their fair share (European Commission, 2020 d). With the lessons learned from the 2015 crisis, the document aims to address disproportionate responsibility among Member States (European Commission, 2020 e). The action plan as a whole proposes a new document to replace highly criticized Dublin Regulation (Protect, 2020). The new document, “The Asylum and Migration Management Regulation”, is expected to be effective by the end of 2020 (European Commission, 2020 e). The action plan and proposed New Regulation stresses solidarity and with reference to European Court of Justice, underlines the importance of all Member States’ contribution in the field of migration and asylum (European Commission, 2020 e).

The New Pact on Migration and Asylum is evaluated as a “fresh start” to eliminate shortcomings of the former system. The New Pact proposes a plan to exclude possibilities of disproportionate responsibility for some states and strengthen the idea of solidarity. The main task of the document is framed as “managing and normalizing migration for the long term in line with European values and international

law” (European Commission, 2020 e). In line with these promises, the New Pact offers “a new, durable European framework” (European Commission, 2020 e). The positive view is shadowed with realities. As Jan Fridthjof Bernt points out in an early assessment of the Pact, the EU, once again, aims to outsource the problem (Protect Project, 2020). Bernt also stresses EU members’ reluctance in acting in line with the 1951 Convention since it would mean granting more protection and safety to the displaced people. The atmosphere after the Moria disaster also creates tensions and disagreement among member states and it sure will affect the implementation process of the Pact (Protect Project, 2020). The New Pact seeks to ease the tension created by Dublin System in 2015, accordingly offers a shift from the Dublin system in relocation, which was focusing on the country of first arrival, “to an emphasis on the well-being of children, family ties, and academic ties” (Ruy and Yayboke, 2020). The proposal gives choice to member states; either to relocate or finance (Ruy and Yayboke, 2020). While promising for more solidarity, certainty and clarity (European Commission, 2020 e), disagreements between the member states seems to persist. For example, while frontline states like Greece, Italy and Spain find the proposal “not far enough” (EURACTIVE, 2020), Poland, Hungary and Czech Republic are asking for more radical remedies. These members see the solution on stopping migration (Ruy and Yayboke, 2020) which is almost an impossible task.

Instead of facing the humanitarian aspect of the 21st century’s reality, to include all member states, the New Pact puts more stress on “return sponsorship” which is highly criticized by human rights organizations. Apart from its effects on individuals, the return sponsorship is strictly dependent on third countries (Chadwick and Monella, 2020) which should result with displaced people becoming leverages. In addition, the promise of speeding up border procedures also raises other red flags. Faster asylum determination procedures most probably will have a degrading effect on procedural guarantees and rule of law (Chadwick and Monella, 2020).

CONCLUSION

It is no big secret that the European Union has its struggles on the refugee issue amongst others. The climate brought to the EU- Turkey Statement, and the Statement itself, in particular, reveals domestic political concerns of leaders and how the level of concern can force 27 states with daily changing interest to find consensus (Collett, 2016). Yet the agreement is aiming to protect the borders not “the vulnerable ones”. Before the parties conclude, the European Council’s then President Donald Tusk was defining their plan to structure “a large scale mechanism to ship back irregular migrants” (Collett, 2016). The final document has moved away from furious political statements, promised a more reliable and sustainable asylum assessment process in cooperation with UNHCR. Given the undetailed structure of the Statement, the credibility of the asylum process and right to appeal is still in question.

It seems New Migration and Asylum Pact aims to strengthen the implementation of the EU- Turkey Statement and other similar documents (Sinclair, 2020). Here the primary aim is to prevent people from knocking the doors of EU and if somehow they do, the goal is to accelerate and ease the return process. Contrary to its title, the Pact’s priority is to secure the borders, not to regulate or ease asylum procedures (Kirişçi et al., 2020). The “new” document does not state anything in terms of human rights and refugee rights. While creating its own critics the New Pact still has some road to go; needs the approval of the

European Council and Parliament. While proposing a plan to rewind Dublin’s failure, the Pact still has various similarities with the Dublin system. Yet it has some positive aspects like setting common principles for granting international protection and improvement of reception conditions across member states (Chadwick and Monella, 2020).

REFERENCES

- AMNESTY INTERNATIONAL (2016). “Turkey. Illegal mass returns of Syrian refugees expose fatal flaws in EU- Turkey deal”, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2016/04/turkey-illegal-mass-returns-of-syrian-refugees-expose-fatal-flaws-in-eu-turkey-deal/> , (03.12.2020).
- ARSLANTÜRK, O., TUNÇ, Y. E. (2018). “Türkiye’de Yabancıların Çalışma İzinleri: Suriyeliler Örneği”, *Ombudsman Akademik*, 5 (9): 141- 180.
- BBC (2016). “Migrant crisis: EU and Turkey plan one- in one- out deal”, <https://www.bbc.com/news/world-europe-35749837> , (03.11.2020).
- CHHADWICK, L., MONELLA, L. M. (2020). “What is the EU’s new migration pact and how has it been received?”, <https://www.euronews.com/2020/09/24/what-is-the-eu-s-new-migration-pact-and-how-has-it-been-received> , (09.10.2020).
- COLLETT, E. (2016). “The Paradox of the EU- Turkey Refugee Deal”, <https://www.migrationpolicy.org/news/paradox-eu-turkey-refugee-deal> , (03.12.2020).
- ERDOĞAN, M. (2020). *Syrians Barometer 2019- Executive Summary*, TAGU- UNHCR, İstanbul.
- EURACTIVE Network (2020). “Member states to clash over the EU’s New Migration Pact”, <https://www.euractiv.com/section/politics/news/member-states-to-clash-over-the-eus-new-migration-pact/> , (03.12.2020).
- EUROPEAN COMMISSION (2016 a). “Implementing the EU- Turkey Agreement- Questions and Answers”, <https://www.neweurope.eu/press-release/implementing-the-eu-turkey-agreement-questions-and-answers/> , (18.09.2020)
- EUROPEAN COMMISSION (2016 b). “Press Release- Relocation and Resettlement: Increased efforts on resettlement and relocation must be sustained”, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_16_2178 , (18.09.2020).
- EUROPEAN COMMISSION (2016 c). “Implementing the EU- Turkey Agreement: Questions and Answers”, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/it/MEMO_16_1494 , (23.10.2020).
- EUROPEAN COMMISSION (2020 a). “New Pact on Migration and Asylum- A Fresh Start on Migration in Europe”, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/new-pact-migration-and-asylum_en , (13.10.2020).
- EUROPEAN COMMISSION (2020 b). “Acting together to deepen international partnerships”, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/new-pact-migration-and-asylum/acting-together-deepen-international-partnerships_en , (13.10.2020).

EUROPEAN COMMISSION (2020 c). “Well- managed Schengen and external borders”, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/new-pact-migration-and-asylum/well-managed-schengen-and-external-borders_en, (13.10.2020).

EUROPEAN COMMISSION (2020 d). “Effective solidarity”, https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-life/new-pact-migration-and-asylum/effective-solidarity_en, (13.10.2020).

EUROPEAN COMMISSION (2020 e). “Communication from the Commission on a New Pact on Migration and Asylum”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1601287338054&uri=COM%3A2020%3A609%3AFIN>, (13.10.2020).

EUROPEAN COUNCIL (2016). “EU- Turkey Statement”, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/> (18.09.2020)

GÖÇ İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (2020). “Geçici Koruma İstatistikleri”, <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> , (03.12.2020).

HUMAN RIGHTS WATCH (2019). “Turkey forcibly returning Syrians to danger”, <https://www.hrw.org/news/2019/07/26/turkey-forcibly-returning-syrians-danger> , (03.12.2020).

IDEMUDIA, E., BOEHNKE, K. (2020). Psychosocial Experiences of African Migrants in Six European Countries- A Mixed Method Study, Springer, Switzerland.

KİRİŞÇİ, K., ERDOĞAN, M., EMİNOĞLU, N. (2020). “The EU’s ‘New Pact on Migration and Asylum’ is Missing a True Foundation”, <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2020/11/06/the-eus-new-pact-on-migration-and-asylum-is-missing-a-true-foundation/> , (03.12.2020)

MARIN, L. (2016). “The EU’s Approach to the Current Refugee Crisis between Strengthening of External Borders and the Slow Emergence of Solidarity”, (Ed) BENGOTXEA, J., La crisis de las personas refugiadas y su impacto en la Unión Europea, EuroBasque, Barcelona.

MÜLTECİLER DERNEĞİ (2020), “Türkiye’de Çalışma İzni Verilen Suriyeli Sayısı”, <https://multeciler.org.tr/turkiyede-calisma-izni-verilen-suriyeli-sayisi/>, (04.10.2020)

NEW STATESMAN (2016). “Turkey and EU Plan a ‘one- in, one- out’ deal to tackle the migration crisis”, <https://www.newstatesman.com/world/middle-east/2016/03/turkey-and-eu-plan-one-one-out-deal-tackle-migration-crisis>, (03.11.2020).

NIELSEN, N. (2020). “New EU Migration Pact to keep people in their country”, <https://euobserver.com/migration/149417>, (14.09.2020)

PROTECT PROJECT (2020). “EU puts ‘Dublin to bed’ and launches New Pact on Migration and Asylum”, <https://protectproject.w.uib.no/eu-puts-dublin-to-bed-and-launches-new-pact-on-migration-and-asylum/>, (13.10.2020).

RUY D., YAYBOKE, E. (2020). “Deciphering the European Union’s New Pact on Migration and Asylum”, Center for Strategic & International Studies, <https://www.csis.org/analysis/deciphering-european-unions-new-pact-migration-and-asylum> (09.10.2020).

SINCLAIR, L. (2020). “European Commission’s New Pact on Migration and Asylum: A Failed Opportunity For A ‘Fresh Start’”, <https://theowp.org/european-commissions-new-pact-on-migration-and-asylum-a-failed-opportunity-for-a-fresh-start/>, (09.10.2020).

UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES (1951). “Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees”, <https://www.unhcr.org/3b66c2aa10>, (09.10.2020).

UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES (2016 a). “UN refugee chief warns of worrying ‘climate of xenophobia’ in Europe”, <https://www.unhcr.org/ir/2016/06/21/un-refugee-chief-warns-of-worrying-climate-of-xenophobia-in-europe/>, (03.11.2020).

UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES (2016 b). “UNHCR- IDC Vulnerability Screening Tool- Identifying and Addressing Vulnerability: A Tool for Asylum and Migration Systems”, <https://www.unhcr.org/protection/detention/57fe30b14/unhcr-idc-vulnerability-screening-tool-identifying-addressing-vulnerability.html>, (03.11.2020).

UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES (2020). “Syria Emergency”, <https://www.unhcr.org/syria-emergency.html>, (09.10.2020).

VANSTREELS, J. (2016). “One in, One Out” Deal Enters Uncharted Territory”, <http://www.europeanpublicaffairs.eu/one-in-one-out-deal-enters-uncharted-territory/>, (03.11.2020).

YUGOSLAVYA'DAN AVRUPA'YA EMEK GÖÇÜ: EKONOMİK KALKINMA PERSPEKTİFİ

Burak YALIM

burakyalim@gmail.com

ORCID: 0000-0002-4213-503X

Araştırma Makalesi
Research Article

Geliş Tarihi

Received: 02.12.2020

Kabul Tarihi

Accepted: 29.12.2020

LABOR MIGRATION FROM YUGOSLAVIA TO EUROPE: ECONOMIC DEVELOPMENT PERSPECTIVE

ÖZ Göçün insanlık tarihi kadar eski bir olgu olduğu bilinmektedir. Modern öncesi dönemlerde istilalar, fetihler ve savaşlar bazı halkların yerinden edilmesini, bazılarının ise yeni yerleşimler edinmesini beraberinde getirmiştir. Göçün arka planında güvenlik ve yeni toprakların zenginliği önemli bir yer tutarken, diğer taraftan modern öncesi dönemde kölelik, modern dönemde ise çalıştırılacak insan gücü göçe sebep olan diğer hususlardır. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Sosyalist Federal Yugoslavya Cumhuriyeti'nden (SFYC) Avrupa'nın sanayileşmiş ülkelerine gerçekleşen işçi göçleri, bu kapsamda emek göçü olarak değerlendirilmektedir. Göç alan ülkeler açısından hızlı kalkınma, göç veren ülkeler boyutundan ise göçmen transferleri, göçün ekonomik kalkınma ile olan ilişkisini önemli bir konu haline getirmiştir. Bu çalışma, Yugoslavya'dan Avrupa'ya gerçekleşen emek göçünün ekonomik kalkınma ile ilişkisini, göç alan ve göç veren ülkeler açısından olumlu, olumsuz sonuçlarını ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Ekonomik Kalkınma, Emek Göçü, Yugoslavya, Avrupa

ABSTRACT

It is known that Migration is an old phenomenon as human history. Conquest and wars in pre-modern history cause displacement of some communities while others are acquiring new settlements. Security and the wealth of new territories are driven factors and have importance in the background of migration but on the other hand slavery for pre-modern period and need for a labor force in the modern era are another important factors for cause of migration. In this context migration from Socialist Federal Republic of Yugoslavia to industrialized European countries after the second World war is considered as labor migration. Rapid economic development for receiver countries and flow of remittances for sending countries have made the relation of migration with economic development an important issue. This study deals with the relationship of labor migration from Yugoslavia to Europe with economic development and its positive and negative consequences for the receiving and emigrating countries.

Keywords: Migration, Economic Development, Labor Migration, Yugoslavia, Europe

GİRİŞ

Göç olgusunun insanlığın tarihi kadar eski olduğu ve savaşlar, işgaller, doğal afetler ve ekonomik kaygılar gibi çeşitli nedensellikler barındırdığı bilinmektedir. Özellikle 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren sosyal bilimlerin tüm disiplinlerinde olduğu gibi göç alanında da kurumsallaşma ve veriye dayalı araştırmalarla beraber çeşitli teorik çerçeveler geliştirilmiştir. Göçün ekonomik, sosyal ve siyasal etkilerinin küresel bir konu haline geldiği günümüzde bu hususta referans noktası olan Uluslararası Göç Örgütü, 2. Dünya Savaşı sonrası Avrupa'daki kaos ve yerinden edilmelerin bir sonucu olarak 1951 yılında Avrupa'dan Göçmen Hareketliliği Hükümetler arası Geçici Komitesi (PICMM) ismiyle kurulmuştur (IOM History 2020). Dolayısıyla göç mevhumu her ne kadar insanlık tarihi kadar eski olsa da bu alandaki çalışmalar, 20. Yüzyılın ikinci yarısında kurumsallaşmaya başlamış ve göç çalışmaları 21. Yüzyılın önde gelen tartışma ve araştırma konularından birisi haline gelmiştir.

Uluslararası Göç Örgütü'nün Birleşmiş Milletler istatistiklerine dayandığı rakamlara göre 2019 yılının ilk yarısında dünyada uluslararası göçmen olarak tarif edilen kişi sayısı 271.6 milyondur ve bu rakam dünya nüfusunun %3.5'ine tekabül etmektedir (Migration Data Portal 2019a). Ekonomik kalkınma ve göç ilişkisi açısından bakıldığında ise dünya genelinde gerçekleşen göçmen transferlerinin (remittances) Dünya Bankası verilerine göre 2019 yılında 714.2 milyar dolar büyüklüğüne ulaştığını görmekteyiz (Migration Data Portal 2019b). Uluslararası göçmenlerin dünya nüfusundaki yeri ve göçmen transferlerinin ulaştığı rakamlara bakıldığında göç ile kalkınma arasındaki ilişkinin önemi açıkça görülmektedir.

Dünyada göç hareketlerinin etkili olduğu coğrafyalardan biri de Balkanlardır. Balkanların tarihinde, göç hareketleri her zaman önemli bir yer edinmiştir. Yüzyıllar boyunca işgaller, savaşlar, askeri zaferler ve yenilgilerin doğrudan veya dolaylı olarak nüfus hareketlerine sebep olduğu Balkan coğrafyasında göç olgusu, özellikle 2. Dünya Savaşı sonrasında ekonomik bir nosyon kazanmıştır. (Bonifazi and Mamolo, 2004: 520) 2. Dünya Savaşı'ndan sonra köylülerin ve ilk baby boomer kuşağının şehirli iş gücüne katılımı ile birlikte Yugoslavya'da hükümetin oluşan yüksek işsizliği azaltma planı ve politika yapıcılarının göçmen transferlerinden yerli yatırımı teşvik edecek bir kaynak oluşturma stratejisi, Avrupa'ya yoğun emek göçüne sebep olmuştur (Baučić, 1976:88). Bu bağlamda Yugoslavya'da emek göçü ve ekonomik yansımalarının göç ile kalkınma boyutundan incelenmesi önem kazanmıştır.

GÖÇ VE KALKINMA İLİŞKİSİ

2006 yılının Eylül ayında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından organize edilen "Uluslararası Göç ve Kalkınma Üst Düzey Diyalog" toplantısı, uluslararası anlamda göç ve kalkınma ilişkisine dikkatleri çeken üst düzey ilk etkinlik olarak anılmaktadır. Dönemin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan, bu zirvede yaptığı konuşmada göç hakkında diyalog için neden doğru zaman olduğuna işaret eden üç önemli noktayı vurgulamıştır:

"Birincisi tüm ülkeler bu problemle karşılaşmaktadır. İkincisi göçün potansiyel faydalarıyla ilgili kanıtlar artmaktadır. Göçmen transferleri geçtiğimiz yıl 167 milyar dolar düzeyindedir,

göçmenlerin gelişen dünyadan kendi ailelerine geri gönderdikleri paranın miktarı toplam uluslararası yardımları aşmaktadır. Göçmenler ayrıca yeteneklerini ve bilgilerini teknoloji, sermaye ve kurumsal bilgileri transfer etmekte kullanmaktadır. Onlar sosyal ve politik konularda yeni düşünce biçimleri hakkında ilham vermektedir. Kültürler, ekonomiler, ve toplumlar arasında dinamik bir insani köprü oluşturmaktadır. Üçüncüsü ise hükümetler uluslararası göçü korku yerine bir fırsat olarak görmektedir.” (UN Press Release 2006)

Son yıllarda akademisyenlerin, politika yapımcıların göç ve kalkınma ilişkisine olan ilgisini arttıran önemli konu göçmen transferlerinin kalkınma yardımlarını aşan miktarlara ulaşmış olmasıdır (Cortina and Enrique, 2013: 47). Dünya Bankası'nın 2018 yılı verilerine göre gerçekleşen toplam kalkınma yardımı 165.785 milyar dolar iken, aynı yıl içerisinde gerçekleşen göçmen transferlerinin toplamı 639.326 milyar dolardır (World Bank 2018b, 2018a). Göç ve ekonomik kalkınma ilişkisi akademik tartışmalarda 2000'li yılların başından itibaren görünür bir şekilde yer almaya başlamıştır. Göçün ekonomik kalkınmayla ilişkisi 1950'li ve 1960'lı yıllarda iyimser bir kalkınmacı anlayışla, 1970 ve 1980'ler de ise pesimist Neo-Marksist perspektifle akademik çalışmalara konu edilmiştir (De Haas, 2010: 15). Marksist ve neo-marksistlere göre kapitalist sektör emeğin yeniden üretimi için her zaman yerli sektörler için ihtiyaç duymaktadır ve bu göç yoluyla temin edilmektedir. Kapitalist ülkelerin emeğin yeniden üretimi için ihtiyacı olan iş gücünü yerel sektörlerden sağlaması, yerel için büyük bir maliyet oluşturmakta ve merkez ülkeler gelişmeye devam ederken çevrenin işgücü kaynağını kullanmaktadır (Gerold-Scheepers and Binsbergen, 1978: 25).

Konu ile ilgili esas soru ise Stephen Castles'in 2009 yılındaki "Development and Migration – Migration and Development, What Comes First?" başlıklı konferans bildirisinde ortaya çıkmaktadır. Castles'in göç tarihi ve kalkınma teorileri analizinden çıkardığı sonuç şu şekildedir: "Göç ve Kalkınma aynı sürecin parçalarıdır ve sürekli olarak interaktiftir." (Castles, 2009: 1). Bunun yanı sıra, farklı disiplinlerden akademisyenlerin üzerinde anlaştığı evrensel dönüşüm olarak her geçen gün artarak kabul gören dört tür kalkınma ve göç süreci mevcuttur: Geçmişte ve günümüzde dünyanın her yerinde devam eden bu sosyal dönüşümler; tarımdan endüstri ekonomisine, tarım toplumundan şehirli kimliğe, yüksek doğurganlıktan düşüğe, net göçmen akışlarından göçmenlere olarak tanımlanmaktadır. (Cortina and Enrique 2013: 53).

Massey ve arkadaşlarının (1999) mikro ve makro düzey teorilerine yaptıkları katkılar göç ve kalkınma ilişkisine dair tatmin edici bir bakış açısı sunmaktadır. Massey ve arkadaşları makro düzey teoriye yaptıkları katkıda; "Dünya çapında yaptığımız araştırmalar neticesinde uluslararası göç; sosyal, ekonomik ve politik dönüşümlerin kapitalist pazarlardan ön-pazarlara veya pazarsız piyasalara etkilerine eşlik etmektedir... Kısacası, uluslararası göç ekonomik kalkınma yoksunluğundan değil kalkınmanın kendisinde kökleşmektedir." (S. Massey et al., 1993: 433). Çok boyutluluk, ölçme ve tanımlama zorluğu sebebiyle göç ve kalkınma ilişkisini tam olarak açıkladığını ileri sürebileceğimiz bir teori yoktur. Fakat ekonomik kalkınma ve göç ilişkisinin farklı yönlerinin ve boyutlarının daha iyi anlaşılmasını sağlayacak çeşitli teoriler mevcuttur. Yugoslavya'dan Avrupa'ya gerçekleşen emek göçünün ekonomik kalkınmaya etkilerini ele aldığımız bu çalışma gereği, ekonomi temelli yaklaşıma sahip makro teorilerden

Neo-Klasik teorisinin makro ve mikro düzeyine, İkili İş Gücü Piyasası teorisine ve itici çekici faktörlere kısaca değinmek konunun anlaşılması açısından yararlı olacaktır (Hagen-Zanker, 2011: 6).

İtme ve Çekme Modeli, Neo-Klasik ve İkili İş Gücü Piyasası Teorileri

Neo-Klasik İktisat teorisinden esinlenen ve 1960'larda Lewis'in geliştirdiği, daha sonra Todaro ve Ranis gibi sosyal bilimciler tarafından derinleştirilen Neo-Klasik Teori, göçün yapısal belirleyicilerine odaklanan makro ve bireyin davranışının incelendiği mikro düzeylere dayanmaktadır. Makro düzeyde göç, sermaye ve emeğin eşitsiz dağılımından kaynaklanır ve bu durumda ücretler ve yaşam standartlarında oluşan eşitsizlik sebebiyle göç arzın itmesi ve talebin çekmesiyle gerçekleşir. Göçmenler işlerin, ücretlerin ve yaşam standartlarını belirleyen ekonomik faktörlerin daha iyi olduğu yerlere doğru giderler (Lewis, 1954: 4). Todaro'nun geliştirdiği mikro düzeyli yaklaşımda ise göç ülkeler arasındaki farklılıklara bireylerin gösterdikleri tepki olarak ele alınır. Buna göre göç, daha yüksek ücretler ve standartlar sunan ülkelere doğru rasyonel bireylerin aldıkları kararlar ile gerçekleşmektedir (Sirkeci and Göktuna Yaylacı, 2019: 22).

Diğer tarafta ise 1970'lerin sonlarında Piore tarafından geliştirilen İkili İş Gücü Piyasası teorisi bulunmaktadır. Burada odak nokta, modern sanayi toplumlarının yapısal ihtiyaçlarıdır. Gelişmiş ülkelerde emek ve sermaye yoğun olmak üzere iki tür işgücü piyasası mevcuttur. Gelişmiş ülkelerin vatandaşları sermaye yoğun iş gücü piyasasındaki işlere yönelirken, emek yoğun işgücü piyasasındaki açık gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelere getirilen göçmenlerce giderilmektedir. Kendi ülkelerinde aldıkları ücretlerin, sanayileşmiş-gelişmiş ülkedeki ikincil işlerin ücretlerinden daha düşük olması ve ülkelere kaynak aktarma imkanına sahip olmaları sebebiyle göçmen işçiler emek yoğun ikincil piyasa işlerini kabul etmektedir. (S. Massey et al., 1993: 435).

İşgücü göçünün sebeplerine dair 1988 yılında Molle ve Mourik'in yaptığı çalışma, bu etkenleri dörde ayırmaktadır. İlk olarak 1966 yılında E. S. Lee'nin geliştirdiği itici ve çekici faktörlerle beraber maliyetler ve düzenlemeler de işgücü göçünü etkileyen faktörler olarak sayılmıştır (Lee, 1966: 51). İtici faktörler; göç veren ülkenin hızlı nüfus artışı, yüksek işsizliği, iş imkanlarının kısıtlılığı ve ücretlerin düşüklüğü, yaşam standartlarının düşük olması ve siyasi baskılar olarak sıralanmakta çekici faktörler ise göç alan ülkenin nüfus açığı, iş piyasasındaki fırsatlar, siyasi özgürlükler, ücretlerin yüksek olması ve işleyen sosyal güvenlik sistemi olarak görülmektedir (Aktaş, 2015: 202). Göç edilecek yerde barınma ve oraya taşınma, dil ve kültür konularında uyum süreçleri ise maliyetler olarak karşımıza çıkmaktadır. Düzenlemeler ise göç veren ülke ile göç alan ülkenin arasında vize, işçi anlaşması, sosyal güvenlik anlaşması gibi prosedürlerin hangi düzeyde olduğu ile ilgilidir (Willem and Van, 1988: 321).

Yugoslavya'dan Avrupa'ya yönelen emek göçüne baktığımızda Yugoslavya'nın emek göçüne izin veren tek sosyalist ülke olduğu görülmektedir. Yugoslavya'da göçün devlet politikası olarak düzenlenmesinin en önemli nedeni pazar odaklı ekonomik reformlar sebebiyle oluşan büyük işsizlik rakamlarıydı. Hükümet, işçi ihraç ederek yerel istihdam pazarındaki sıkışmayı önlemeyi

umut ediyordu. İşsizlerin ayrılmasını tercih eden hükümetin yanı sıra politika yapıcılar göçmen transferlerinin yerli yatırımlar için kaynak oluşturacağını düşünüyordu. Bunlara ek olarak bir diğer beklenti ise göçmenlerin yeni yetenek ve tecrübeler ile geri dönmesiydi (Brunnbauer, 2016: 3). Yugoslavya istihdam pazarında var olan arz fazlası Avrupa ülkelerindeki işçiye duyulan talebe doğru emek göçü olarak gerçekleşmişti.

Yugoslavya hükümeti fazla işsizliği azaltmak ve göçmen transferlerinden gelecek kaynakla yerli yatırımları teşvik etmek amacıyla önce 1965 yılında Fransa ile ve daha önemli olanı 1968 yılında Almanya ile iki taraflı işe alma anlaşmaları imzaladı. Anlaşmaların akabinde bir çok Yugoslav bu ülkelere göçmen işçi olarak gitti (Brunnbauer, 2019: 423). 1950'li yıllarda %3 düzeyinde olan işsizlik rakamları 1960'lara gelindiğinde %6-7 ve 1970'lerin ortalarında ise %10 düzeyindeydi (Malačić, 1979: 101). Yugoslavya'da 1971 yılında yapılan nüfus sayımında yurtdışındaki işçi sayısı 670.000 olarak görünürken, kayıt dışı rakamlar da düşünüldüğünde bu rakamın 1 milyona yakın olduğu tahmin edilmektedir. 1971 yılında 1 milyon dolayında Yugoslav işçi yurtdışında olmasına rağmen işsizlik rakamları %10'un üzerinde seyretmekteydi (Brunnbauer, 2019: 416).

YUGOSLAVYA'DA GÖÇ HAREKETLERİ

2. Dünya Savaşı'ndan Yugoslavya'nın dağıldığı 1990'lı yıllara kadar özellikle Yugoslavya'dan Almanya, Türkiye, Romanya, Macaristan'a doğru olan göçlerin temel iki motivasyonu vardır. Bunlardan ilki, Yugoslavya'daki sosyalist rejimin baskılarıyla oluşan daha çok Türkiye'ye doğru yönelen Arnavut, Boşnak gibi Müslüman toplulukların göçü ve ikincisi ise Batı Avrupa'ya yönelen emek göçüdür. 1990'lardan itibaren Yugoslavya'da yaşanan savaşlar sebebiyle oluşan yeni göç dalgasında ise yerinden edilmiş kişiler göç hareketinin temel aktörleri konumunda olmuştur (Kirisci, 1995: 64).

Balkan yarımadasındaki devlet güdümünde planlı ekonomilere sahip ülkelerde, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra 1990'lı yıllara kadar yaşanan uluslararası göç hareketlerini etnik ve emek göçü olmak üzere iki gruba ayırabiliriz. Tablo 1'de görülen ve etnik göç olarak tabir edilen Alman, Türk, Macar ve Boşnakların, Yugoslavya İtalyanlarının, Yahudilerin ve Romanların nüfus hareketliliğini anlatır (Fassmann and Munz, 1994: 524). Emek göçü ise Balkan yarımadasında çoğunlukla Yugoslavya'dan Batı Avrupa'ya yönelik gerçekleşen göç hareketlerini içermektedir.

2. Dünya Savaşı'nın bitişi ve barış anlaşmalarından sonra Yugoslavya'dan 360.000 Alman Avusturya ve Almanya'ya göç etmiştir. Modern Sırbistan'ın Vojvodina bölgesindeki ve Romanya'daki Macarların bir kısmı da Macaristan'a gitmiştir. Yugoslavya'ya devredilen topraklardaki 200.000 İtalyan ülkelere dönerken (Fassmann and Munz 1994) 1954 yılı ile başlayan göç akışı ile 300.000 kadar Türk, Arnavut ve Boşnak'ın Yugoslavya'dan Türkiye'ye gittiği bilinmektedir. Yugoslavya'nın sosyalist bir ülke olarak kurulması hem Müslüman olan Arnavut ve Boşnaklar hem de Türk kökenliler açısından hoş karşılanmamış, Türkiye ve Yugoslavya arasında ilişkilerin oluşmasıyla birlikte 1950'lerden sonra Yugoslavya'dan Türkiye'ye göç hareketleri başlamıştır (Kirisci, 1995: 62).

Tablo 1: Yugoslavya'dan Etnik Göç 1945-1992

Kaynak Ülke	Hedef Ülke	Sayı	Dönem	EtnikGrup/ Milliyet
Yugoslavya	Doğu ve Batı Almanya ve Avusturya	360.000	1945-50	Alman
Yugoslavya	İtalya	200.000	1945-50	İtalyan
Yugoslavya	Batı Almanya	90.000	1950-92	Göçmen Alman Aussiedler
Yugoslavya	Türkiye	300.000	1950-66	Türk, Arnavut, Boşnak
Yugoslavya Slovakya, Romanya	Macaristan	315.000	1945-50	Macar

Yugoslavya'dan Emek Göçü

1960'lı yıllarla birlikte Yugoslavya'dan Batı Avrupa'ya yaşanan göç hareketlerinin güçlü ekonomik motivasyonu vardır. 1990'lı yıllara gelindiğinde Batı Avrupa'da yaşayan Yugoslavya kökenli göçmen sayısının 550.000 civarında olduğu belirtilmiştir (Kogan, 2002: 12). 1990'lı yıllara kadar Yugoslavya'dan Batı Avrupa'ya giden göçmenler bu rakamın çok daha üstünde olmasına rağmen, dönemlik işçilerin geri dönmüş olduğu akılda tutulmalıdır. Yugoslavya'dan Batı Avrupa ülkelerine yönelen emek göçünün önemli bir özelliği ise Yugoslavya'nın Balkanlarda ve Doğu ve Orta Avrupa'daki emek ve işçi göçünü destekleyen tek sosyalist rejim olmasıdır. Öyle ki Yugoslavya 1960 ve 1970'lerde işçi göçünün merkezi haline gelmiş, Kuzey ve Orta Avrupa'nın endüstriyel gelişmesinde çok önemli rol oynamıştır (Kogan 2002). Emek göçünün yöneldiği ana ülkeler Almanya, Avusturya ve İsviçre olurken araştırmacılar, 1964 ile 1973 yılları arasında Batı Avrupa'da yaşayan Yugoslavyalı göçmenlerin 850.000 dolayında olduğunu kaydetmiştir (Malacic, 1994: 207). Yugoslavya İş Kurumu'nun 1964 yılından itibaren yabancı işçiler ve yabancı işçi kurumları ile Yugoslav işçilerin yurtdışında organize bir şekilde işe alımıyla ilgili çok daha koordineli çalışmalar yürütmesi emek göçüne katılan Yugoslavyalı sayısını hızla arttırmıştır. Göç edilen ülkelerdeki verilerin toplanması ile oluşan rakamlara baktığımızda 1965 yılına kadar Avrupa ülkelerinde çalışan Yugoslav işçi 145.000 iken, bu rakamın 1969 yılında 420.000'e, 1971 yılında 670.000'e ve 1973 yılına gelindiğinde 830.000'e yükseldiğini görüyoruz. Bunlara ek olarak deniz aşırı ülkelerde çalışan Yugoslavya göçmenlerinin sayısının da 160.000 olduğu ve toplam Yugoslav göçmen işçi sayısının 990.000'e ulaştığı görülüyor (Baučić, 1976: 88). Yugoslavya'nın 1972 tarihli nüfusuna ve işçi sayısına baktığımızda ise Yugoslavya'nın nüfusuna göre %4,7'lik bir dış göç oranı olduğunu görüyoruz. Tablo 2'de görüldüğü gibi Yugoslavya'daki toplam işçi sayısı ile Yugoslavya dışındaki işçi sayılarını kıyasladığımızda ise Yugoslavya'nın toplam işçi nüfusunun %23'unun emek göçü olarak yurtdışına çıktığını anlıyoruz.

Bu durumda Yugoslavya'da çalışan her 100 kişiden ortalama 23'ü yurtdışında çalışıyor diyebiliriz. Bu rakamlar da bize Yugoslavya'da emek göçünün ekonomik ve sosyal hayatta önemli bir rolü olduğunu gösteriyor.

Yugoslavya'dan Avrupa ülkelerine doğru yaşanan büyük emek göçünü anlamak için Yugoslavya'daki istihdam oranına, gelir seviyesine ve döviz etkisine bakmamız gerekiyor. Her şeyden önce Yugoslavya'nın savaştan yeni çıkmış ve Avrupa içerisinde en gelişmemiş ülkelerden biri olduğu gerçeği Avrupa ülkelerine yaşanan emek göçünün sebebini özet olarak açıklamaktadır. İstihdam rakamlarına baktığımızda ise 1973 yılına gelindiğinde Yugoslavya'nın istihdam oranının %20 seviyelerinde olduğunu görüyoruz. 1945'de savaşın bittiği ve 1973 yılının savaş sonrası yüksek doğum oranlarıyla hayata gelen yeni bireyler için işe başlangıç yılları olduğu düşünüldüğünde, toplam nüfusun %20'sinin istihdam edilebiliyor olması, Yugoslavya'da dışarıya emek göçünün önemli sebeplerindendir. Dolayısıyla Yugoslavya'nın o dönemde dışa emek göçünü teşvik eden tek sosyalist rejim olması yadırganmamalıdır.

İstihdam oranının yanında, kişi başına düşen gelire baktığımızda 1969 yılında aylık ortalama geliri 80 Amerikan Doları olan bir Yugoslavya vatandaşının Batı Almanya'da çalıştığında kazanacağı rakam aylık 255 Amerikan Doları seviyelerindedir. Aradaki %300'ün üzerindeki bu fark Yugoslavya'dan Avrupa ülkelerine yaşanan emek göçünün temel motivasyonlarından (çekme etkisi) birisidir (Baučić, 1976: 90). Yugoslavya'daki yaşam standartları ile Batı Almanya'daki standartlar ve temel giderler açısından bakıldığında bile Yugoslavya'dan göçü engelleyici bir etki görülmemektedir. Avrupa ülkelerinde elde edilen dövizin Yugoslavya'daki satın alma gücü emek göçmenlerinin gittikleri ülkede harcamalarını minimize edip yaptıkları tasarruflar ile ülkeye dönmeleri durumunda büyük fırsatlara sahip olmasına imkan tanımaktadır. Örneğin 1973 öncesinde Yugoslavya'da döviz ile yapılan alışverişlerde %10 indirim uygulanmaktadır. (Baucic, 1976: 94) Bunlara ek olarak Yugoslavya'nın sosyalist rejim olması sebebiyle işçiler yurtdışına gitmeyi kendi ülkelerinde çalışmaktan daha cazip görmektedir. Kendi ülkesinde çalışan bir Yugoslav'ın rejimin yapısı itibarıyla bir konut edinmesi, geleceğe dair ekonomik planlar yapması mümkün değildir.

Yugoslavyalı Göçmenlerin Demografik Yapısı

Göçmenlerin demografik verileri özellikle emek göçü bağlamında göç veren ülkeler ve göç alan ülkeler açısından önem teşkil etmektedir. Göç eden nüfusun iyi eğitilmiş ve genç olması, göç veren ülkelere karşı negatif sonuçlar doğururken, göç alan ülkeler için nitelikli ve genç olmaları sebebiyle kolay adaptasyonu pozitif etkiler oluşturmaktadır. Göç ve kalkınma ilişkisinde ekonomik kalkınma boyutunda özellikle eğitim, mesleki yetenek ve yaş değişkenleri önemli belirleyicilerdir (Chiswick, 1999: 181).

Yugoslavya'da yapılan 1971 Nüfus Sayımı sonuçlarına göre Yugoslavyalı kadın göçmen işçilerin tüm göçmenlere oranı %31,4 iken, bu rakam Yugoslavya'da çalışan kadınların toplam işçilere oranıyla (%31,8) neredeyse aynıdır (Stevanovic and Breznik, 1991: 81). Toplam göçmenlerin %25'lik bölümü 20-24 yaş aralığında iken, 40 yaş altı göçmenlerin oranı %83,3'tür. Ortalamada kadın göçmenlerin erkeklere göre daha genç olduğunu görebiliyoruz. Erkek 30 yaş altı

göçmenler tüm erkek göçmenler içerisinde %48'lik bir dilimi temsil ederken, 30 yaş altı kadınların tüm kadın göçmenlere oranı %62,3 olarak karşımıza çıkıyor. Yugoslavya'nın toplam nüfusu içerisinde 15-29 yaş grubunu ele aldığımızda, bu yaş grubunun %11'inin yurtdışında yaşadığı verisine ulaşabiliyoruz (Sardon, 2001: 58).

Tablo 2: Yugoslav Göçmen İşçi Eğitim Düzeyi ve Yugoslavya Nüfusu Eğitim Düzeyi 1971

Eğitim Kurumu	Yugoslavya Toplam Nüfusuna Oranı	Toplam Göçmen İşçi Nüfusuna Oranı
Yükseköğretim / Üniversite	%8,1	%5,7
Meslek Okulları	%9	%16,6
İlköğretim Okulu	%14,6	19,8
Toplam	%32,8	%42,1

Yugoslavyalı göçmen işçilerin eğitim düzeyine baktığımızda ise Yugoslavya'nın genel nüfusuna oranla daha yüksek bir eğitime sahip oldukları görülüyor. Üniversite yükseköğretim mezunları düzeyinde ters bir oran karşımıza çıkıyor olsa da yetenekli veya yüksek yetenekli işçiler için bitirilen okullara baktığımızda göçmen işçilerin %16,6'sı bu okulları bitirmişken, Yugoslavya'nın toplam nüfusunda bu oran %9 seviyesinde kalıyor. Yine benzer şekilde 8 yıllık ilköğretim okulu mezunları Yugoslavya toplam nüfusunun %14,6'sını oluştururken göçmen işçilerin %19,8'i bu okulu tamamlayanlardan oluşuyor. Makro düzeyde baktığımızda ise Yugoslav göçmen işçilerin %42,1'i 8 yıllık ilköğretim okulu, dil okulu veya fakülte ve meslek okulu mezunuyken bu bağlamda eğitim düzeyine sahip nüfus Yugoslavya toplam nüfusunun %32'sine tekabül ediyor. Bu istatistikler Yugoslavyalı göçmen işçileri Avrupa ülkelerindeki göçmenler içerisinde de en iyi eğitime sahip göçmenler kategorisine yerleştiriyor (Stevanovic and Breznik, 1991: 19)

Yugoslav Göçmen İşçilerin Kaynak ve Hedef Ülke Ekonomilerine Etkileri

Yugoslavya'dan Avrupa ülkelerine gerçekleşen emek göçünün en önemli etkileri, hem gönderen hem de alıcı ülkeler açısından yarattığı ekonomik etkilerdir. Maalesef Yugoslavya'da bununla ilgili istatistik ve kayıtlar çok olmamakla birlikte, Yugoslav emek göçü alan Avrupa ülkeleri ve özellikle Almanya'nın kayıtları, Yugoslav emek göçünün ekonomik yansımaları ile ilgili fikir sahibi olmamıza yardımcı olabilir. Yugoslavya sosyalist bir rejim olmasına rağmen bu emek göçünü destekleyici politikalar yürütmüştür. Bunun en önemli sebeplerinden birisi, henüz savaştan çıkan ve ekonomisi oturmamış bir ülke olması ve ülkede oluşacak işsizliği bu yolla aza indirmesi olarak düşünülebilir. Bir başka sebep ise göçmen işçilerin getireceği döviz girdisine duyulan ihtiyaçtır. Göçmenlerin gittikleri ülkelerin ekonomisine ne gibi katkılar sağladıkları ise konunun bir başka boyutunu oluşturmaktadır. Her şeyden önce hızla sanayileşen Batı Almanya, İsviçre, Avusturya gibi ülkelerin ihtiyacı olan emek gücü Yugoslavya ve başka ülkelere gelen göçmen işçiler sayesinde giderilmiştir (Baletic, 1982: 742). Bununla beraber formel iş gücü

piyahasında yer aldıkları için göçmen işçilerin ödedikleri vergiler ve buldukları ülkenin reel ekonomisine katkıları da önemli ekonomik etkilerden bir başkasıdır.

Yugoslav göçmen işçilere dair bazı rakamları, kayıtların var olduğu Batı Almanya üzerinden inceleyebiliriz. 1972 yılı verilerine göre Batı Almanya’da çalışan bir Yugoslav göçmen işçinin ortalama aylık gelirin 993 Alman Markı (DM) olduğu ve bunun da o dönemde 311 Amerikan Doları’na tekabül ettiğini görüyoruz. Dolayısıyla bir göçmen işçinin yıllık gelirini 3.732 Amerikan Doları olarak belirleyebiliriz. 1972 yılında Avrupa ülkelerinde çalışan Yugoslav göçmen sayısının 760.000 olduğunu yukarıdaki verilerden biliyoruz ve böylelikle Avrupa’daki Yugoslav göçmen işçilerin bir yılda toplamda 2.837.840.000 Amerikan doları gelire sahip olduklarını görüyoruz. Net gelirlerin yanına üretim artı değeri olan kar, vergiler ve ücretleri de eklediğimizde bir işçinin ürettiği toplam ekonomik değeri ortaya koyabiliyoruz. Dolayısıyla o dönemde sanayileşmiş bir Avrupa ülkesindeki ortalama artı değerin, net gelirin %50’sini oluşturduğu verisini kullanarak Yugoslav göçmen işçilerin ürettiği toplam değeri bulabiliyoruz. Yugoslav işçilerin tamamının net gelirleri 2.837.840.000 Amerikan doları iken bu rakamın yarısı olan 1,4 milyar dolar da artı değeri oluşturmaktadır. Her iki rakamı topladığımızda ise karşımıza toplamda 4,2 milyar dolarlık bir değer çıkmaktadır ki bu rakam bize, Yugoslavya göçmeni bir işçinin yıllık 5.500 Amerikan doları değer ürettiğini göstermektedir. Yugoslavya’nın 1972 yılındaki gayri safi yurtiçi hasılası 18,2 milyar Amerikan Dolar olduğuna göre göçmen işçilerin toplam gelirlerinin Yugoslavya gayri safi yurtiçi hasılasına oranı %23 olmaktadır (Baučić, 1976: 97). Çeşitli araştırmacılara göre Yugoslav göçmen işçiler net gelirlerinin 1/3’ünü yaşadıkları ülkede harcarken geri kalan kısmı tasarruf/birikim olarak değerlendirmektedir. Bu bize Yugoslav göçmen işçilerin 850.000 Amerikan dolarını buldukları ülkede harcadıklarını ve yaklaşık olarak 2 milyar dolarlık bir birikim gerçekleştirdiklerini göstermektedir (Halpern, 2011: 101).

Göçmen işçilerin Yugoslavya’ya gönderdikleri dövizlerin, ödemeler dengesinde çok önemli rol oynadığını belirtmek gerekir. 1963 yılında 41 milyon Amerikan doları olan göçmen transferleri 1973’e gelindiğinde 1 milyar 696 milyon Amerikan doları seviyesine ulaşmıştır. 1974-75 döneminde Yugoslavya’nın döviz kaynaklarının %22’sini göçmen transferleri oluşturmaktadır. Göçmen transferlerinin Yugoslavya’nın yabancı turistlerden gelen döviz getirilerini ikiye katlaması, göçmen transferlerinin Yugoslavya ekonomisindeki rolünü bariz bir şekilde göstermektedir (Baučić, 1976: 99).

Göçmen İşçi Birikimlerinin Yugoslavya’ya Getirilmesi

Yugoslav göçmen işçilerin birikimlerini anavatanda kalan ailelerine gönderdikleri Yugoslavya Merkez Bankası’nın 1963 ile 1973 yılları arasındaki verilerinden görülmektedir. Avrupa ülkelerinden Yugoslavya’ya yapılan göçmen işçi para transferleri, 1965 ve 1969 yılları haricinde düzenli olarak artış göstermiştir (Četković, 2015: 13).

Tablo 3: Avrupa ülkelerinden Yugoslavya'ya İşçi Para Transferleri

Yıl	Para Transferi (Milyon ABD Doları,	Batı Avrupa'daki Göçmen Sayıları	İşçi başına düşen ortalama rakam (ABD Doları)
1963	15,5	90.000	172
1964	30,5	115.000	265
1965	32,2	140.000	230
1966	64	210.000	304
1967	89,9	220.000	408
1968	122,3	230.000	531
1969	206	420.000	490
1970	440,6	550.000	801
1971	651,6	660.000	987
1972	868,3	760.000	1,142
1973	1,310,2	830.000	1,578

Yugoslav göçmen işçilerin birikimlerini ülkelerine göndermelerinde etkili olan en önemli faktör, Yugoslavya bankalarında döviz hesabı açabiliyor olmaları ve Yugoslavya'da vadeli döviz hesaplarının yüksek oranlı faiz getirmeye sahip olmasıdır. Yugoslavya parası olan Dinar ile oluşturulan vadeli hesaplar 0,5 ile 1,5 faiz oranına sahipken döviz vadeli hesaplarının faiz oranları 5,5 ile 7,5 rakamları arasında değişmekteydi (OECD 1975). Buna ek olarak Yugoslavya'da ithal edilen ve bekleme süreleri olan ürünleri alırken eğer ödemenizi yerel kur olan Dinar yerine döviz ile gerçekleştirirseniz öncelikli oluyor ve ön sıralara yazılabiliyordunuz. Ayrıca döviz sahipleri bankalarla anlaşarak tamamen veya bir süreliğine dövizlerini bankaya emanet ederek apartman kredileri alabiliyordu (Baučić, 1976: 101). Göçmen işçilere dövizlerini ülkeye getirmesi konusunda tanınan bu gibi avantajlar yıldan yıla ülkeye giren döviz miktarını ciddi ölçüde arttırmıştır.

Göçmen işçilerin Yugoslavya'ya getirdikleri dövizin ülkenin milli gelirinde olduğu gibi dış ödemeler dengesine de önemli katkıları olmuştur. 1970 yılında göçmenlerin kazandıkları dövizin ülkenin toplam milli geliri içerisinde %4,7'lik bir payı olmuştur. Kişisel harcamalar, Yugoslavya'da milli gelirin %60'lık bir kısmını oluştururken bu harcamaların %10'luk dilimi yine göçmen işçilerin para transferleri sayesinde gerçekleştirebilmiştir. Elbette göçmen işçiler ülke dışında oldukları için vergi ödememektedirler ancak kamu harcamalarında da katkıları ithal ürünler üzerinden ödedikleri harç ve vergilerle gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Yugoslavya'dan Avrupa ülkelerine yaşanan yoğun emek göçünün temel motivasyonlarına baktığımızda Yugoslavya'da savaş sonrası dönemde iş piyasasının yeni gelişiyor olması en önemli itici faktördür. Diğer yandan sanayileşmiş Avrupa ülkelerindeki yüksek ücretler, yaşam standartları ise Yugoslavya'dan yaşanan emek göçünün en etkili çekici faktörleri olarak öne

sürülebilir. Emek göçü 1960'lı yıllarla birlikte başlamış, 1973'e kadar yoğun bir artış göstermiş, petrol kriziyle birlikte durağanlaşan emek göçü akışı 1970'lerin sonları ve 1980'li yılların başında Avrupa ülkelerinde "misafir işçilerin" kalıcı hale geldiğinin fark edilmesi ve bu ülkelerin göç politikalarını daha sıkı hale getirmesiyle yavaşlamıştır.

Yugoslavya'nın sosyalist bir rejime sahip olmasına rağmen emek göçünü desteklemesi, dönemin sosyalist ülkeleri arasında özgün bir örnek oluşturmuştur. Yugoslavya iş piyasasının darlığı ve Yugoslavya'nın döviz ihtiyacı hükümetin emek göçünü desteklemesini ve hatta ilgili kurumlar üzerinden Avrupa ülkeleri ile anlaşmalar yapmasını beraberinde getirmiştir. Dönemin rakamlarına baktığımızda Yugoslavya açısından özellikle dış ödemeler dengesinde yurtdışındaki göçmen işçilerden gelen dövizlerin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Ev sahibi ülkeler açısından ise Yugoslavya'dan gelen işçi göçmenler ihtiyaç olan iş gücünü desteklemiş, birçok farklı kaynakta da ifade edildiği gibi Avrupa ülkelerinin hızla zenginleşmesi ve kalkınmasına katkı sağlamıştır.

Yugoslavya'dan işçi olarak göç eden nüfusun geneli genç, dinamik ve girişimci olmakla birlikte mukayese edildiğinde ülkede kalanlara göre daha kalifiye oldukları görülmektedir. Bunun en önemli sebebi yabancı işçi ofislerinin en kalifiye olan ve verim alabilecekleri işçileri seçmiş olmasıdır. Elbette bu durum ülkede çalışmak için kalanların Yugoslavya iş yapısını daha kalitesiz hale getirmesine sebep olmuştur. Bu bağlamda, Yugoslavya iş yapısına olumsuz etki eden ikinci bir etken ise yurtdışına çalışmaya gidip dönenlerin bir çoğunun yerlerine daha iyi Yugoslav göçmenler seçildiği için dönüş yapmak zorunda kalmasıdır. Buradan da anlaşılacağı üzere Yugoslavya'nın en yetenekli ve kalifiye gençleri yurtdışında çalıştırılmak için seçilmiş, bir süre çalışıp gerekli kriterleri oluşturmadığı kanısına varılan Yugoslav göçmen işçiler geri gönderilerek yerlerine daha iyileri seçilmiştir. Diğer taraftan baktığımızda Yugoslavya'da kalıp iş gücüne katılanların gidenlere kıyasla daha az iş tecrübesi ve kabiliyetleri olduğundan, üretimleri de daha düşük olmuştur ve Yugoslavya ekonomik yapısını olumsuz etkilemiştir.

Yugoslav göçmen işçilerin kazançlarının önemli bir kısmını ekonomik olarak değerlendirmemesi, kısa vadeli aile harcamalarına yönelmesi, daha çok ev tamiratı veya yapımı gibi işlere harcaması ve üretime dönüşmemesi yine Yugoslavya ekonomisine yapılabilecek daha büyük katkılara engel olmuştur. Göçmen işçilerin kazançlarını köyden kentlere göç edebilmek adına kullanması ve tarım ile hayvancılığa yatırım yapmamaları da Yugoslavya'da bu sektörlerin gerilemesine neden olmuştur. Köylü nüfus, göçmen işçilerden gelen transferlerle aldıkları traktör ve modern tarım aletlerini kullanmak yerine onları bir prestij olarak görmüş, diğer yandan şehre yerleşme hedefine odaklanmış ve göçmen işçi transferleri köylerde kullanılmayan traktörlere ve modern tarım aletlerine harcanmıştır. Öyle ki bunların büyük kısmı da ithal edilen araçlardır. Sonuç olarak Yugoslavya ekonomisi açısından çok daha büyük faydalar sağlayabilecek olan emek göçü, herhangi bir strateji çerçevesinde yürütülüp kontrol edilemediği için sanayileşmiş Avrupa ülkelerinin ekonomilerine katkı sağlamış ancak bu ülkelerle Yugoslavya arasındaki ekonomik farkı kapatmaya olanak vermemiştir.

Yugoslavya örneğinde görüldüğü üzere göç ile ekonomik kalkınma arasındaki ilişki hem göç veren hem de göç alan ülkelerin bu süreçleri nasıl yönettiğine bağlı olarak pozitif veya negatif yönlü seyredebilir. Yugoslavya'nın göçmen transferlerini stratejik alanlara yönlendirememesi, önemli yatırım aracı olabilecek döviz büyüklüklerinin köylerde devasa villalar ve işlenmeyen tarlalar için son model traktörler gibi ihtiyaç dışı alanlara harcanmasına sebep olmuştur. Bunun yanı sıra, teknoloji ve bilgi transferine önem verilmemesi işçi olarak giden gençlerin birçoğunun geri dönmemesine sebep olurken, göçmen işçi ofislerinin nitelikli insan kaynağını seçmesine müsaade edilmesi, Yugoslavya'nın iç istihdam piyasasının kalitesini düşürmüştür. Diğer bir kayıp ise Yugoslavya'nın kendi imkanları ile yetiştirdiği insan kaynağını dışarıya emek göçü ile göndermesi ve o güne kadar yapılan yatırımın boşa gitmiş olmasıdır. Geri dönüşü dair sınırları ve çerçevesi belirli bir strateji uygulanmaması giden nitelikli ve genç iş gücünün geri dönmemesi, dönse bile Yugoslavya'daki iş piyasasında yetenekleri ile doğru orantılı işler bulamamasını beraberinde getirmiştir.

Göç alan ülkeler açısından ise göç ve kalkınma ilişkisi kısa vadeli istihdam piyasasındaki açığın doldurulması olarak görülmektedir. Oysa göçle beraber sadece bir işçi değil yanında bir kültür aktarımı olduğu, farklı yetenek ve dil becerileri olan insan kaynağının ülkeye giriş yaptığı son dönemlerde öne çıkmaya başlayan ve göçe dair daha pozitif ve uzun vadeli bakış açısı getiren yeni bir eğilimdir. Özellikle 2000'li yılların başından günümüze uluslararası göçe pozitif bir bakış açısının da mümkün olduğu, göç ve kalkınma perspektifi üzerine yapılan yeni çalışmalar ile ortaya çıkmaktadır. Çalışmanın henüz göç ve kalkınma ilişkisine dair araştırmaların çok yaygınlaşmadığı bir dönem olan Yugoslavya'dan Avrupa'ya emek göçüne dair sunduğu verilerin günümüzde farklı ülkeler ve göç süreçlerinin kalkınma perspektifinden ele alınması için bakış açısı sunması ümit edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Munise Tuba. 2015. "Ücret Odaklı Uluslararası İşgücü Hareketliliğinin İşgücü Piyasalarına Etkileri." *TESAM Akademi Dergisi* 2(2):197–219.
- Baletic, Z. 1982. "International Migration in Modern Economic Development: With Special Reference to Yugoslavia." *International Migration Review* 16(4):736–56.
- Baučić, Ivo. 1976. "Some Economic Consequences of Yugoslav External Migrations." *Les Travailleurs Étrangers En Europe Occidentale* 87–104.
- Bonifazi, Corrado, and Marija Mamolo. 2004. "Past and Current Trends of Balkan Migrations." *Espace-Populations-Societes* (3):519–31.
- Brunnbauer, Ulf. 2016. "Migration and Economic Development in Socialist Yugoslavia." *Ostblog - Hypotheses*. Retrieved November 30, 2020 (<https://ostblog.hypotheses.org/728>).
- Brunnbauer, Ulf. 2019. "Yugoslav Gastarbeiter and the Ambivalence of Socialism: Framing Out-Migration as a Social Critique." *Journal of Migration History* 5(3):413–37.

- Castles, Stephen. 2009. "Development and Migration – Migration and Development: What Comes First?" *Social Science Research Council* (2):1–25.
- Četković, Predrag. 2015. "The Role of Banks in the Economic Development in the Former SFR Yugoslavia." *The Wiiw Balkan Observatory Working Papers* 114(February):1–24.
- Chiswick, R. Barry. 1999. "Are Immigrants Favorably Self-Selected ?" *The American Economic Review* 89(2):181–85.
- Cortina, Jeronimo, and Ochoa-Reza Enrique. 2013. *New Perspectives on International Migration and Development*.
- Fassmann, Heinz, and Rainer Münz. 1994. "European East-West Migration, 1945-1992." *Center for Migration Studies of New York* 28(3):520–38.
- Gerold-Scheepers, J. F. A., and W. M. J. van Binsbergen. 1978. "Marxist and Non-Marxist Approaches to Migration in Tropical Africa." *African Perspectives* 21–35.
- De Haas, Hein. 2010. "Migration and Development: A Theoretical Perspective." *International Migration Review* 44(1):227–64.
- Hagen-Zanker, Jessica. 2011. "Why Do People Migrate? A Review of the Theoretical Literature." *SSRN Electronic Journal*.
- Halpern, Joel M. 2011. "Some Perspectives on Balkan Migration Patterns (with Particular Reference to Yugoslavia)." *Migration and Urbanization: Models and Adaptive Strategies* (January):77–116.
- IOM History. 2020. "IOM History." Retrieved November 30, 2020 (<https://www.iom.int/iom-history>).
- Kirisci, Kemal. 1995. "Post Second World War Immigration from Balkan Countries to Turkey." Retrieved November 30, 2020 (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12290934/>).
- Kogan, Irena. 2002. *Labour Market Inclusion of Immigrants in Austria and Sweden: The Significance of the Period of Migration and the Effect of Citizenship Acquisition*.
- Kosinski, Leszek A. 1978. "Yugoslavia and International Migration." *Canadian Slavonic Papers* 20(3):314–38.
- Lee, Everett S. 1966. "A Theory of Migration." *Demography* 3(1):47–57.
- Lewis, W. A. 1954. "Economic Development with Unlimited Supplies of Labour." *Manchester School of Economic and Social Studies* 22(2):139–91.
- Malacic, Janez. 1994. *Labour Migration From Yugoslavia, European Migration in the Late Twentieth Century*. edited by H. Fassmann and R. Münz. Edward Elgar Publishing Limited.
- Malačič, Janez. 1977. "Yugoslav Economists on Unemployment in Yugoslavia." *Eastern European Economics*.
- Migration Data Portal. 2019a. "Migration Data Portal Migrant Stock." Retrieved November 30, 2020 (https://migrationdataportal.org/?i=stock_abs_&t=2019).
- Migration Data Portal. 2019b. "Migration Data Portal Remittances." Retrieved November 30, 2020 (https://migrationdataportal.org/?i=remit_re_excel&t=2019).

- OECD. 1975. "OECD Economic Surveys: Yugoslavia 1975." Retrieved November 30, 2020 (https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-surveys-yugoslavia-1975_eco_surveys-yucs-1975-en).
- S. Massey, Douglas, Joaquin Arango, Graeme Hugo, Ali Kouaouci, Adela Pellegrino, and Edward Taylor. 1993. "Theories of International Migration : A Review and Appraisal." *Population and Development Review* 19(3):431–66.
- Sardon, Jean Paul. 2001. "Demographic Change in the Balkans since the End of the 1980s." *Population* 13(2):49–70.
- Sirkeci, İbrahim, and Filiz Göktuna Yaylacı. 2019. "Küresel Hareketlilik Çağında Göç Kuramları ve Temel Kavramlar." Pp. 15–39 in *Transnational Press London*.
- Stevanovic, R., and D. Breznik. 1991. "The Population of Yugoslavia, 1948-1991." *Yugoslav Survey* 32(3):3–14.
- UN Press Release. 2006. "GENERAL ASSEMBLY." Retrieved November 30, 2020 (<https://www.un.org/press/en/2006/ga10494.doc.htm>).
- de Wenden, Catherine Wihtol, and Solon Ardittis. 1994. *The Politics of East-West Migration*. Vol. 29. edited by S. Ardittis. London: Palgrave Macmillan UK.
- Willem, Molle, and Mourik Aad Van. 1988. "International Movements of Labour under Conditions of Economic Integration: The Case of Western Europe." *Journal of Common Market Studies* XXVI(3):317–42.
- World Bank. 2018a. "Net Official Development Assistance and Official Aid Received (Current US\$) | Data." Retrieved November 30, 2020 (<https://data.worldbank.org/indicator/DT.ODA.ALLD.CD>).
- World Bank. 2018b. "Record High Remittances Sent Globally in 2018." Retrieved November 30, 2020 (<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2019/04/08/record-high-remittances-sent-globally-in-2018>).

1970'LERDEN SONRA AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NE ARTAN MEKSİKA GÖÇÜNÜN ALTINDA YATAN SEBEPLERİNİN BİR ANALİZİ

Oğuz Kaan Özalp

oguzkaanozalp@outlook.com

ORCID: 0000-0002-5446-3954

Araştırma Makalesi
Research Article

Geliş Tarihi

Received: 14.10.2020

Kabul Tarihi

Accepted: 24.12.2020

AN ANALYSIS OF THE UNDERLYING CAUSES OF INCREASE IN MEXICAN IMMIGRATION TO THE UNITED STATES AFTER THE 1970S

ÖZ Yaygın inanışın aksine, Meksika Ekonomisi 1950'lerde denge ve istikrar içindeydi. Ancak, 1970'lerde Luis Echeverria yönetimi altında bir mali genişleme politikası ve yapısal reformlar duyurduktan sonra Meksika hükümeti bir borç yığını altına girdi. Bu durum Meksika Hükümeti'nde, yolsuzluk, eşitsizlik ve sınıf farklılıkları gibi sivil, siyasi ve ekonomik sorunlar ortaya çıkması Meksika toplumunda bir atmosfer değişikliğine neden oldu. Bu olayların ışığında, çoğunlukla kırsal ve yoksul bölgelerde yaşayan Meksikalılar, bu sorunların gerçekleriyle karşı karşıya kaldılar ve bu da ABD'ye göçü artırdı. Bu eğilim özellikle 1970'lerden sonra başladı. Meksika'da 1970'ler, Meksika göçünü hızlandırmasında bir kırılma noktasıydı ve nihayetinde bir domino etkisi yarattı. Bu nedenle, bu makale, çoğunlukla kırsal ve yoksul bölgelerdeki Meksikalı göçmenler ve Meksika toplumu ile ilgili temel sorunlara işaret ederken, Meksika göçündeki 1970'lerden 2010'lara kadar olan dönemi incelemektedir. Kuzey Atlantik Serbest Ticareti, Meksika siyasi partisinin başarısızlıkları, ekonomik krizler, eşitsizlik, yolsuzluk ve yoksulluk gibi temel sorunlar, 1980'lerde ve 1990'larda Meksika'nın Amerika Birleşik Devletleri'ne göçünün birincil itici gücünü oluşturdu. Bu bağlamda, bu makale, Meksika göçünü analiz etme yolunda somut bir zemin oluşturmak için, tarihsel olaylardan, siyasi söylemlerden ve tabandan gelen sorunlardan bahsederek Meksika göçündeki artışa katkıda bulunan itme-çekme faktörlerini uygulamaktadır. Sonuç olarak bu makale, Meksikalı göçmenlerin gerçeklerini anlamak için yakından incelenecek bir vaka olarak Amerika Birleşik Devletleri'ne Meksika göçünün önemini vurgulamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Meksika Göçü, İtme-Çekme Etkenleri Teorisi, Eşitsizlik

ABSTRACT . Contrary to popular belief, the Mexican economy was in balance and stability in the 1950s. However, after announcing a fiscal expansion under the administration of Luis Echeverria in the 1970s, the Mexican government went under a pile of debt, which caused a change of atmosphere in Mexico by deepening civil, political, and economic problems, such as corruption, inequality, and class differences. Ultimately, the Mexicans who mostly lived in rural and poor areas faced the realities of these problems, which increased immigration to the United States. This trend started specifically after the 1970s. The 1970s of Mexico was a breaking point to accelerate the Mexican immigration, and consecutively, this has created a domino effect. Thus, this article examines the period after the 1970s to the 2010s, while indicating the underlying problems regarding the Mexican immigrants and Mexican society, mostly in rural and poor areas. The underlying problems such as North Atlantic Free Trade, failures of the Mexican political party, economic crises, inequality, corruption, and poverty constituted the primary drive of Mexican immigration to the United States in the 1980s and 1990s, and moreover, these problems did not cease after all. To create a concrete groundwork to analyze Mexican immigration, the article applies one of the migration theories called push-pull factors theory that contribute to the increase in Mexican immigration by mentioning the historical events, political discourses, and grassroots' problems. Consequently, the article aims to assert the importance of Mexican immigration to the United States as a case to be examined closely to understand Mexican immigrants' realities.

Keywords: Mexican Immigration, Push-Pull Factor Theory, Inequality

INTRODUCTION

The United States has always been a host of immigration from all over the world. The United States is sometimes referred to as the land of migration due to its past and present characteristics. There are many different originated people living in the US. It is because of the historical events that occurred over centuries. However, when we look at the origins of the immigrants, the ethnic diversity of Latin Americans changes one from the other groups. According to the US Census Bureau (2020), the most populated origin belongs to the Hispanic, with 18 percent of the population. Moreover, Mexicans are the most populated group within that 18 percent of the population. According to Zong and Batalova (2018), Mexicans are the largest foreign-born group in the country, accounting for 25 percent of the 44.5 million of the immigrants.

Historically, Mexican immigration to the United States has a long past, considering that the Mexicans are the both oldest and newest inhabitants of the nation (Library of Congress, 2014). It dates back to the 18th century of the US when the nation building process of the US required labor force and cultivation of its lands. Thus, this situation created many more opportunities for many people who sought to have better life standards. During that time period Mexicans and many other countries benefitted from these opportunities and sought to migrate to the US. Especially after the annexation of Texas in 1845, many Mexicans decided to live in the US. However, for a certain period, from 1860s to 1920s, the migration flow from Mexico was barely a trickle (Young, 2015).

Beginning around the 1890s, new industries in the US Southwest, with mining and agriculture, attracted Mexican migrant laborers (Young, 2015). Due to the Mexican Revolution in 1910-1920, accelerated the Mexican immigration to the US. The number of legal Mexican migrants during that time, was around 50.000 to 100.000 migrants per year (Young, 2015).

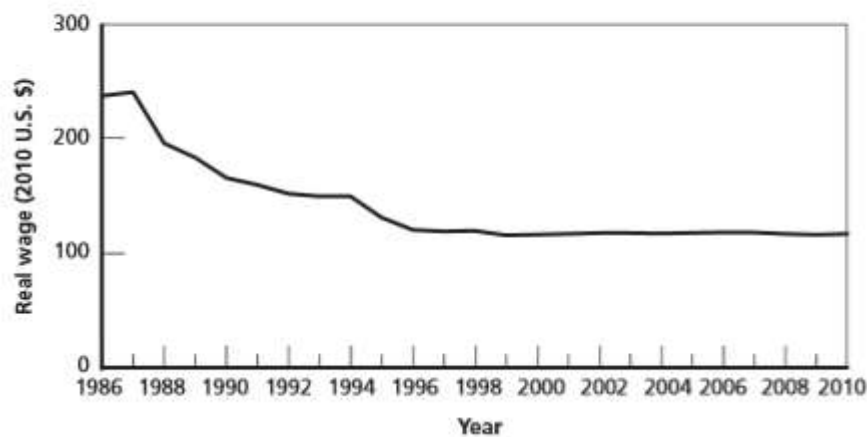
The position and opportunities of the US have always attracted many migration movements all over the world Mexican immigration to the US was a constant movement through history. Mexican immigration especially after the 1960s was in rapid increase, thus, this article aims to analyze the reasons for Mexican immigration to the US regarding the facts and events that occurred in Mexico and the United States. To understand and lay out the reasons, this research will ground on the theory of push-pull factors, which was asserted by Ernest Ravenstein in 1889 and Everett Lee in 1966. Although the theory was firstly developed to examine the underlying causes regarding economic drives (Ravenstein, 1889), the theory was later developed to analyze certain socio-cultural and socio-economic causes regarding migration (Lee, 1966). Ravenstein's and Lee's theory of pull and push factors is still valid to analyze and evaluate the laws of migration because of its focuses on the reasons and patterns of migration. To understand the causes of the Mexican immigration, first this article will analyze push factors: the performance of Mexican economy, the situation in rural and agricultural areas, and the corruption of Mexican politics while mentioning the impacts of North American Free Trade Agreement and poverty that strikes rural/agrarian towns. After analyzing the push factors, this article will focus and decode the pull factors: the economy of the US compared to Mexico, the American Dream- the notion of the US by the Mexican people-, and opportunities in the US while mentioning some of the policies of the US government and networks that regard Mexican immigrants.

PUSH FACTORS

Economic reasons are mostly the main reasons why people start migrating in the first place. This evaluation can be applied to any immigration flow in the world; thus, we can use this evaluation to Mexican immigration. Contrary to popular belief, the Mexican economy's performance was in balance and stability in the 1950s. However, in 1970, the newly inaugurated president Luis Echeverria announced fiscal expansion, which increased public debt. During 1975 and 1976, the budget soared to 10 percent of GDP (RaboResearch, 2013). Even though, the Mexican government tried to bring structural reforms, it failed to balance the economy; consequently, in 1982, Mexico was not able to service its external debt obligations, known as the 1982 Mexican Debt Crisis (Brinke, 2013). As Brinke (2013) stated, the Mexican government attempt to bring many structural reforms such as the Baker Plan or Brady Plan, which were supported by the IMF. However, the economy was not fully restored, which became the turning point for Mexico.

Almost all Latin American economies are export-oriented, and this is a historical process. The geographical positions and geopolitics of Latin American countries were always seen as dependent to core countries such as the United States, Spain, and Portugal and etc. This notion was made because of the colonial experience of these countries. To be able to survive within this context, Latin American countries obeyed the rules of core countries for history. Economically, Latin American countries followed the steps of core countries and they shaped their economies according to these arrangements. This situation is also applicable to the Mexican economy. Economy and polity are two dependent elements when it comes to the structure of a state. Thus, a crisis in Mexico caused both political and economic deterioration, which was not able to be controlled over the years. 1982 Crisis amplified the problems in the economy and politics. Ultimately, the Mexican economy's dependence on the US economy consolidated with the North American Free Trade Agreement in 1994. Also, during that year, Mexico faced another economic downfall, which was known as the Mexican Peso Crisis of 1994- exchange rate collapse- (Masson, 1996). The sudden devaluation of the peso against the US dollar in December 1994 damaged the Mexican economy irreversibly (Masson, 1996), especially after joining NAFTA.

Real Minimum Wage in Mexico, 1986–2010

Source: Chiquiar, Francia, 2009, Bank of Mexico

As it is seen on the table, real wage of Mexicans drastically dropped after the economic failure of the government. As it is obvious, thereafter the 1982 Crisis in Mexico, triggered a massive downfall in Mexican economy, and the attempts to balance and bring macroeconomic and financial stability to the Mexican economy through reforms and fiscal expansion did not thrive until 2000s. Thus, ultimately these economic failures accelerated Mexican immigration. According to the statistics of the Migration Policy Institute, after the 1980s, the rapid increase in Mexican immigration is evident. In the 1980s, the population of Mexicans was 2.199.200 million, but in the 1990s, the numbers doubled, reaching to 4.298.000 million (Zong and Batalova, 2018). Many Mexicans tried to seek shelter in the US after the crisis in Mexico.

Furthermore, NAFTA, as an economic factor, created an atmosphere that accelerated immigration. After the agreement was signed in 1994, there were many uncertainties about the outcomes of the agreement. Because, during that time, Mexico was having a hard time to bring stability and order to its economy by drafting structural reforms. Also, because of the failures of the government, a long-running single party of Mexico –PRI- was coming to an end. Thus, the outcomes or consequences of NAFTA were significant for the future of the Mexican government. Cameron and Wise (2004) studied the impacts of NAFTA on Mexico by creating three propositions, which were the possible outcomes of NAFTA. The first was that NAFTA would serve as a catalyst for democratization in Mexico (Cameron and Wise, 2004:305). As in the past, the US wanted democratic reforms that would be implemented in Mexican politics. The US policy was to use economic change as a causal agent of the political agent (Smith, 1992:6) by bringing privatization and liberalization under NAFTA. These changes would mean more control over the economy, and the more ruling elites should surrender their powers, which means the recession of authoritarian regime. The second proposition was that NAFTA would further bolster the single-party authoritarian regime by preserving ruling elites (Cameron and Wise, 2004:306). The third proposition was that NAFTA would have little effect on Mexico's democratization. Ultimately, on the one hand, it became more apparent that NAFTA changed the Mexican way of life radically, as in the second proposition. Because NAFTA reinforced longstanding trends that worked to undermine the single-party rule, it also weakened the political regime by triggering a sequence of inter-related political and economic crisis (Cameron and Wise, 2004:306). Considering the impacts of NAFTA, on the other hand, NAFTA also deepened the economic and political inconsistency of Mexican government by implementing its own set of rules, consequently, it created an atmosphere of inequality and inconsistency. Thus, it is obvious that from the 1990s to 2000s, especially with the implementation of NAFTA, the numbers of Mexican immigrants increased from 4.298.000 million to 9.177.500 million, (US Census Bureau, 2010).

To have a better grasp of the impacts of NAFTA, one should research and study small towns mostly located in the south of Mexico. The implementation of NAFTA in 1994 changed the balance in rural and agrarian towns, as Kristen Fedie stated (2013:38). The geopolitics and geographic position of Mexico, considering the south of Mexico, are dependent economically on agriculture and cultivation. Thus, as Kristen Fedie stated (2013:38), NAFTA introduced two distinct people and cultures, on the one side there are people who are dependent on agriculture and cultivation, on the other side the people who knows the dynamics of capitalism. NAFTA have brought these two distinct agencies into more significant contact, and globalization and capitalization of NAFTA increased political, cultural, and economic interaction between these two distinct agencies. These interactions caused severe damages to the small, rural, and agrarian

towns. Roy Germano, a director, filmed a documentary called *'The Other Side of the Immigration'* by aiming to bring light to the darker corners of poor Mexican rural towns such as Pajacuaran and Huandacareo. In the documentary, Germano interview many townspeople, immigrants, and government officials. It is evident that NAFTA's outcomes are apparent in such towns, and many people claim that they are forced to migrate to the US. For example, Jose Manriquez Diaz, the mayor of Pajacuaran, says that Pajacuaran used to be the second-biggest producer of pork in the state, and prior to NAFTA, almost 20 percent of the families in this town raised pigs. However, with NAFTA, new international markets opened, and many local pig farmers could no longer compete with these market prices. Eventually, they migrated to the US to survive (Germano, 2010). Also, Diaz (Germano, 2010) says that the production of many other agricultural goods such as corn and strawberries decreased due to NAFTA. Oswaldo Rodriguez Gutierrez –the Ministry of Rural Development in 2010- says that the quality of these products is not the issue; the problem is that with NAFTA, Mexican farmers could not compete with Canadian and the US markets, because of the currency differences. In Mexico, fertilizers and seeds have gotten expensive in order to compensate investments; however, in Mexico, farmers have lacked capital, land, and technology compared to the US and Canada. Thus, eventually, farmers sell their lands to save money to migrate to the US.

Because of NAFTA and failures of the Mexican government on the economy, poverty rates peaked. Also, with the global 2007 Recession, the unemployment rates increased in Mexico. Aguila, Shatz, and Kups (2012:7) divide poverty into two categories; capability poverty, which means inability to satisfy someone's minimum requirements of food, health, and education and food poverty, which means the incapacity to purchase the food basket. With NAFTA, recession, and poor performance of the Mexican government, food poverty has risen from 21 percent to 37 percent, and capability poverty has increased from 30 percent to 46 percent since 1994. Although these rates differ according to region, it is still applicable to understand the increase in Mexican immigration. From 1994 to 2010, the Mexican immigrants raised from 4 million to 11.711.100 million (Zong and Batalova, 2018). Ultimately, the poor performances of the Mexican economy, the impacts of NAFTA, and global crises increased poverty and unemployment rates while bringing many other deficiencies such as illiteration, malnutrition, and high-income inequality (UNDP, 2010), consequently all of these causes increased Mexican immigration to the United States.

Besides economic causes, insecurity and fear resulting from the corruption in Mexico are other push factors for the Mexican immigrants. Especially since the 1980s, Mexican politics failed to promote democracy and security for Mexican citizens (Sanchez, 2019). As a result, politics became more corrupt than ever. To analyze the levels of corruption in Mexico, Keith Rosen in 1987 and Jose Rodriguez-Sanchez in 2019 laid out the levels of corruption in Mexico (Rosen, 1987; Sanchez, 2019). It is evident that the continuation of corruption in Mexico is still a valid problem whether the ruling parties are different or not, and the dates of these two articles prove this point. According to Rosen (1987), corruption is not something that one can find concrete evidence. To understand corruption, one should examine the deliberate actions of the government. For example, in the 1980s, Lopez Portillo, the government of Sonora, owned four marijuana and opium ranches, and Portillo was caught while depositing in foreign banks. These actions showed that Mexican politics used government sources to increase their prosperity. Also, during that time, because of the corruption of government officials, many drug cartels and lords were inspired and emerged, supposedly to protect their own people. This resulted in many illegal drug trafficking, human trafficking, and while

increasing criminality and violence rates in Mexico. As in the above, Rosen (1987) showed that many people felt unsafe because of the corruption and crime rate in the country, thus this situation increased the immigration flow to the United States.

On the other hand, many years passed, and even today, the rate of corruption in Mexico is high. Jose Rodriguez-Sanchez studied the corruption and democracy rates in Mexico in 2019. Sanchez (2019:3) believes that Mexican's single-party government and concentration of power in a presidential figure prevented the country from developing strong institutions that support the rule of law. Many Mexicans suffered from poor conditions while the government loyalists benefitted from the government treatments. As in the documentary by Roy Germano (2010), it is very evident that there are some governmental programs, which support local businesses by investing money. However, it is also apparent that most of the people who apply for these programs cannot acquire any support or assistance because officials only approve the ones they know. Ultimately, the belief in the Mexican government is fading away. Even though Manuel Lopez Obrador, the president of Mexico, pledged to plow the corruption (2018), the statistics show the opposite. According to the Corruption Perceptions Index (2019), statistics put Mexico in the category of 'highly corrupt', 29/100. Also, America's Society and the Council of the Americas, and their Capacity to Combat Corruption (CCC), ranked Mexico as one of the worst countries in Latin America with the least capacity to combat corruption (2018). Moreover, in Mexico, National Surveys show that people see corruption as the second most important national concern (ENCIG, 2017). There are many other surveys, researches, and studies such as LAPOP and Index of Democratic Development (IDD), which state that the Mexican government as one of the most corrupt governments in the world. Consequently, corruption is known by the people of Mexico, which causes fear and insecurity. While studying the case of migration, fear and insecurity are significant to comprehend people's psychology. No one would want to leave their homes and their family for nothing. Yet, in Mexico, there is no one to protect people's rights to live in peace and security.

PULL FACTORS

As for the pull factors, economic reasons can again be applicable to analyze the Mexican immigration. After NAFTA and economic recession in Mexico, many Mexican people, especially farmers and the ones who live in rural/agrarian areas in Mexico, could not afford to live and survive in Mexico. Poverty and malnutrition rates peaked, which caused many people to migrate to the US. However, the situation in Mexico is not enough to understand the increase in Mexican immigration to the US. As in the push factors, the differences between American dollar and Mexican peso, job opportunities in the US, and hourly/weekly wage differences have become main elements of economic causes of pull factors of Mexican immigrants.

Currently, one American Dollar equal to 22,18 Mexican peso (Bloomberg, 2020). The currency difference became essential for Mexican immigrants. Most Mexican immigrants leave their families in Mexico and send the American dollar to their homes to their families. In Mexico, especially many rural/agrarian townspeople earn almost 13 American dollars a day, which cannot compensate the agricultural investments. However, even though an immigrant works at low wage work in the US, he/she still earns much more money than Mexico, an estimated 80 or 90 American Dollars a day (Germano, 2010). This

results in the acceleration of immigration. As Alejo Froylan Guzman says, 'if you work in the US, you get ahead compared to here' (Germano, 2010).

Immigration policy-making became one of the most important agendas of the US foreign policy because of the mass influx of immigration. The US politics put immigration quotas for many countries throughout US history, world wars, Vietnam, and the Cold War. However, US politics did not set immigration quotas for Mexican immigration until today. Thus, many Mexican people benefitted from this situation, yet caused illegal immigration from Mexico. Still, to compensate for the cheap labor workforce, US politics proposed many worker programs for Mexican immigration. For example, in 2004, George W. Bush proposed a new temporary worker programme which is still valid, which would help further the cause of safe and orderly migration (Arnold, 2012). Also, this programme would help undocumented workers, and illegal immigrants come out and establish legal identities. Such programs increased the amount of mass influx of migration from Mexico to the US because Mexican people wanted safety and order in their lives.

To understand why these programs such as George Bush's program in 2004 increased the numbers of Mexican immigration, Michael Piore's '*segmented labor market theory*' can be applied. According to Piore's theory (1979), migration stems from the intrinsic characteristics built into a modern industrial society. Piore (1979) states that migration is not caused by push factors in sending regions (low wages or high unemployment), but by pull factors in receiving areas (a chronic and unavoidable need for migrant workers). The built-in demand for inexpensive and flexible workers stems from three basic features of advanced industrial economies. Piore divides the theory into three parts, stating the theory as a process.

The first is *structural inflation*. Wages not only reflect conditions of supply and demand; they also confer status and prestige, social qualities that inhere in jobs (Piore, 1979:40). As in the case of Mexican migration, programs such as George Bush's worker program provide job opportunities for Mexican immigrants, and these jobs consist of cheap and flexible labor. These kinds of jobs ensure the satisfaction of class hierarchies, while migrants work under low-paid and flexible jobs, Americans consist of higher job classes.

The second is *social constraints on motivation*, which asserts the demand for cheap, flexible labor within occupational hierarchies (Piore, 1979:57). As in the case of Mexican migration, programs such as George Bush's worker program provide job opportunities for Mexican immigrants, and these jobs consist of cheap and flexible labor. These kinds of jobs ensure the satisfaction of class hierarchies, while migrants work under low-paid and flexible jobs, Americans consist of higher job classes.

The last is *economic dualism*. The demand for migrant labor also stems from economic dualism. Capital is a fixed factor of production that can be idled by lower demand but not laid off; owners of capital must bear the costs of its unemployment, and Labor is a variable factor of production that can be released when demand falls so that workers bear the costs of their own unemployment (Piore, 1979:62). As for the Mexican case, programs such as temporary workers, short-time contracts respond to the demands of capital. Mexican immigrants often came to the United States temporarily in order to earn some money and eventually return to their country. This theory explains why American employers choose Mexican immigrants regarding the demand for flexible and cheap labor, thus it contributes to the increase in Mexican immigration.

On the other hand, the American Dream's historical notion became a valid applicant for Mexican immigration. The myth means that if you work hard enough, nothing is stopping you, and many Mexican immigrants, when they return to their towns in Mexico, reflect their experiences in America as such fantasies. Alejo Froylan Guzman, a return migrant and former local official in Huandacareo, says that 'the ones who come back from the US, tell beautiful stories, such stories that it is like they are living in a dream' (Germano, 2010). Also, because of the power of American capital, many immigrants could easily afford 'nice cars, clothes, and accessories' from the US (Cristobal and Germano, 2010). These experiences and fancy items became materials that drive Mexicans from Mexico to the US, and in this capitalist world, advertisements once again became the personal drive for the people.

The economic and political problems in Mexico cause the loss of trust and belief in many communities. Culturally, Mexican people are dependent on their communities; however, the sense of losing community became apparent because of these experiences. The networks of these Mexicans who live in the US, tell beautiful stories about the sense of community in the US. As Taifal and Turner (2003) stated in their social identity theory, one person seeks to classify herself/himself into a category to feel safe and sound. Mexican people do not feel safe within the borders of Mexico, thus, seeking a community within the borders of the US through networks and relatives become as seeking security and shelter. Also, the US advertises its democracy, as it advocates of the world's democracy. Mexicans who see these advertisements, speeches, and democratic discourses felt this drive to escape and finding peace within the borders of the US. Inez Fernandez, a Hispanic sixteen-year-old high school student in Santa Maria, says that Mexicans want to be able to make a better life for themselves compared to what they had in Mexico, 'here it is easier to access legality' and rights; eventually, it is easier to reach the American Dream (Jimenez, 2010:186). Also, as Jimenez states (2010:184), Mexicans seek the sense of belonging to a place, and in the US, they do that either finding a Hispanic community or assimilating into the American popular culture.

Furthermore, with the increase in globalization and technology, the accessibility to knowledge has improved a lot. Many migration routes, networks, and communication devices have allowed migration to increase globally. Mexican immigration has benefitted from globalization and technology as well. As it is indicated above, many Mexicans migrate to the United States temporarily. Nevertheless, these experiences created routes that have allowed other Mexicans to benefit. For example, in the 1980s, many Mexicans who tried to migrate to the United States had to cross over deserts and dangerous zones to reach the big cities. During that time, many Mexican immigrants died or lost during their journeys. However, with the increase in communication, technology, and communities, many networks have been formed to expand migrant experiences. These networks created new routes for migrants, which eliminated the fear of death and loss among migrants, consequently increasing immigrants' numbers.

Ultimately, as for the pull factors, there are many causes that accelerated Mexican immigration to the US. The economic inequality between the US and Mexico, opportunities that are provided by the US such as political programs, demand for cheap and flexible labor and so on, and accessibility to higher standards by using American currency created an atmosphere of migration. Especially, due to globalization and technology, the knowledge has become a reachable option, thus eventually creating networks for Mexican migration. Networks illuminated and made it easier to migrate, because, thanks to these networks,

immigrants had a place to live without worrying. Eventually, all of these pull factors has contributed to the acceleration in Mexican immigration.

CONCLUSION

Today, migration is a crucial case to understand the reality of many third world countries. Because of the mass influx of migration throughout the world, many emigrated countries change their political agendas according to the increase in migration. As in the case of Mexican Immigration, the more numbers of immigrant increase, the more political restrictions pose upon the borders. Today, because of Washington policies, a non-human policy is being implemented in Mexico, building a wall between the borders without understanding the circumstances and reasons why these people are forced to migrate in the first place. Thus, this paper laid out the facts of Mexican immigrants and explored the reasons and motives behind the migration. On the one side, as for the push factors such as NAFTA, economic crises, corruption, high income inequality, poverty, unemployment, and agnosty, and on the other side, as for the pull factors such as opportunities provided by the US, economic freedom, better life standards, and urge to live safely, contributed to the increase in Mexican immigration also thanks to the globalization, technology, and networks. As it is apparent, migration is a highly diverse topic because of the diversity of people. It is almost impossible to find an exact outcome or a cause to state the underlying reasons behind the immigration. Nevertheless, still, in the case of Mexican immigration, there are many underlying causes, as it is stated above. It is also apparent that if the Mexican government had handled the situation in the 1980s, the mass immigration influx would not have been higher now. Thus, understanding the Mexican migration also allows us to analyse the political dynamics of the 1980s, 1990s, and 2000s of Mexico, and the US in terms of economic, cultural and political reciprocal relations of these countries.

REFERENCES

- Aguila, E., Akhmedjonov, A., Basurto-Davila, R., Kumar, K. B., Shatz, H. J., & Kups, S. (2012). *United States and Mexico Ties That Bind, Issues That Divide*. Santa Monica
- Arnold, G. (2012). *Migration: Changing the World*. Pluto Press, London.
- Brinke, K., 2013. *The Mexican 1982 Debt Crisis*. Rabobank: Economic Report. From, <https://economics.rabobank.com/publications/2013/september/the-mexican-1982-debt-crisis/>, (06.11.2020).
- Cameron, M. A., and Wise, C. (2004). The Political Impact of NAFTA on Mexico: Reflections on the Political Economy of Democratization. *Canadian Journal of Political Science*, 37.4:301-323.
- Castañeda, E. (2011). Replenished Ethnicity: Mexican Americans, Immigration, and Identity. *Contemporary Sociology: A Journal of Reviews*, 40(55), 53rd ser.
- Currencies. (n.d.). <https://www.bloomberg.com/markets/currencies> (27.08.2020).

- Chiquiar D., Francia M.D. (2009). Competitiveness and Growth of the Mexican Economy, Banco de Mexico, Working Papers, <https://www.banxico.org.mx/publications-and-press/banco-de-mexico-working-papers/%7BBBC54B22F-FA99-43B7-4769-03208864F57C%7D.pdf> (24.12.2020)
- Fedie, K. (2013). Globalization, Immigration, & Identity: The Transformation and Perception of Mexican Identity, Master's thesis, The University of Vermont, Vermont, https://www.uvm.edu/sites/default/files/S13_Thesis_Fedie.pdf. (20.09.2020)
- Gasiorek, Michael and Smith, Alasdair and Venables, Anthony J, 1992. "1992': *Trade and Welfare; A General Equilibrium Model*," CEPR Discussion Papers 672, C.E.P.R. Discussion Papers.
- Giddens, A. (1977). *New rules of sociological method: A positive critique of interpretative sociologies*, Hutchinson, London.
- Gonzalez-Barrera, A., and Krogstad, J. M. (2019). What we know about illegal immigration from Mexico. Retrieved from [https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/06/28/what-we-know-about-illegal-immigration-from-mexico/#:~:text=There were 11.6 million immigrants,25% of all U.S. immigrants \(11.10.2020\)](https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/06/28/what-we-know-about-illegal-immigration-from-mexico/#:~:text=There were 11.6 million immigrants,25% of all U.S. immigrants (11.10.2020)).
- Instituto Nacional de Estadística y Geografía (INEGI). (2017). <https://www.inegi.org.mx/programas/encig/2017> (20.08.2020).
- Jimenez, T. (2010). *Replenished Ethnicity: Mexican Americans, Immigration, and Identity*. University of California Press.
- Jie Zong, J. B. (2018) Mexican Immigrants in the United States, <https://www.migrationpolicy.org/article/mexican-immigrants-united-states> (16.08.2020).
- Library of Congress, (2014). Immigration and Relocation in US History, <https://www.loc.gov/classroom-materials/immigration/mexican/>, (06.11.2020).
- Massey, D. S. (2010). Immigration Statistics for the Twenty-First Century. 631(1): 124-140.
- Masson, P. and Agenor, P. (1996). The Mexican Peso Crisis: Overview and Analysis of Credibility Factors. https://www.elibrary.imf.org/view/IMF001/07166-9781451929096/07166-9781451929096/07166-9781451929096_A001.xml?language=en&redirect=true (06.11.2020).
- Musacchio, Aldo (2012). "Mexico's Financial Crisis of 1994-1995." Harvard Business School Working Paper, No. 12-101.
- Piore, M. (1979). *Migrant Labor and Industrial Societies*, Cambridge University Press, New York.
- Ravenstein, E. G. (1889). *The Laws of Migration*. London: Royal Statistical Society.
- Results - 2019 - CPI. (2019). from <https://www.transparency.org/en/cpi/2019/results>, (20.07.2020)
- Rodriguez-Sanchez, J. I., Ph.D. (2019). CORRUPTION AND DEMOCRACY IN MEXICO: AN EMPIRICAL ANALYSIS. *Rice University's Baker Institute for Public Policy*, 1-17.

Rosen, K. (1987). The Protection of Judicial Independence in Latin America. *The University of Miami Inter-American Law Review*, 37. <https://pdfs.semanticscholar.org/59f6/69ef4d9e9bed33f680cad3b463f473b25852.pdf>, (20.08.2020).

The John W. Kluge Center at the Library of Congress. (2015). Mexican Immigration to the United States: A Brief History. Retrieved from <https://time.com/3742067/history-mexican-immigration/#:~:text=Mexicans also left rural areas,per year during the 1920s>, (29.08.2020).

Germano, R. (Director). (n.d.). *The Other Side of the Immigration* [Video file], from <http://www.theothersideofimmigration.com/> (20.07.2020).

UNDP. (2010). Human Development Reports. Retrieved from <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/MEX>

Young, J. (2015), How Mexican Immigration to the US Has Evolved, Time, <https://time.com/3742067/history-mexican-immigration/>, (06.11.2020).

GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ ÇERÇEVESİNDE MEKSİKA DUVARI ÖRNEĞİ

Elif Nur Taş

elifnurtas095@gmail.com

ORCID: 0000-0002-0630-1395

Araştırma Makalesi
Research Article

Geliş Tarihi

Received: 01.11.2020

Kabul Tarihi

Accepted: 29.12.2020

THE SECURITIZATION OF MIGRATION: THE EXAMPLE OF MEXICAN WALL

ÖZ Göçün güvenlik alanına dâhil edilmesi, "öteki" tanımlamalarının yarattığı dışlayıcı etkiden ve bu durumun doğal bir sonucu olan "farklı olandan korkma" güdüsünün bir çıktısı olarak karşımıza çıkmaktadır. Göç olgusu, uzun yıllardır Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Meksika arasında husumete sebep olmuş özellikle Meksika Duvarı vaadiyle seçimlere katılan ve kazanan Başkan Trump'ın sert söylem ve eylemleriyle zirveye ulaşmıştır. Bu çalışmada ilk olarak; Ole Waever'in Güvenikleştirme kuramı anlatılacaktır. Ardından ABD ve Meksika arasındaki göç meselesinin ABD yönetimleri tarafından nasıl ele alındığı incelenecektir. Son olarak Başkan Donald Trump'ın söylemleri baz alınarak güvenikleştirme çabasının başarısı değerlendirilecektir

Anahtar Kelimeler: Göç, Meksika Duvarı, Güvenikleştirme Teorisi, Ole Waever, Donald Trump.

ABSTRACT The inclusion of immigration in the field of security is the result of the exclusionary effect of the "other" definitions and the natural consequence of "the fear of the different". The phenomenon of immigration has led to hostilities between the United States and Mexico for many years, especially with the harsh rhetoric and actions of President Trump, who attend and won the elections with the promise of the Mexican Wall. In this study, firstly Ole Waever's Theory of Securitization will be explained. After that, it will be examined how the issue of immigration between USA and Mexico is seen by US administrations. Lastly Donald Trump's success of his efforts on securitization will be interpreted focusing on his statements.

Keywords: Migration, Mexican Wall, Securitization Theory, Ole Waever, Donald Trump.

GİRİŞ

Ekonomiden sosyolojiye, tarihten coğrafyaya kadar birçok sosyal bilim alanı göç olgusu üzerine incelemelerde bulunmuştur. Bu sebeptendir ki birçok göç tanımı mevcuttur. “Göç, dini, iktisadi, siyasi, sosyal ve diğer sebeplerden dolayı insan topluluklarının hayatlarının tamamını veya bir bölümünü geçirmek üzere bir iskân ünitesinden, bir başkasına yerleşmek suretiyle yaptıkları coğrafi yer değiştirme hareketidir (Sayın vd., 2016: 2). Bir başka deyişle, coğrafi mekân değiştirme sürecinin ekonomik, kültürel, sosyal ve siyasi alanlarda yarattığı dinamizm ile toplumun yapısını değiştiren nüfus hareketidir (Özer, 2004: 11). Göç kavramı Uluslararası Göç Örgütü tarafından hazırlanan Göç Sözlüğünde ise “bir kişinin veya bir grup insanın uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde yer değiştirmesi, süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleridir. Buna, mülteciler, yerinden edilmiş kişiler, yerinden çıkarılmış kişiler ve ekonomik göçmenler dâhildir.” şeklinde tanımlanmaktadır (Uluslararası Göç Örgütü, 2013: 35).

Göç tarihi irdelendiğinde, göçü gerekli kılan birçok sebep göze çarpacaktır. Bunlar farklı dönemlerde açlık, kıtlık, doğal afetler olarak bazen de siyasal baskı, savaş gibi etmenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde göçü doğuran en temel sebep ise ekonomik saiklerdir. Peterson yaptığı kategorizasyonda göçü ilkel, zorlama, serbest ve kitlesel göç olarak dörde ayırmıştır. Bu ayrımında ise gönüllülük ve zorlayıcılığı temele almıştır (Petersen, 1969: 289’dan akt, Yaman, 2019: 20). Suriye iç savaşı ile birlikte dünyanın dört bir yanında etkisini gösteren göç dalgası bir zorunluluğun ürünü iken yaşam standartlarını iyileştirme amacıyla yapılan yer değiştirmeler gönüllülüğün ürünüdür. Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi Nüfus Dairesi yayınladığı Uluslararası Göçmen Verileri’nde 2019 itibarıyla dünya genelindeki uluslararası göçmen sayısının 272 milyona ulaştığını, bu rakamın 2010 yılında 221 milyon olduğunu kaydetmiştir (IMS, 2019).

Dünyanın birçok yerinde kitlesel hareketlilik nedeniyle yaşanan nüfus artışları ekonomik, siyasal, kültürel ve sosyal alanlarda yeni problemler, çatışmalar ve politikalar doğurmuştur. Aynı zamanda bir rekabet ortamının oluşmasına zemin hazırlamış, göç eden ve göç alan toplumlarda sahip olduğunu kaybetme korkusu, akabinde etnik temelli milliyetçilik duygusunu yaratmıştır. Milliyetçiliğin yükselmesi, dışlayıcı bir siyasallaşmanın önünü açmıştır. Bu durum toplum içerisinde bloklaşma ve çatışmayı beraberinde getirmiştir. Tarih boyunca sınır kavramının en önemli sembollerinden birisi olan duvar metaforu insanın korunma ve güvende olma ihtiyacı sonucunda kendini sınırlarda göstermiştir. Çin Seddi, Aurelian Surları, Maginot Hattı, Berlin Duvarı gibi birçok yapı bu amaçlarla inşa edilmiştir. Zaman içerisinde sınırlar, hisarlar, çitler ve duvarlar sadece fiziksel bir ayrımı ifade etmekten öte kimlikleri ve kültürleri de birbirinden koparan nesnelere haline gelmişlerdir (Gemici, 2018: 6-15). Semerci’nin deyişiyle “sınır, sürekli gidip gelen, gevşeyip sıkılaştıran, sürekli pazarlıkların döndüğü, bazen delikli hale gelen, bazen birdenbire katılaştıran bir durumdur” (Semerci, 2016).

Meksika ve ABD sınırı dünyada yaşanan kitlesel yer değiştirmelerin en fazla yaşandığı bölgelerden biridir. Meksika’dan ABD’ye 1965 ve 2015 yılları arasında 16 milyondan fazla Meksikalının göç ettiği tahmin edilmektedir (Anadolu Ajansı, 2019). Bu sınırın sadece Meksikalılar için değil birçok ülke vatandaşı için bir transit geçiş alanı olduğu göz önünde bulundurulduğunda sınırın önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

Soğuk Savaş sonrası dönemde güvenliğin değişen ve genişleyen gündemi ile birlikte toplumların güvenliği de ön plana çıkmıştır. Kopenhag Okulu'nun ortaya atmış olduğu güvenikleştirme teorisi, bir olgunun çoğunlukla karar alıcılar tarafından tehdit olarak algılanması ve söylem yoluyla o olgunun güvenlik alanına dâhil edilmesidir. Alımlayıcı kitlenin konunun bir güvenlik sorunu olduğuna inanması ve alınacak olağanüstü önlemlere rıza göstermesi ile güvenikleştirme başarıya ulaşmış olur. Göç meselesi toplumsal güvenliğe varoluşsal bir tehdit olduğu gerekçesi ile karar alıcılar tarafından söz edimi yoluyla güvenlik alanına dâhil edilmektedir. Göçmen olmanın suçlu olmakla eşdeğer görüldüğü ve yabancı düşmanlığının had safhada olduğu bu dönemlerde alımlayıcı kitlenin ikna edilmesi zor olmamaktadır. Fakat alımlayıcı kitlenin sunulan tehditi güvenlik sorunu olarak kabul etmesi, alınacak olağanüstü önlemlere de rıza göstereceğinin garantisi değildir.

GÜVENLİKLEŞTİRME TEORİSİ VE GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ

Devleti temel referans nesnesi olarak gören geleneksel güvenlik anlayışı Soğuk Savaş sonrası dönemde oluşan konjonktürü açıklamakta başarısız olmuştur. Tehditlerin önemli bir kısmının devlet dışı aktörlerden kaynaklanması güvenlik paradigmasının içerik olarak genişlemesini, referans nesnesi olarak derinleşmesini gerekli kılmıştır (Çiçekçi, 2012: 26). Buna ek olarak, Avrupa'da bütünleşme çabaları, ulus-devletlere dayalı klasik düzenin Avrupa Birliği gibi daha geniş siyasi çerçevelere dönüşümünü beraberinde getirmiştir. Sovyetler Birliği ve Yugoslavya'nın parçalanması, yeni sınır ve azınlık sorunları yaratmış ve milliyetçilik gibi istikrarsızlığa neden olabilecek ideolojilerin baş göstermesine sebep olmuştur. Bu nedenle, Baylis'in çalışmasında yer verdiği gibi "güvenlik uzmanlarının odağında, devletlerden ziyade etnik-milliyetçi grupların yer alması" gerekmiştir (Baylis, 2008: 74).

1985 yılında Kopenhag Üniversitesi'nde Barış ve Çatışma Araştırma Merkezi'nin kurulmasıyla temeli atılan Kopenhag Okulu, geleneksel güvenlik anlayışının devlet merkezli güvenliğe eleştirel bir yaklaşımla bireyselden küresele uzanan bir düzlemde güvenlik kavramını tekrar tanımlamıştır (Wilkinson, 2007: 6). Ekolün önemli isimlerinden Barry Buzan 1983 yılında yayınlanan kitabı İnsanlar, Devletler ve Korku'da güvenlik kavramının askeri boyutun ötesine genişlemesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu doğrultuda Buzan, güvenliği sektörlere ayırarak askeri güvenliğe ek dört sektör öne sürmüştür. Bunlar; siyasi, ekonomik, toplumsal ve çevresel sektörlerdir (Buzan, 2015: 107-119). Bu sayede, açlık, kıtlık, uluslararası göç, küresel ısınma gibi askeri olmayan konularda güvenlik gündemine dâhil edilmiştir.

Çalışmanın temel odak noktasının göç olgusu olması sebebiyle toplumsal güvenlik sektörünü detaylandırmak uygun olacaktır. Toplumsal güvenlik sektöründe temel alınan olgu kimliktir. Kimlik temelde bireysel düzeyde bir kavram olsa da "asıl dinamikler, bireyin içindeki kolektifte bulunmaktadır." Herhangi bir topluluğun bir gelişmeyi veya potansiyel bir durumu, kendi varlığına yönelik bir tehdit olarak algılaması durumunda toplumsal güvensizlik oluşmuş olur (Waever, 2008: 155-157). "Hegel'in kendisinden farklı olanı dışlayan ve olumsuzlayan tavrıyla tanımladığı ve özbilinç olarak adlandırdığı kendi varoluşunun bilincinde olma, Ben'i, Ben olmayandan öze farklı ve Ben olmayana karşıt olarak kendini oluşturmakta ve açığa vurmaktadır." (Koçyiğit, 2017: 137) Belirli toplumsal grupların kimlikleri sebebiyle tehdit altında hissetmeleri ise bu özbilincin bir sonucudur.

Toplumsal güvenliğin gündemi, değişik dönemlerde ve bölgelerde farklı aktörler tarafından tanımlanmaktadır. Toplumsal güvenliği tehdit eden en yaygın konular örnekleriyle birlikte Ole Waever tarafından göç, yatay rekabet, dikey rekabet olarak açıklanmıştır (Waever, 2008: 159). Burada göç ile kastedilen, dışarıdan gelenlerin yarattığı nüfussal değişim ile toplumun özelliklerini kaybedeceğidir. Yatay rekabet ile dışarıdan gelenlerin sahip olduğu dil ve kültür etkilerinin toplumun yaşam şekillerini değiştireceği açıklanırken dikey rekabette ise bütünleşme ve parçalanma hareketleri ile grupları daha geniş veya daha dar kimliklere evrileceği belirtilmiştir. Bunlara ek olarak doğal afetler, salgın hastalıklar gibi nedenlerle nüfusun azalması da eklenmiştir (Roe, 2017: 180).

Kopenhag Okulu'nun güvenlik alanına bir diğer katkısı ise "siyaset teorisi ve sosyal inşacılık yaklaşımlarını kullanan ve söz edimi yaklaşımları üzerine inşa edilen" güvenlikleştirme teorisidir (Miş, 2014: 347). Güvenlikleştirme yaklaşımı askeri-sorunları göz ardı etmeyen ama sadece onlarla sınırlı kalmayıp geniş bir tehdit gündemi benimseyen bir yaklaşımdır (Akgül-Açıkmeşe, 2011: 58). Kavram ilk olarak Ole Waever'ın 1995 yılında yayınlamış olduğu *Securitization and Desecuritization* makalesinde ortaya atılmıştır. Çalışmada güvenlikleştirme kavramı şu şekilde açıklanmaktadır:

"Sonuç olarak güvenlik nedir? Dil teorisinin yardımı ile güvenliği bir söz-edim olarak kabul edebiliriz. Bu kullanımda, güvenlik çıkardan bağımsız daha gerçek bir şey değildir. Söyleyişin kendisi eylemdir. Söylemenin kendisiyle bir şey yapılmış olur (iddiaya girmek, söz vermek, bir gemiye isim vermek gibi). Bir devlet temsilcisi, güvenlik kavramını telaffuz ederek belli bir gelişmeyi özel bir alana sokar ve bu gelişmeyi engellemek için gerekli tüm araçları kullanma hakkını talep eder." (Waever, 1995: 55).

Sorunlar kendiliğinden güvenliğe tehdit oluşturmazlar, aktörler onları güvenlikleştirmeyi tercih ederler (Miş, 2014: 349). Bu durum güvenlikleştirici aktörün söylemleri yoluyla gerçekleşir. Güvenlikleştirme eyleminde üç temel öge bulunmaktadır. Bunlar varoluşsal tehdide maruz kalan referans nesnesi, konuyu referans nesnesini tehdit ettiği gerekçesi ile güvenlik sorunu olarak sunan güvenlikleştirici aktör ve sektörden sektöre değişkenlik gösteren, süreci etkileyen işlevsel aktörlerdir (Balzacq, 2005: 178). Herhangi bir kamusal olgu, siyasal alanın dışını, siyasal alanı ve güvenlik alanını kapsayan bir spektrumda konumlandırılabilir. Bir olgunun siyasallaşması yani siyasal alana dâhil edilmesi, hükümetlerin bir seçim yapmasıyla ve bu seçim doğrultusunda bir karar verip kaynak aktarmasıyla mümkün olur. Böylelikle sorun toplumsal kesimleri de ilgilendirir (Miş, 2014: 348). Sorunların güvenlik alanına dâhil edilmesi sorunların acil ve istisnai/olağanüstü önlemler gerektiren olağan siyasi prosedürlerin sınırları dışındaki, fiilleri meşru kılan ve varoluşsal bir tehditmiş gibi sunulmasıyla olur." (Buzan vd., 1998: 24). Bu sayede konu diğerlerine kıyasla öncelik kazanmış olur. Bir konu başlığı güvenlikleştirildiğinde, devlet seçkinleri konuya "aciliyet ve yaşamsallık atfederek" (Kaliber, 2005: 39) olağanüstü tedbirler alma meşruiyetini kazanırlar (Buzan vd., 1998: 24).

Başarılı bir güvenlikleştirmenin varlığından söz edebilmek için bir olgunun, güvenlikleştirici aktör tarafından güvenlik sorunu olarak telaffuz edilmesi yeterli değildir. Alımlayıcı/hedef kitle sorunu güvenlik tehdidi olarak kabul eder ve benimserse olağanüstü önlemlerin alınmasına rıza gösterir (Miş, 2014: 350). Demokratik rejimlerde toplumun sorunu bir güvenlik tehdidi olarak kabul etmeme ve süreci kesintiye uğratma ihtimali yüksektir (Emmers, 2017: 134). "Tehdit o denli inandırıcı ve ürkütücü olmalıdır ki sosyal oluru alınacak kitle tedirgin edilmeli ve tehdit olarak çerçevelenen alana dair acil eylem talep eder hale getirilmelidir. Talep

edilmese dahi bu beklenti oluşmalıdır.” (Balzacq, 2005: 184). Bu sayede çift yönlü bir etkileşim olması sebebiyle güvenikleştirme öznelarasıdır (Baysal ve Lüleci, 2015: 76).

Kopenhag Okulu güvenliği pozitif bir olgu olarak görmez. Bu sebeple güvenikleştirmeyi kaçınılması gereken bir durum olarak tasvir eder. Bir sorunun güvenikleştirilmesi olağanüstü önlemleri meşrulaştıracığından, bu durum, özgürlüklerin kısıtlanması ve şiddet içeren yöntemlerin kullanılması gibi durumları beraberinde getirir (Miş, 2014: 351). Williams’a göre güvenikleştirme, aktörler tarafından, amaçlarına ulaşmak, ideolojileri meşru kılmak ve uygulanmak istenen politikaları topluma kabul ettirmek için keyfi olarak kullanılmaktadır (Williams, 2003: 511-531). Sıkıyönetim ilan etmek, siyasi muhalifleri ve terör şüphelilerinin yargılamaya tabi tutulmaksızın tutuklamak, belirli siyasi kurumları yetki alanını sınırlandırmak vb. durumlar güvenikleştirmenin kötüye kullanılmasına örnektir. Kopenhag Okulu’nun önerisi ise güvenikleştirme sürecinin tersine döndürülmesidir. Güvenlik dışlaştırma olarak tanımlanan bu süreç daha önceden tehdit olarak algılanan bir durumun siyasi alana dâhil edilip, sorunun normal siyasal süreçler kapsamında çözülmeye çalışılmasını ifade eder (Emmers, 2017: 136). Güvenikleştirme sürecinde, göç örneğinden hareket edildiğinde, göçmenleri ‘suçlu’ olarak gören bir yaklaşım söz konusudur. Yasal bir statüye sahip olmayan “düzensiz” göçmenlerin terörizm ve organize suç gibi olgularla birlikte düşünülmesi göç politikaların bir güvenlik meselesi olarak değerlendirilmesine sebep olmaktadır. Göç olgusu 1990’ların başına kadar daha çok iktisadi ve sosyal alanda değerlendirilmiştir. Ancak 1990 sonrası dönemde uluslararası göçün azımsanamayacak bir artış göstermesi, bu alana yönelik ilginin artmasına neden olmuştur (Gök, 2016: 67). Samuel Huntington göç ile alakalı olarak, ünlü tezi Medeniyetler Çatışması’nda ABD’nin uluslararası göç dalgaları karşısında sınırlarını kontrol edememesinin, ABD’nin ulusal güvenliğine yönelik en büyük tehdidi oluşturduğunu dile getirmiştir. Kendisi göçe karşı olmadığını vurgulamıştır ancak gelen Meksikalı göçmenlerin asimilasyona karşı dirençlerinin gücünü tehdit olarak değerlendirmiştir (Huntington, 1996: 198).

Konu ile ilgili olarak cevaplanmayı bekleyen sorular şu şekilde sıralanabilir: “Devletler ne dereceye kadar kendi sınırlarını denetleyebilmektedirler? Devletlerin bu denetim kapasitelerini ve sınırlarını belirleyen faktörler nelerdir? Ulus-devlerin göçün akışını engellemedeki rolü nedir? (Gök, 2016: 68). Özellikle 11 Eylül saldırıları sonrasında artan küresel terör söylemleri ile beraber göç konusu “denetim” ve “engelleme” anlayışı çerçevesinde şekillenmiş, sınır güvenliğine yönelik politikalara ağırlık verilmiştir (Gök, 2016: 68).

Soğuk Savaş’ın sona ermesi ile artan düzensiz göç, akabinde 11 Eylül saldırılarının yaratmış olduğu sendrom ve günümüzde Suriye krizinden kaynaklanan göç dalgası ile birlikte, göçmenlere karşı yükselen ırkçı söylem ve eylemlerin bir çıktısı olarak göçün güvenikleştirildiği ve “yüksek politika” alanına dahil edildiği gözlenmektedir. Göç ederek mekân değiştiren bireyler ve gruplar, ev sahibi devletler ve o ülkede yaşayan bireyler tarafından sorun olarak görülmektedir. Çünkü göçmenler kendi kimlik ve kültürlerini de bu yeni coğrafyaya getirmektedirler. Göç alan ülke bu durumda kendi kimliğini kaybedeceği korkusuyla bazı refleksler gösterir (Zenginoğlu, 2019: 44). Göçmenlerin devletin egemenliğine, toplumun kimliğine zarar verdiği ve ülkenin ekonomik, sosyal refah düzeyinin göçmenler yüzünden olumsuz etkilendiği de gerekçe olarak sunulmaktadır.

Göç olgusunun güvenlik alanına dâhil edilmesinin son örneklerinden biri ABD 2016 Başkanlık seçimlerinde gözlenmiştir. Göç karşıtı söylemleri ile sivrilmiş ABD Cumhuriyetçi partinin adayı Donald Trump bunun

örneklerinden birisidir. Trump, ABD’de İslamofobik söylemleriyle ön plana çıkmış ve 2011 yılında başlayan Suriye krizi neticesinde ABD’ye hiçbir şekilde Suriyeli mülteci alınmaması gerektiğini savunmuş, gelenleri ise geri göndereceğini belirtmiştir (BBC, 2015). Trump’ın seçim vaatleri arasında yer alan bir diğer hususta ABD’ye gerçekleştirilen göçlerin kontrol altında tutulması için ABD ve Meksika sınırının Meksika Duvarı adı verilen büyük bir duvar ile örülmesidir (Gülada, 2019: 80).

ABD – MEKSİKA ARASINDA GÖÇ SORUNU

1846 yılında başlayan Meksika-Amerika Savaşı'nın sonucunda tüm kıtaya yayılma ve sahip olma hakkını içeren “Aşkar Kader” anlayışı ile Teksas ABD tarafından ilhak edilmiştir. 750 bin kilometrekarelik Oregon Ülkesi paylaşılmıştır (Kiser, 2018:7). İmzalanan Guadalupe Hidalgo Antlaşması ile Meksika, 15 milyon dolarlık bir tazminat karşılığında topraklarının 1.4 milyon kilometrekarelik bir bölümünü -yarısından fazlasına tekabül etmektedir- ABD’ye vermek durumunda kalmıştır. Günümüzdeki ABD ve Meksika sınırı böylelikle şekillenmiştir (Gemici, 2018: 18). Belirlenen bu sınırın üçte ikisinin nehir üzerinden geçiyor olması, California ve Arizona'daki çöller, Doğu California'da Algodones kum tepeleri ve New Mexico'da bulunan dağlar (BBC, 2017) gibi etmenler bölgenin uzunca bir zaman ekonomik, kültürel ve siyasi alanlardan izole kalmasına yol açmıştır (Cravey, 2012: 205-218'den akt. Gemici, 2018: 32).

ABD'nin İkinci Dünya Savaşı'na katılmasıyla beraber askere alımlar, hizmet sektöründe boşluğa neden olmuş ve işgücü ihtiyacı baş göstermiştir. Bu boşluğu giderme amacıyla ABD, 1943'te Bracero Programı 'nı uygulamaya koymuştur. Bu program ile yirmi iki yıl boyunca Meksikalı göçmen işçiler tarım işlerinde istihdam edilmiştir (Stephan ve Miller, 2008: 134'ten akt. Doğan, 2018: 147). Fakat program sonlandığında geri dönüşler beklenildiği gibi olmamış, göçmenler buldukları yerlerde ikamet etmeye devam etmişlerdir. Bunun üzerine programın sonlandığı 1954 yılında Geri Dönüş Operasyonu başlatılmıştır. Meksika'ya bir milyonun üzerinde insan sürülmüş ve göçle ilişkili olarak bazı ABD vatandaşları da tutuklanmıştır (Garip, 2017: 23).

ABD, 1965 yılında göçmen aile üyelerinin birbirine kavuşturulması ve verimli işgücü sağlamak amacıyla göçe dair ulusal kotaların ve kısıtlamaların kaldırılmasını öngören Göç ve Vatandaşlık Yasası'nı çıkartmıştır. Fakat bu yasa ile birlikte göçmen sayısı yirmi yılda %60 oranında artmıştır (Maas, 2012: 233'ten akt. Gemici, 2018: 38). Yasa dışı göçteki bu artış, siyasiler için yeni bir korku siyaseti ortamı hazırlamanın yolunu açmıştır. Latin göçmenlerin ulus için tehdit olarak tanımlanması ve “Latin Tehdidi” söylemleri sıkça dile getirilmiş ve bunun üzerinden korku siyaseti yürütülmüştür (Anna, 2002'den akt. Massey, 2016: 151).

Leonard Chapman 1976 yılında yayınladığı “Yasadışı Yabancılar: Dur Deme Zamanı Geldi!” makalesinde yabancıların nasıl güvenlik tehdidi olarak tasvir edildiğini ve bu durum üzerinden kurgulanan korku siyasetini gözlemlemek mümkündür. Chapman makalesinde şu ifadelere yer vermiştir;

“1973'te Göç ve Vatandaşlık Servisi (INS)'nde yetkili olarak çalışmaya başladığım zaman çalışanımız azdı, bütçemiz kısıtlıydı ve yasa dışı yabancıların büyümekte olan sessiz bir istilasıyla karşı karşıyaydık. Elimizden gelenin en iyisini yapmamız rağmen, sorun- o dönemde de çok kritik iken-, şimdi artık ulusal bir felaket haline gelme tehdidi taşımakta. Geçen sene, INS tarafından yaptırılmış olan bağımsız bir çalışma Birleşik Devletlerde 8 milyon yasadışı yabancı bulunduğu tahminin gerçekleştirdi. Her yıl bu sayıya en azından 250.000 ile 500.000 arası insan eklenmekte. Bu kişiler vergisini ödeyen Amerikalı vatandaşları toplam olarak

yılda 13 milyar dolar sömürmekte. Bunu bölgelerinde yasal olarak bulunanların işlerini ellerinden alıp onları işsizliğe iterek; yasadışı yollarla sosyal yardımlardan ve kamu hizmetlerinden faydalanarak ve vergi kaçırarak yapmaktalar.” (Chapman, 1976: 188-189’dan akt. Massey, 2016: 152).

Başkan Ronald Reagan 1985 yılında, kayıtsız göçmenleri ulusal güvenliğe bir tehdit” olarak ilan ederek Latin Tehdidi söylemlerine katkı sağlamıştır. Yasa dışı yabancılar hakkında yaratılan bu algılar neticesinde sınır kontrollerine ayrılan kaynaklarda artış meydana gelmiştir. 1986’dan 2006 yılına kadar sınır devriyesi 2 bin kişiden 12 bin 200 görevliye ve ayrılan bütçe ise 200 milyon dolardan 1 milyar 213 milyon dolara çıkarılmıştır. 1986 yılında Ronald Reagan’ın başkanlığı döneminde yaklaşık 3 milyon kaçak göçmen için af çıkartılmıştır. Af ile birlikte sınır devriyeleri arttırılmış, belgesiz işçi çalıştıranların cezalandırılması gündeme gelmiştir (Payan, 2006: 55’ten akt. Gemici, 2018: 39). 12 Ağustos 1992 yılında ABD, Kanada ve Meksika devlet başkanları, ABD, Kanada ve Meksika devlet başkanları Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması ’nı (NAFTA) imzalamışlardır (NAFTA, 2012). Bu anlaşmayla birlikte ticaret ve yatırım engelleri ortadan kalkmıştır. ABD’nin ve Kanada’ nın Meksika’ya yatırımlarını çoğaltmaları durumunda, bu iki ülkenin ucuz işgücünden faydalanacağı, Meksika’da işsizlik oranının azalacağı ve bu sayede belgesiz göçün engellenebileceği düşünülmüştür (Garip, 2017: 130). Fakat beklentinin aksine NAFTA’nın onaylanmasından itibaren yasadışı göç büyük ölçüde artmaya devam etmiştir.

11 Eylül saldırılarının yaratmış olduğu olumsuz hava kendisini göç politikalarında göstermiş, sıkı denetimlere tabi tutulmuştur. 2006 yılında çıkarılan Güvenli Çit Yasası ile birlikte ABD, sınıra çelik çit inşa etmeye başlamıştır. “Yaklaşık 650 millik bu çit yine yaklaşık olarak 6 milyar dolara mal olmuştur.” (Gemici, 2018: 41). 1965-2010 yılları arasında Amerika sınır devriye bütçesine 40 milyar dolar harcamıştır. Fakat tüm bu çabalara rağmen 1986 yılında 2.2 milyon olan düzensiz göçmen sayısı 2008 yılında 6.9 milyona çıkmıştır. 2010 yılında ise bu rakam ufak bir düşüş ile 6.5 milyon olarak kayda geçmiştir. Bu minvalde inşa edilen çitin düzensiz göçmenlerin sadece daha tehlikeli güzergahlara yönelmesini sağladığını ve sınırın artık eskisinden daha riskli olduğunu söylemek mümkündür (Garip, 2017: 159).

Barack Obama, 2008 Başkanlık seçimlerinde Latin seçmene kapsamlı bir göç reformu sözü vermesine rağmen seçildiğinin ilk döneminde beklentileri karşılayamamıştır. Fakat sonrasında deportlarda suçlulara öncelik verilmesi ve Çocuk Göçmenlere İstisnai Muamele (DACA) gibi uygulamaları hayata geçirerek 2012 seçimlerinde Latin seçmenden 2008’den daha fazla oy almayı başarmıştır (Skrentny ve López, 2013: 63). 2014 yılına gelindiğinde Barack Obama ABD’nin bir göçmen ülkesi olduğuna dikkat çekerek mevcut göçmen sisteminin yanlış olduğunu vurgulamıştır (Amerika’ nın Sesi, 2014). İlan ettiği göç reformu ile birlikte yaklaşık dört milyon belgesiz göçmene sınırsız tehcir muafiyeti ve geçici çalışma izni tanınmıştır (Gemici, 2018: 41).

TRUMP DÖNEMİ GÖÇÜN GÜVENLİKLEŞTİRİLMESİ

Donald Trump’ın 2016 Başkanlık seçim vaadlerinden birisi Meksika sınırına duvar inşa etmektir. 2016 yılında George W. Bush döneminde inşaatına başlanan duvarın, Obama döneminde 1126 km’lik bölümü tamamlanmıştır. Trump ise zaten varolan duvar projesinin üzerine 16.76400m yüksekliğinde “geçilmez, fiziki, yüksek, güçlü ve güzel” bir duvar istemektedir (ABC News, 2017). Ronald Reagan ve Bill Clinton tarafından da kullanılan “Amerika’yı yeniden büyük yapmak” sloganı Trump için kendi kaynaklarını başkalarına kaptırmadan istikrarlı büyüme sağlama gayreti, göçmenlerde onun için “kaynaklarını kullanmayı

hedefleyen ve durdurulması gereken istilacıları.” (Arıboğan, 2018: 49). Trump son derece etkin kullandığı Twitter hesabında bu konuyla ilgili olarak “bu insanların ülkemizi işgal etmesine izin veremeyiz. Birisi geldiğinde yargıç, dava olmadan geldikleri yere geri göndermeliyiz” demiştir (Trump Resmi Twitter Hesabı, 2018). Paris Okulu, güvenlikleştirme kuramında sadece karar alıcının söylem ve eylemlerinin baz alınmasının yetersiz olduğunu, karar alıcıya ek olarak bürokratik kurumların, istihbarat çalışanlarının hatta alanda çalışan akademisyenlerin dahi, söylem ve eylemlerinin incelenmesi gerektiğini vurgulamıştır (Demirtaş, 2019: 4). Bu noktada Pentagon’un “ülkenin daha büyük önceliklerini desteklemek” ve “İç Güvenlik Bakanlığının uyuşturucu kaçakçılığıyla mücadelesine destek sağlamak” amaçlarıyla Trump’ın Meksika Duvarı projesine kaynak aktaracağını açıklaması da güvenlikleştirme sürecine katkı sağlamıştır (Anadolu Ajansı, 2020).

Günümüzde göçmenlerin özellikle terörizm ve suç kavramlarıyla özdeşleştirilmesi toplumun alınacak olağanüstü önlemlere rıza göstermesini kolaylaştırmaktadır. Meksika’da uyuşturucu, akaryakıt, maden, avokado, alkol, narenciye ve insan kaçakçılığına odaklanan 80’den fazla alt grup ve 9 büyük kartel bulunmakta ve ülke 2006’dan beri bu kartellerle mücadele etmektedir (Anadolu Ajansı, 2019). Bu durum Trump’ın Meksika’dan gelen göçmenlerin tehdit olduklarını ifade ederken kullandığı en önemli kozlarından biridir. Trump’ın “çok üzücü bir şekilde, Meksika’daki cinayet vakaları 2018’de, 2017’den %33 oranında artarak 33.341’e yükseldi. Bu, sınırımızın Güney sınırında meydana gelen ve daha sonra ülkemize yayılan insani krize büyük katkıda bulunuyor. Afganistan’dan bile daha kötü. Bunlara uyuşturucu neden oldu. Duvar inşa ediliyor.” (Trump Resmi Twitter Hesabı, 2019) ve “ülkemizin emniyeti ve güvenliği için duvara ihtiyacımız var. Dünyadaki bir numaralı en tehlikeli ülke olarak değerlendirilen Meksika’dan kitlesel uyuşturucu akışını durdurmaya yardımcı olması için duvara ihtiyacımız var. Duvar yoksa anlaşma da yok.” (Trump Resmi Twitter Hesabı, 2018) twitleri, Meksika’nın içerisinde yaşanan sorunların Trump tarafından nasıl söylemlerini destekler nitelikte kullandığının bir kanıtıdır.

Trump, kullandığı ırkçı, İslamafobik ve göçmen karşıtı söylemleri ile nam salmıştır. 2017 yılından itibaren Trump’ın 64 mitinginin içerik analizi yapılmış ve bu analize göre Trump, göçmenleri tanımlarken, uzaylı kelimesini 213, hayvan kelimesini 34, suçlu kelimesi 189, katil kelimesi 32 sefer kullanmıştır (USA Today, 2019). Ayrıca Trump’ın mülteciler ile ilgili bir toplantıda “Bu bok çukuru ülkelerden niye bu insanları kabul ediyoruz?” cümlesini sarfettiği haberlerde yer almıştır (Washington Post, 2019). Trump’a göre güvensizlik hissi, ırkçılık, kimlik temelli çatışmaların artması halk desteğini arttıracak faktörlerdir. Bunun yanında Trump, duvarın yapım maliyetini Meksika’nın ödeyeceği vurgulayarak, olası karşı çıkmaları engelleme amacı gütmüştür (Arıboğan, 2018: 53). NAFTA’nın yerine yapılacak anlaşma ile Meksika’nın dolaylı olarak ödeyeceğini belirtmiştir (Trump Resmi Twitter Hesabı, 2018).

Trump’ın güvenlikleştirici söylem ve uygulamalarının toplumdaki yansımalarını görmek açısından yapılan anketlerin sonuçları büyük önem arz etmektedir. Nisan 2019 yılında 801 yetişkinin katılımı ile gerçekleşen ankette illegal göçmenlerin ne kadar ciddi bir sorun olarak görüyorsunuz? sorusuna %46 çok ciddi, %25 ciddi, %16 o kadar ciddi değil yanıtı alınırken, sınıra duvar inşa edilmesini onaylıyor ya da karşı çıkıyor musunuz? sorusuna %41 onay %56 karşı çıkma yanıtı alınmıştır. Haziran 2019 da 1001 kişinin katılımı ile gerçekleşen bir diğer ankette Meksika duvarı ile Amerika’daki şiddet suçu azalır mı? sorusuna %33 azalır, %64 öyle düşünmüyorum cevabı verilmiştir. Aynı ankette Meksika Duvarı ile Amerika’daki uyuşturucu miktarı azalır mı? Sorusuna %37 azalır, %60 öyle düşünmüyorum cevabı alınmıştır. Şubat 2018’de yapılan

ankette Trump'ın Kongre'den duvar için 25 milyar talep ettiği hatırlatılarak, duvarın maliyeti 25 milyar ise destekler/karşı çıkar mısınız? sorusuna %33 destek,%65 karşı çıkma cevabı alınmıştır. Aynı ankette belgesiz göçmenlerin Amerikan vatandaşlarından daha fazla suç işlediğini düşünüyor musunuz? sorusuna %17 evet, %72 öyle düşünmüyorum cevabı verilmiştir. Son olarak Haziran 2019da 1004 kişinin katılımı ile gerçekleşen ankette Meksika duvarının finansmanını içermeyen yeni sınır güvenlik önlemlerini finanse eden bir tasarımı destekliyor musunuz yoksa karşı mı çıkıyorsunuz? Sorusuna %61 destek, %33 karşı çıkma oyu alınmıştır (Polling Report, 2019).

SONUÇ

Göç insanlık tarihi boyunca varolmuş bir olgu olarak, günümüzde büyük bir etki potansiyeline sahiptir. Toplumlarda yerleşen öteki tanımlamaları ve yabancılardan korkma güdüsü göçmenlere karşı bir savunma mekanizması oluşmasına veya karar alıcılar tarafından bilinçli olarak oluşturulmasına neden olmuştur. ABD yönetimlerinin uzunca bir süredir politik kazanım uğruna araçsallaştırdığı göç olgusu, şüphesiz sosyolojik, ekonomik ve siyasi alanlarda bazı sonuçları doğurmaktadır. Fakat karar alıcıların kullandıkları nefret söylemlerinin ve yürüttükleri korku siyasetinin toplumlar arasında yarattığı sonuçlar çok daha ağır olabilmektedir.

Trump güvenikleştirici aktör olarak gerek attığı twitlerde gerekse verdiği demeçlerdeki söylemleriyle göçmenleri güvenlik sorunu olarak referans nesnesi olan Amerikan toplumuna sunmuştur. Bu sayede alacağı olağanüstü bir önlem olan duvar inşa etme projesinin kabul görmesini beklemiştir. 11 Eylül saldırıları ve küreselleşmeyle beraber inşa edilen yabancı düşmanlığı ve Meksika'da faaliyet gösteren kartellerden kaynaklanan sorunlar gibi kolaylaştırıcı koşulların varlığı halk nezdinde göçmenlerin bir güvenlik sorunu olarak görülmesine neden olan faktörlerdir. Fakat Trump'ın tüm çabalarına rağmen anketlerde görüldüğü üzere toplum yapılması planlanan duvara karşı çıkmıştır.

Güvenikleştirmenin başarılı olabilmesi için alımlayıcı kitlenin sorunun güvenlik sorunu olduğunu kabul etmesi ve alınacak olağanüstü önlemlere rıza göstermesi gerekmektedir. Amerikan toplumunun, Trump gibi, göçmenleri bir güvenlik sorunu olarak görmesine rağmen alınması planlanan olağanüstü önlemler konusunda isteksiz oluşu göz önüne alındığında Trump'ın güvenikleştirmesi için başarılı denebilir mi? Roe'ya göre bu durum ne başarılı ne de başarısız olarak adlandırılabilir. Böyle bir durumu açıklamak için Roe, güvenikleştirmeyi tanımlama aşaması ve mobilizasyon aşaması olarak ikiye ayırmaktadır (Miş, 2014: 366'dan akt. Roe, 2008: 615-635). Bu şekilde Trump'ın güvenikleştirme girişiminin ilk aşamada başarılı olduğu, fakat mobilizasyon aşamasında başarısız olduğunu söylemek mümkündür.

KAYNAKÇA

ABC News. 2017. Nearly 700 Miles of Fencing at the US-Mexico Border Already Exist, <https://abcnews.go.com/US-miles-fencing-us-mexico-border-exist/story?id=45045054>, ET: 08.01.2020.

AKGÜL-AÇIKMEŞE, S. 2011. "Algı mı, Söylem mi? Kopenhag Okulu ve Yeni Klasik Gerçekçilikte Güvenlik Tehditleri", *Uluslararası İlişkiler*, 8(30), 43-73.

- Amerika'nın Sesi. 2014. "Obama'dan Göçmenlik Reformu Çağrısı", <https://www.amerikaninsesi.com/amp/obama-dan-gocmenlik-reformu-cagrısı/1951208.html>, ET: 24.12.2019.
- Anadolu Ajansı. 2017. "Meksika", <https://www.aa.com.tr/tr/ulkeprofilleri/meksika/901872>, ET: 13.12.2019.
- Anadolu Ajansı. 2019. "Meksika'daki Kartel Savaşları ve Şiddetin Bilançosu Ağır", <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/meksikadaki-kartel-savasları-ve-siddetin-bilancosu-agır/1622067>, ET: 08.01.2020.
- Anadolu Ajansı. 2020. "Pentagon'dan Meksika sınırına duvar için 3,8 milyar dolar fon", <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/pentagondan-meksika-sinirina-duvar-icin-3-8-milyar-dolar-fon-/1733571>, ET: 28.12.2020.
- ARIBOĞAN, D. Ü. 2018. Duvar: Tarih Geri Dönüyor, İnkılap Yayınları, İstanbul.
- BALZACQ, T. 2005. "The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context", *European Journal of International Relations*, 11(20), 171-201.
- BAYLIS, J. 2008. "Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kavramı", *Uluslararası İlişkiler*, 5(18), 69-85.
- BAYSAL, B. LÜLECİ, Ç. 2015. "Kopenhag Okulu ve Güvenikleştirme Teorisi", *Güvenlik Stratejileri*, 11(22), 61-96.
- BBC Türkçe. 2015. "Trump: Suriyeli Mültecileri Ülkelerine Geri Yollayacağım", https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151001_trump_suriye, ET: 18.12.2019.
- BBC Türkçe. 2017. Donald Trump'ın sınır duvarını yıkabilecek 6 şey, <https://www.bbc.com/turkce/resources/ıdt-000e9326-a752-49a8-81e3-a1aab42a9f89>, ET: 18.12.2019.
- BUZAN, B. 2015. İnsanlar, Devletler ve Korku (çev.) ÇITAK, E., Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi, İstanbul.
- BUZAN, B. WAEVER, O. WILDE, J.D. 1998. *Security: A New Framework for Analysis*, Boulder: Lynne Rienner Pub.
- ÇİÇEKÇİ, C. 2012. *Uluslararası Güvenlik Çalışmaları: Uluslararası İlişkilerde Eleştirel Güvenlik Kuramı*, Kriter Yayınları, İstanbul.
- DEMİRTAŞ, B. 2019. "Mülteciler ve Güvenikleştirme", *Güvenlik Yazıları Serisi*, No.8, Eylül 2019. https://trguvenlikportali.com/wpcontent/uploads/2019/10/MultecilerGuvenliklestirme_BirgulDemirtas_v.2.pdf.
- DOĞAN, E. T. 2018. "Düzensiz Göçün Kentlerde Düzenlenmesi: Meksika'da Göçmen Evleri", *Memleket Siyaset Yönetim (MSY)*, 13(30), 141-160
- Donald Trump Resmi Twitter Hesabı, @realDonaldTrump.
- EMMERS, R. 2017. "Güvenikleştirme", (Ed.) COLLINS, A., (Çev.) USLU, N., *Çağdaş Güvenlik Çalışmaları*, Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi, İstanbul.

- GARİP, F. 2017. *On The Move: Changing Mechanisms of Mexico-U.S. Migration*, Princeton University Press, New Jersey.
- GEMİCİ, C. 2018. *Meksika-ABD Güç Koridoru: Şiddet, Dışlanma ve Göçmen Entegrasyonu Paradoksu*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- GÖK, G. O. 2016. "Kimin Güvenliği? Uluslararası Göç-Güvelik İlişkisi ve Uluslararası Örgütlerin Rolü", *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, KOSBED*, (31), 65-82.
- GÜLADA, M. O. 2019. "Donald Trump'ın Göçmenlere Yönelik İnşa Edilmesi Planlanan Meksika Duvarı ve Propaganda Karikatürlerindeki Sunumu", *Göç Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 78-108.
- HUNTINGTON, S. 1996. *The Clash of Civilizations and Remaking The World Order*, Simon & Schuster, New York.
- International Migrant Stock (IMS). 2019. <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates19.asp>, ET: 04.12.2019.
- KALİBER, A. 2005. "Türkiye'de Güvenikleştirilmiş Bir Alan Olarak Dış Politikayı Yeniden Düşünmek: Kıbrıs Örneği", *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 2(7), 31-60.
- KISER, W.S. 2018. *Coast-to-Coast Empire Manifest Destiny and the New Mexico Borderlands*, University of Oklahoma Press, Norman.
- KOÇYİĞİT, D. 2017. "Batı'yı Kurgulamak - Doğu'yu Sunmak, Doğu'yu Kurgulamak - Batı'yı Sunmak: Oksidentalizm'de Ben ve Öteki", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 57(57), 133-160.
- MASSEY, D. S. 2016. "Göç Kuramlarında Kayıp Halka", *Göç Dergisi*, 3(2),143-165.
- MİŞ, N. 2014. "Güvenikleştirme Teorisi ve Siyasal Olanın Güvenikleştirilmesi", *Akademik İncelemeler Dergisi*, 6(20), 345-381.
- North American Free Trade Agreement (NAFTA). 2012. <https://www.naftanow.org/>, E.T: 15.01.2020.
- ÖZER, İ. 2004. *Kentleşme, Kentleşme Ve Kentsel Değişme*, Ekim Kitabevi, Bursa.
- Polling Report. 2019. "Immigration /Border Security", <https://pollingreport.com/immigration.htm>, ET: 10.01.2020.
- ROE P. (2017. "Toplumsal Güvenlik", (Ed.) COLLINS, A., (Çev.) USLU, N., *Çağdaş Güvenlik Çalışmaları*, Uluslararası İlişkiler Kütüphanesi, İstanbul.
- SAYIN, Y. USANMAZ, A. ASLANGİRİ, F. 2016. "Uluslararası Göç Olgusu ve Yol Açtığı Etkiler: Suriye Göçü Örneği", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 18 (31), 1-13.
- Secure Fence Act (SFA). 2016. <https://immigrationhistory.org/item/secure-fence-act/>, E.T: 20.12.2019.
- SEMERCİ-UYAN, P. 2019. "Sınır Aşırı Kentsellik Görüşü" , <https://xxi.com.tr/i/sinir-asiri-kentsellik>, ET: 27.11.2019.

- SKRENTNY, J. D. and LÓPEZ, J. L. 2013. "Obama's Immigration Reform: The Triumph of Executive Action," *Indiana Journal of Law and Social Equality*: 2(1), 62-79.
- Uluslararası Göç Örgütü (IOM). 2013. Göç Terimleri Sözlüğü, (ed.) Richard Perruchoud, Jillyanne Redpath, https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf, E.T: 14.01.2020.
- USA TODAY. 2019. "Trump Used Words Like 'Invasion' and 'Killer' to Discuss Immigrants at Rallies 500 times" <https://www.usatoday.com/story/news/politics/elections/2019/08/08/trump-immigrants-rhetoric-criticized-el-paso-dayton-shootings/1936742001/>, ET: 09.01.2020.
- Washington Post. 2019. Trump's Most Insulting — and Violent — Language is Often Reserved for Immigrants, <https://www.washingtonpost.com/politics/2019/10/02/trumps-most-insulting-violent-language-is-often-reserved-immigrants/>, ET: 09.2020.
- WAEVER, O. 2008. "Toplumsal Güvenliğin Değişen Gündemi", *Uluslararası İlişkiler*, 5(18), 151-178.
- WILKINSON, C. 2007. "The Copenhagen School on Tour in Kyrgyzstan: Is Securitization Theory Useable Outside Europe?", *Security Dialogue*, 38(1), 5-25
- WILLIAMS, M. C. 2003. "Words, Images, Enemies: Securitization and International Politics", *International Studies Quarterly*, 47(4), 511-531.
- YAMAN, F. 2019. Göç ve Toplum, Ketebe Yayınları, İstanbul.
- ZENGİNOĞLU, S. 2019. "Avrupa ve Göç: "Tehdit" Olgusuna Yönelik Teorik ve Politik Bir Analiz", *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(1), 42-49.

İNSAN HAKLARI BAĞLAMINDA İKLİM KAYNAKLI GÖÇ YÖNETİMİ: YENİ ZELANDA – PASİFİK ADALARI VAKASI

Özden Öz

ozden.oez@fau.de

ORCID: 0000-0002-

3184-5706

Araştırma Makalesi

Research Article

Geliş Tarihi

Received:

01.11.2020

Kabul Tarihi

Accepted:

26.12.2020

THE MANAGEMENT OF CLIMATE-INDUCED MIGRATION IN THE CONTEXT OF HUMAN RIGHTS: NEW ZEALAND – PACIFIC ISLANDS CASE

ÖZ

Dünyayı küresel olarak şiddetli biçimde etkileyen Covid-19 krizinin ardından, küresel konsepti gerek siyasal gerek toplumsal düzeyde popülarite kazandı. Covid-19 kriziyle birlikte gündemde daha fazla yer kaplayan ve çeşitli ekonomik, sosyal, siyasal sonuçlara gebe olan diğer küresel kriz ise iklim değişikliği. Bu yönden iklim değişikliği tek boyutlu bir mesele değil; göç, sosyal-kamusal politikalar, insan hakları gibi başlıklarla ilişkili olarak ele alınmalı. Tahminler gelecek birkaç on yıl içinde milyonlarca insanın iklim değişikliğinden kaynaklı zorunlu göç riskiyle karşı karşıya kalacağını gösteriyor. Ancak iklim değişikliği ile göç arasında direkt bir ilişki olmamakla birlikte, insan haklarına erişim yoksunluğu da iklim kaynaklı göçte önem taşıyor. Bu nedenle çevre hukuku, insan hakları, göç hukuku arasındaki karşılıklı ilişki anlamına gelen (Corendea, 2018) uluslararası hibrit hukuk kavramı hesaba katılmalı. İklim değişikliği konusunda sadece azaltım politikalarının krizi kontrol altına almadaki yetersizliğinden hareketle adaptasyon stratejileri de göz önüne alınmalı. Bu yolla iklim değişikliğinin teknik boyutuyla birlikte sosyal ve politik boyutu da değerlendirilmeli. Bugün, uluslararası aktörler iklim kaynaklı göçe yönelik politikaların geliştirilmesi konusunda hantal. Diğer yandan, iklim değişikliğinden derinden etkilenen Pasifik Adalarına yönelik Yeni Zelanda'nın başlattığı insani vize ilk kez bir ulus devlet tarafından atılan önemli bir adım. Ancak, çok geçmeden, Yeni Zelanda mülteci olma durumunun Pasifik Adalarının son çaresi olduğunu anlayarak bu planın iklim göçünde etkin bir politika olmadığını kavradı. Bu kapsamda ODA programını devreye sokan Yeni Zelanda başlıca iklim değişikliği, sürdürülebilirlik, yenilenebilir enerji, bölgesel güvenlik, insan hakları üzerine Pasifik Adalarına yatırım planları geliştirerek iyi yönetim örneği sergiliyor. Bu durum iklim krizinin yönetiminde önleyici bölgesel adaptasyon stratejilerinin önemini gösteriyor. Bu sayede iklim kaynaklı göçün öznelere önceliklerini önemseyen, insanı merkeze alan iklim göçü politikalarının daha verimli olduğu anlaşılıyor. Bu noktada, iklim değişikliğine karşı yapılan ikili anlaşmalar enstrümantal rol oynayabilir. Ayrıca bölgesel kültürel, toplumsal, coğrafi farklılıkların varlığının tanınması anlamında bölgesel politikalar daha cazip görünüyor. Buradan hareketle, bölgesel politikalar küresel politikaların verimliliğini de arttırabilir.

Anahtar Kelimeler: İklim kaynaklı göç, İklim değişikliği, Adaptasyon stratejileri, İnsan hakları, Çevresel olarak yerinden edilmiş kişiler

ABSTRACT

In the wake of the Covid-19 crisis sweeping the world globally, the concept of the global has gained popularity. In that sense, the other global problem that has the potential to cause the economic, social, political crisis is climate change. Climate change cannot be considered as a unidimensional issue but related to migration, social-public policies, human rights. Estimates suggest that millions of people face the risk of forced migration in the next few decades. There is no direct link between climate change and migration. The lack of access to human rights also matters. That is why I take international hybrid law meaning the interrelation of the environmental law, human rights and migration law (Corendea, 2018) into account. Considering that mitigation strategies alone will not be sufficient to control climate change, adaptation strategies should also be taken into account. In this way, the political and social aspects of climate change can be discussed along with its technical dimension. Today, international actors are slow to offer policy solutions in the climate-induced migration. Finding a global solution looks like a remote possibility. The humanitarian visa for Pacific Islanders heavily affected by climate change was the new and important step announced by New Zealand. However, not long after, New Zealand understood that this climate refugee plan does not work very well as taking refugee is the last option for Pacific Islanders. In this context, New Zealand, which has launched the ODA program, sets an example of good governance by developing investment plans in the Pacific Islands on climate change, sustainability, renewable energy, regional security, human rights. This case shows the importance of regional adaptation strategies to manage the climate crisis and its effects. To adopt a human-centred climate-induced migration policy in the context of human rights, we have to take into account the priorities of the subjects of the issue. Bilateral agreements or regional development projects against climate change can be an instrumental tool. In this way, regional policies may also increase the effectiveness of global policies.

Keywords: Climate-induced migration, Climate change, Adaptation strategies, Human rights, Environmentally displaced persons

INTRODUCTION

In the wake of the Covid-19 crisis sweeping the world globally, the concept of the global has gained popularity both at a political and societal level. The crisis has opened the door to do practise for nation-states for deliberating global issues and finding solutions in real terms. The other important global problem which is the main keyword of the article is climate change. The United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) defines climate change as a change of climate which is attributed directly or indirectly to human activity that alters the composition of the global atmosphere and which is in addition to natural climate variability observed over comparable time periods (UN, 1992). As it is seen, the UN does not claim that climate change has come out of nothing. In this sense, the climate crisis has also the potential to be the cause of other crises. Even though the climate change keeps in the background due to the danger of Covid-19, states need to take steps more than ever both at the national and international level before the climate crisis poses new global challenges. To demonstrate the severity, experts warn that the outcomes of the climate crisis will be more permanent than the pandemic (Euronews, 2020). Research shows that the rate of climate change is inaccurate with scientific predictions today. To put a figure on, expected that the global temperature increase, which predicted to be approximately 3 degrees by 2070, will be 7.5 degrees unless measures are taken (Euronews, 2020). Especially Maldives, Marshall Islands, Kiribati, and Tuvalu are the regions that face the danger of extinction in the world due to climate change. So much so that the crisis has the potential to weaken the 17 sustainable development goals of the UN. Therefore, climate change cannot be considered as a unidimensional environmental problem, but a problem related to the international economy, public health, migration, employment, and, ultimately, international peace and security (Atapattu, 2009).

Abraham Lustgarten from New York Times has laid the threatening reality bare: While only 1 per cent of the world is in the hot zone today, this rate will increase to 19 per cent in 2070 and what is worse, this zone is home for millions of people. They face the risk of forced displacement. Thus, one issue as the result of climate change is the international forced migration which is also the hot topic in today's world. Even if the main goal of the international organizations is to reduce the environmental pollution and control climate change, it is too late to bring greenhouse gases which have already been emitted into the atmosphere under control. That is why adaptation strategies along with the mitigation strategies s the cornerstones of liberal perspective towards climate-induced migration in international relations need also be implemented (Atapattu, 2009). The UN Food and Agriculture Organization (FAO) 2018 report states that migration can be a part of the adaptation efforts for climate change (Wrathall et al., 2018). In this respect, we have to prepare for the scenarios in which we have to deal with more than one crisis. While the number of refugees as a result of civil war or conflict and its consequences can be foreseeable and bounded by a nation-state, the number of migrants as a result of the climate crisis has a low predictivity as the issue goes beyond the boundaries of the nation-state. Even if climate-induced migration has not been the world-embracing issue until now, there are serious migration scenarios on this unprecedented challenge. Projections suggest that

the extent of the problem will not only remain with the climate crisis but will also bring with it a big wave of international migration. That is, the climate crisis will create its migrants directly or indirectly. It is predicted that hooding everything else constant, asylum applications by the end of the century will increase, on average, by 28% (Missirian and Schlenker, 2017). Although there are various scientific scenarios, there are also some contradictions about what kind of policies need to be developed tackle with these scenarios. It should be noted that a conceptual gap for this kind of new migration typology should be reacted normally but also should be speculated.

Taking into account the pandemic that has led to unexpected changes in our lives in just a few months, we should not look for the consequences of the climate crisis in the long term. The data we have is enough to alarm about the future. In 2018 alone, 17.2 million new displacements associated with disasters in 148 countries and territories were recorded (IDMC, 2019) and drought displaced 764,000 people in Somalia, Afghanistan and several other countries (IOM, 2019). It is among the fundamental human rights to live in a safe environment or not to be displaced. In this sense, there is a tight link between climate migration and human rights. However, taking into account the climate migration data from the past years, it is seen that international organizations are insufficient to strengthen this link. Although it is true that nation-states have not yet reached an agreement on climate-induced migration and that international organizations are insufficient, this issue has gained a more serious place on the agenda of European states, especially with the 2018-2019 climate change protests.

It is not the first time that we have historically encountered migration caused by climate change. In 1984-85, approximately 10 million Africans fled their homes due to environment-related reasons (WCED, n.d). Today, human mobility has changed and became complicated with globalization. The fact that problems cannot address in one dimension in the global world, where everything is related to everything, results in evaluating global issues such as climate crisis in many aspects. Within this framework, the necessity of developing efficient humanitarian policies for climate-induced migration is blatantly obvious, taking into account the connection between climate crisis and migration in the multi-purpose, multi-factor, and multi-consequential world (Ünay, 2020). However, experiences so far show that global efforts are insufficient in managing climate-induced migration. It seems difficult for nation-states to unite in common policies today, where national interests are of utmost importance. On the other hand, it is necessary to discuss how efficient global policies are in climate-induced migration management. Even though climate change is a phenomenon that inevitably affects the whole world, these effects give different results in different geographies. Being aware of this is important to be able to interpret the consequences of climate change socially, economically, and culturally. It is difficult to achieve success unless the standard policies applied at the global level in climate change-migration management policies take into account regional differences, especially due to regionally changing economic, social and cultural conditions. Recently, a prime example of this has been seen in New Zealand's migration policy towards the Pacific Islands, which are severely affected by climate change. In 2017, New Zealand introduced a humanitarian visa for people displaced by climate change. Although this is an important step towards climate-induced migration management in the

world, its effectiveness is highly controversial. This policy, which started in 2017, was withdrawn by New Zealand in 2018, just one year later. Although the humanitarian visa was supposed to protect displaced Pacific Islanders affected by the climate crisis at first glance, this policy was costly for the Islanders and did not include their main priorities. The main priority of the islanders was not to take shelter in another country as refugees, but to improve the conditions of their region and to continue their lives in this region. For this reason, New Zealand has started to implement a kind of regional good governance plan by making investments in the region mainly in the field of combating climate change, sustainability and human rights within the scope of the ODA (Official Development Assistance) programme it has launched.

Within this context, this article which based on the desk research aims to reveal the necessity of regional adaptation strategies in the context of humanitarian policies towards climate-induced migration through the case of New Zealand – Pacific Island.

TERMINOLOGY

There are several denominations to define people who flee from climate change and its consequences and who take refuge in another state. That is why it would be better to get clear on the terminology. The first definition was made by the United Nations Environment Programme (UNEP) as environmental refugees to refer to those people "who have been forced to leave their traditional habitat, temporarily or permanently, because of a marked environmental disruption (Keane, 2004). Then, The Climate Institute refers them as "people fleeing from environmental crises, whether natural or anthropogenic events, and whether short or long term" (n.d.) as the institute did not consider environmental crisis and environmental disruption in the same way. In addition, while some use environmental refugee, others prefer using climate refugee as they think the term environmental refugee is blurred and there should be an emphasis on the term climate refugee to address specifically. However, UN prefers to use the term environmentally displaced persons (EDPs) to refer persons "who are displaced from or who feel obligated to leave their usual place of residence, because their lives, livelihoods and welfare have been placed at serious risk as a result of adverse environmental, ecological or climatic processes and events (Gorlick, 2007). In this article, I use the term, displaced persons due to climate change' as term climate refugee is not determined in international law. Besides, most people who suffered by climate change firstly prefer to migrate internally within nation-state borders as international migration has a higher cost. There called as internally displaced people and the term refugee is not suitable in this context.

In the global world where everything is related to everything, it becomes difficult to attribute migration to a single cause. Therefore, it may not always be possible to establish a direct relationship between climate and migration, taking into account the combination of causes that affect migration. Critics of the term climate migration mostly reject the underlying mono-causality (Brzoska and Fröhlich, 2015). In this respect, it would be more correct to say climate-induced migration rather than climate migration by considering multi-causality.

HUMAN RIGHTS VIOLATIONS SUFFERED BY ENVIRONMENTALLY DISPLACED PERSONS (EDPs)

Many communities worldwide migrate to start a new life as a result of climate change (UNHCR, 2020). There are limitations to provide accurate data on climate-induced migration due to the presence of multiple factors and various methodological challenges. However, miscellaneous estimates can be formed. While all countries in the world are affected by this change, those most affected are the poorest countries that have caused least to climate change (Ilık Bilben, 2019: 337). Considering that the climate crisis will affect disadvantaged groups more deeply, presumed that many refugees who could not cope with the crisis could be displaced again. Migration processes could become more layered, and refugees could become more disadvantaged compared to today. In this respect, the climate crisis will have a multiplier effect on refugees and other disadvantageous groups.

The Office of the High Commissioner for Human Rights argues that many developed states consider international migration due to environmental factors as a human rights issue. Nevertheless, these migrants are not allowed to enter these countries. There is a significant contradiction. This perspective is blind to see intersectionality. People who live in underdeveloped regions and engaged in agriculture are the most vulnerable ones against climate change as they lose their main means of livelihood. The richer countries in the Global North should prepare economic aid plans for the poorer countries in the Global South in order to make it easier for poor countries to implement adaptation strategies (Biermann and Boas, 2010). Otherwise, migration is the last resort for them. In other words, their vulnerabilities are overlapped and they become more open to human rights violations. The lack of a place to return for refugees in climate-induced migration is among the reasons that further increase the vulnerability of refugees. That is why supporting vulnerable communities are among the main tasks of the states. Famous sociologist Richard Sennett argues that because of climate change, more people will migrate than in the Syrian civil war (2020). When the Syrian refugees, whose number is around 7 million today, are taken into account, the severity of the situation becomes clear.

According to the theory of scarcity-conflict, the environmental scarcity that may be caused by climate-induced migration can create destabilization as people compete on scarce resources and resort to violence in order to survive. Climate change, by definition, also triggers conflict and chaos in countries where political stability is weak. There are grounded arguments on the relationship between the Arab Spring and climate change. In the face of natural disasters, finding water and food and staying in a safe place are the most basic needs of people. However, it is very difficult to meet these needs for people living in war and conflict zones. Also, trying to cope with the climate crisis further fuels instability in this region (Tanzler, 2019). This instability has the potential to turn into inter-state wars. It is why climate change has a global character and independent of the geography to some extent. In that sense, it is the cornerstone of the 17 sustainable goals of the UN. Additionally, climate change is not only a problem for poor and unstable countries. Conflicts may continue in the country of destination if it is considered that migration from countries with intense conflict to countries with abundant resources. We should take into account the

human rights violations experienced before climate-induced migration as well as the crises that will occur afterwards. In addition to the loss of economic resources, social and psychological problems such as integration problems and post-traumatic stress disorder are likely to occur in the post-migration period (Matias, 2020). Migration may itself lead to human-rights violations (Corendea, 2018). In short, historical and political factors are convenient tools to explain climate-induced migration (EC Science for Environment Policy, 2015).

The major concern is that if countries do not achieve to govern globally coordinated climate policy at an international level, clash environments may be triggered more (Brzoska and Fröhlich, 2015). In this sense, the international environment is likely to encounter new human rights crises. This means that there is a correlation between the lack of common policies in climate change and the emergence of human rights violations. From this point on, in the next chapters, I will mention that regional adaptation strategies against climate change can play an instrumental role both in preventing humanitarian crises and for the success of global adaptation policies.

CURRENT POLICIES IN THE INTERNATIONAL ARENA FOR ENVIRONMENTALLY DISPLACED PERSONS (EDPs)

The revision of refugee law against new refugee migration caused by the climate crisis is in the diary of the United Nations. A climate refugee is a concept emerging as a result of these discussions, but it has no equivalent yet in international law. As can be seen in the 2015-2016 period after the Syrian civil war, it is clear that the existing refugee regime did not create consensus before the nation-states. Geneva Convention (1951) which is the first international documents for the refugees still maintains its importance as it covers the universal definition of the term refugee, principle of non-refoulement, rights and obligation of refugees and emphasis on the cooperation of states (HBB, n.d.). Then, the Protocol Relating to the Status of Refugees (1967) played a complementary role for the Geneva Convention. While the Geneva Convention Relating to the Status of Refugees, which has an essential place in international law, should be revised today in many respects. It is the necessity of the conditions to renew the Geneva Convention by taking into account the ongoing climate-induced migrations and expected scenarios. The Geneva Convention frames being a refugee as a status given as a result of the fear and fear of being persecuted by race, religion, nationality, membership of a particular social group, and political thought. Therefore, although they are called climate refugees, these people are excluded from the terms of the convention. Their status in international law is uncertain. They generally have the right to benefit from temporary protection status. Although the proposal to expand the scope of the contract in favour of climate refugees has come to the commission several times, the stance of industrialized member countries is not favourable towards this revision (Biermann and Boas, 2008). The terms refugee, migrant, asylum-seeker were framed by the standards of politics in Geneva Convention and the Protocol in 1967 (HBB, n.d.). However, the concept of climate refugee is not a concept that can be demarcated by political criteria. That is the crux of the problem. The refugee law of modern times, determined by political criteria, falls short in seeking solutions to the problems of postmodern times (such as the environmental problem). In addition, as the globalization has

gained momentum particularly after the 1990s, migration has become a multi-level issue. In other words, migration has no longer been monocausal but connected to more than one push factor. Thus, the fact that asylum and migration due to environmental problems have more than one reason makes it difficult to handle (HBB, n.d). The other option could be the addition of a protocol on climate-induced migration to the UNFCCC (Kraler et al., 2012:6). A paragraph on climate-induced migration was included in the Cancun Adaptation Framework in 2010. This step can be developed by adding a new protocol in UNFCCC. Bilateral migration agreements with countries in the highest risk of climate change may also play an instrumental role in the short term to promote adaptation policies (Kraler et al., 2012). While the global community got the green light with the Paris Climate Agreement, now the light goes off. And, finding a global solution looks like a remote possibility. There are previous regional experiences that proven to be more effective than global ones like bilateral agreements or regional development plans (Corendea, 2018).

The understanding of national security prevails in today's immigration policies. However, in order to manage climate-induced migration without human rights violations, an understanding that focuses on human, not the state, must be adopted. It is clear that the understanding of national security is in contradiction to manage climate-induced migration that fosters conflict and insecurity by analysing the existing data. While the discourses of nation-states and international organizations are in favour of climate refugees, the interest of states come forward in practice. States put their national interests ahead of global interests (Matias, 2020) in climate-induced migration. In other words, while a discursively liberal perspective is adopted on climate refugees, nation-states take a realistic attitude in practice. Besides, to prevent migration in parallel with the rising securitization policies in world politics, the definition of refugees is aimed to be kept within a narrow framework (Eksi, 2016). It shows that we need to embrace the concept of climate justice to discuss not only the environmental side but also the political side of the issue (Eksi, 2020). That is why the human rights framework is important in a sense that it is an instrumental lens to look at the issue of human mobility in the context of climate change (IOM Environmental Migration Portal, n.d). The term hybrid international law meaning the interrelation of the environmental law, human rights and migration law (Corendea, 2018) should be underlined. The term puts forth the holism between these three. That is why it cannot be established a direct link between climate change and migration, the lack of access to human rights also matters (Corendea, 2018).

In early 2020, in the decision made by the United Nations for an asylum application made due to climate change, referring to the principle of non-refoulment, which means that the immigrant is not gone out to countries where his/her life is at risk is an important step (Vatandaş, 2020). However, it is a priority to eliminate the status uncertainty of EDPs within the scope of human rights and environmental law without losing time. Otherwise, it is inevitable that the situation of EDPs, whose numbers are increasing day by day, and stuck between international law and domestic law, will turn into a global humanitarian crisis. To approach the climate-induced migration from a humanitarian point of view, the concept of climate refugee needs to be analyzed deeply (Ilik Bilben, 2019: 335).

International law can come into play where the nation-state is unable to perform its duties and responsibilities. This may be the inability of one nation-state which cannot provide basic services to its citizens due to serious environmental destruction. Then, international law should take action. However, it is not true that climate-induced migration will only occur at an international level. Rationally, people will act, extensively from rural to urban centres, within the borders of the countries with the idea that it would be less costly. They are called internally displaced persons (IDPs). In other words, international migration, most of the time, is the second option in terms of its high cost. Thus, environmentally induced population movements are usually internal, temporary and short term (Brzoska and Fröhlich, 2015). Technically, international law cannot intervene in the domestic policies of states such as the issue of internally displaced persons. However, with the internationalization of issues like environmental protection, human rights, this situation has changed (Atapattu, 2009). On the other hand, even if the UN Guiding Principles on Internal Displacement mentions persons who have been forced or obliged to flee due to natural or human-made disasters in the boundaries of the nation-state can be considered as internally displaced persons, the concept of the climate change is not included in this definition unless it creates a disaster (Atapattu, 2009). Waiting for climate change to cause a catastrophe means being late to prevent human rights violations. In other words, adaptation strategies need to be revised as not only reactive but also proactive (Biagini et al., 2014). Therefore, the problematic term „disaster“ needs to be revised and the term climate change needs to be emphasized. There were some efforts to establish regional instruments that expand the definition of refugee to some extent. For example, the Cartagena Declaration (1984) enlarged the concept of a refugee by noting the threat against lives, safety or freedom due to circumstances which have seriously disturbed public order.

UNPACKING NEW ZEALAND'S HUMANITARIAN VISA POLICY AND WITHDRAWAL

The Pacific Islands ecosystem, one of the regions most affected by climate change in the world, is alarming today. Increasing seawater levels, salt-water intrusion, pollution and other consequences of climate change have caused the region and naturally the islanders to suffer economically and socially. These impacts result in changes in food and water security, loss of identity, climate-induced migration and threats to sovereignty (McLeod et al., 2019). The devastating impact of climate change on the Pacific Islands, is, of course, attracting the attention of states globally. For this reason, the region functions as a laboratory in combating climate change.

New Zealand Climate Minister James Shaw's announcement in October 2017 that they will offer humanitarian visas to 100 people from the Pacific Islands severely damaged by climate change came to the fore. With this move, New Zealand also wanted to send the message that it is playing a leading role in combating climate change in the world. No other country in the world has taken such a concrete step in climate-induced migration management, and in this respect, this step of New Zealand resonated. However, in 2018, the New Zealand government had to give up this experimental step, which was taken without the Pacific people's opinion. This was because the islanders prioritized a constructive solution that would benefit collectivity and would not undermine autonomy rather than temporary individual solutions (Hall, 2019). With the idea that being a refugee can lead to new human tragedies, Pacific Islanders want to

migrate and continue their lives in a way that suits human dignity, not as refugees even in the worst scenario. For this reason, discussing climate-induced migration policies only under the refugee heading may cause problems in the coming years. This situation highlights the importance of mutual dialogue and preventive strategies in climate-induced migration management policies. The importance of regional adaptation strategies cannot be denied in ensuring mutual dialogue and directly taking into account the priorities of people in regions affected by climate change.

REGIONAL vs GLOBAL ADAPTATION STRATEGIES TOWARDS CLIMATE CHANGE

Today, the irreversible effects of climate change on human life are a reality in the eyes of nation-states and international organizations. For this reason, many international actors are implementing adaptation policies as well as policies aimed at controlling climate change. There is an indisputable need for adaptation policies at every level in combating climate change. In this article, I would like to draw a conclusion by comparing adaptation policy efforts at the global and regional level. I will use a few policy examples in making this comparison.

While the devastating consequences of climate change have escalated all over the world, the Paris Climate Agreement which was the first international environmental convention addressed to the concept of climate-induced migration was signed with the participation of 195 countries in 2015, became a ray of hope on a global scale. Goals such as limiting global warming to 1.5 degrees, preparing and submitting reports on greenhouse gas reduction as of 2020, financial aid of countries in the global north to countries in the global south that are insufficient in combating climate change, and countries sharing transparent data in greenhouse gas emissions are among the important points of Paris Climate Agreement. In this respect, the fact that 195 countries around the world have signed under these substances is an important global adaptation strategy in terms of combating climate change. While the Paris Climate Agreement was signed, many countries were in a celebratory mood as if the climate crisis had stopped. However, the theory was not reflected in practice. Today only 16 of 195 countries fully complied with the agreement (LSE The Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment, 2020). Unfortunately, it turned out that none of the European Union member states, including France, which was the pioneer of the agreement, fulfilled their responsibilities (Gokkus, 2018). There is no need to go back to old times. Copenhagen Accord, which was signed in 2009 in line with the main goal of reducing greenhouse gas emissions globally, failed due to not being legally binding, not setting realistic targets for emission reduction, and being prepared under the leadership of only 5 countries. From this point of view, it is seen that global agreements, which are an important part of global adaptation strategies, fall short of combating climate change. What could be the reasons for this? Considering that we live in a world where the concept of the nation-state still maintains its strength and where the interests of the nation-state are prioritized, it is inevitable that agreements, especially where the responsibilities of the parties are ambiguous, there are no sanctions, and the regional economic and social conditions are not analyzed in-depth, will fail.

On the other hand, taking into account the socioeconomic and cultural conditions of the region directly affected by the climate crisis, generating solutions for the needs of the region within the framework of dialogue can also make global adaptation strategies efficient in the long term. For instance, in addition to New Zealand's efforts, The Nansen Initiative, which was founded under the leadership of Norway and Switzerland and is trying to find solutions to the problems of people displaced due to environmental disasters and to climate change, and Platform on Disaster Displacement, which is under the administration of 15-20 countries, are important and successful examples of regional adaptation strategies that nation-states have developed in the fight against climate change and its effects (Hall, 2017). In this context, it is useful to approach the phenomenon of climate-induced migration, which occurs as an important result of climate change, from this perspective. In other words, opening up space for regional adaptation policies more instead of global adaptation policies, which have little chance of success in the short term in climate-induced migration management, may prevent the emergence of new humanitarian crises.

FINAL RECOMMENDATIONS

It is seen that policies against the climate crisis are stuck at an international level. Their influence on the domestic policies of nation-states is insufficient. As we have experienced in the coronavirus pandemic, only global responses to global crises fail unless supported by nation-state policies. At this point, regional policies can be a tool for global policies to penetrate the agenda of nation-states. In other words, regional policies in which nation-states find a closer mutual contact area can enable nation-states to take an active role in combating climate change, which is a wide-ranging issue. Although climate change poses a risk for the whole world, sensitivity to climate change varies regionally. For example, along with the Pacific region, the northern half of South America and the Scandinavian region of Europe are among the regions that show high sensitivity to climate change (Nield, 2016). Adaptation policies towards climate change in these regions may produce more effective results.

Apart from the nation-states, city-dwellers should promote environmental policies from the perspective of urban citizenship in global cities, which are now significant points of connectivity among nation-states and attractions for immigrants. From this aspect, the bottom-up movement in urban policy making will also increase the effectiveness of state policies. In the management of the climate crisis, it is necessary to create a management network starting from cities, municipalities and citizens, from micro to macro, which is a necessity for a policy that puts humans in the centre. In this way, it may be possible to produce climate change management policies in line with the principle of protection of human rights. States play an important role in the establishment of organizations among civil citizens for climate change in cities. Especially municipalities and people's councils should be supported by the state in this regard. In short, the implementation of climate policies should be supported by global cooperation at the macro scale; city and nation-state policies at the micro-level, and the balance between the three should be paid regard. In this sense, regional adaptation strategies can play a functional role in establishing the balance between the three levels.

CONCLUSION

Climate change is a global and multidimensional problem that must be tackled today. Even if we feel the effects of climate change in our daily lives in many ways, experts state that it is difficult to make a clear estimate of the impacts and costs of climate change. The Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) forecasts a temperature rise of 2.5 to 10 degrees Fahrenheit over the next century (NASA, n.d.). In addition to the technical consequences of climate change, we also have to consider the impacts on social structure worldwide. Climate-induced migration, which is the core of these social effects today. Forecasts by the UN International Organization for Migration posit that there could be between 25 million to 1 billion environmental migrants by 2050, moving either within their countries or across borders, on a permanent or temporary basis (Bassetti, 2019). What needs to be done under these conditions is to develop the most efficient and optimal adaptation strategies along with the mitigation strategies against the effects of climate change. In developing these adaptation strategies, attention should be paid primarily to the integrative context between climate change, migration and human rights. In this way, the technical and social dimensions of climate change can be taken into account together and more robust steps can be taken in terms of solution.

Although climate change inevitably has a global impact, regions have different levels of sensitivity to these effects. In addition, if we consider the differences in the social structures of the regions, we come across a world map that differs in the face of the effects of climate change both geographically and socially. For this reason, it is essential that we adopt adaptation strategies to the needs and differences of these regions. In this way, success in global adaptation strategies can also be increased. However, today, adaptation policies towards climate change are predominantly at the global level and homogeneous without considering regional differences. In this article, I tried to make sense of the necessity of regional adaptation policies towards climate change in the context of climate-induced migration, based on examples from the climate policy of the New Zealand government on the Pacific Islands.

The Paris Climate Agreement, which 195 countries came together in 2015 and signed with an attitude towards climate change, aroused great enthusiasm globally. However, the Paris Climate Agreement, which is an international agreement today, continues to be an ineffective element in the agenda of the nation-states. Based on this, in the adaptation strategies for climate change, especially nowadays, when nation-states tend to retreat into their shell, bilateral agreements or development projects implemented by the actors of a particular region instead of non-binding international agreements can be more effective and efficient. At this point, the regional adaptation strategy implemented by the New Zealand government against the destructive effects of climate change in the Pacific Islands sets an important example. New Zealand announced in 2017 that it would issue humanitarian visas to 100 Pacific Islanders damaged by climate change. However, Pacific Islanders did not lean towards refugee status because of its high costs and saw only the last possibility to emigrate with dignity. What the islanders wanted was to eliminate the damage they suffered from climate change and to live under better conditions where they were. The New

Zealand government gave up the humanitarian visa application in 2018, taking into account the needs and ideas of the islanders, and started investing mainly in sustainability, human rights, and renewable energy in the Pacific region as part of its regional adaptation strategies (ODA programme). Apart from the policies implemented by New Zealand in the Pacific region, there are successful structures in which such regional adaptation strategies are implemented in other regions of the world.

REFERENCES

- ATAPATTU, S. (2009). "Climate Change, Human Rights and Forced Migration: Implications for International Law", *Wisconsin International Law Journal*, 27(3): 607-636.
- BASSETTI, F. (2019). "Environmental Migrants: Up to 1 Billion by 2050", <https://www.climateforesight.eu/migrations-inequalities/environmental-migrants-up-to-1-billion-by-2050/#:~:text=However%2C%20forecasts%20by%20the%20UN,the%20most%20widely%20cited%20estimate.>, (27.10.2020).
- BIAGINI, B., BIERBAUM, R., STULTS, M., DOBARDZIC, S., MCNEELEY, M. S. (2014). "A typology of adaptation actions: A global look at climate adaptation actions financed through the Global Environment Facility", *Global Environmental Change*, 25: 97-108.
- BIERMANN F., BOAS, I. (2010). "Preparing for a Warmer World: Towards a Global Governance System to Protect Climate Refugees", *Global Environmental Politics*, 10(1): 60-88.
- BIERMANN F., BOAS, I. (2008). "Protecting Climate Refugees: The Case for a Global Protocol", *Environment: Science and Policy for Sustainable Development*, 50(6): 8-17.
- BRZOSKA, M., FRÖHLICH, C. (2014), "Climate change, migration and violent conflict: vulnerabilities, pathways and adaptation strategies", *Migration and Development*, 5(2): 190-210.
- CLINGHAM-DAVID, J. (2020). "How the Climate Crisis will Displace Billions of People Around the World", https://www.onegreenplanet.org/environment/how-the-climate-crisis-will-displace-billions-of-people-around-the-world/?fbclid=IwAR1BCZLsSfMKT4zSGJVG6Gy1WEtZkddm-Gd4xVH_yc1L_s492uTMuKmdv20, (27.10.2020).
- CORENDEA, C. (2018). "Regionalism, human rights and migration in relation to climate change", <https://theconversation.com/regionalism-human-rights-and-migration-in-relation-to-climate-change-90129>, (27.10.2020).
- DEMPSTER, H., OBER, K. (2020). "New Zealand's "Climate Refugee" Visas: Lessons for the Rest of the World", <https://reliefweb.int/report/world/new-zealands-climate-refugee-visas-lessons-rest-world>, (27.10.2020).
- EKSI, N. (2016). "İklim Mültecileri", *The Journal of Migration Studies*, 2(2): 10-58.
- EURONEWS (2020). "Önlem alınmazsa 2070 yılında dünya nüfusunun üçte biri Sahra sıcağıyla karşılaşacak", <https://tr.euronews.com/2020/05/05/arast-rma-onlem-al-nmazsa-2070-y-l-nda-dunya-nufusunun-ucte-biri-sahra-s-cag-yla-kars-lasa> (27.10.2020).

EUROPEAN COMMISSION (2015), “Environmental migrants need better human rights protection“, https://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/environmental_migrants_need_better_human_rights_protection_51si5_en.pdf, (27.10.2020).

EC SCIENCE FOR ENVIRONMENT POLICY (2015). “Migration in response to environmental change“, https://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/migration_in_response_to_environmental_change_51si_en.pdf (01.11.2020).

GOKKUS, B. (2018). “Paris İklim Anlaşması’na Avrupa Birliği’nde uyan ülke yok“, <https://tr.euronews.com/2018/11/06/paris-iklim-anlasmasinavrupa-birligi-nde-uyan-ulke-yok>, (27.10.2020).

GORLICK, B. (2007). “Environmentally-Displaced Persons: a UNHCR Perspective“, www.ony.unu.edu/seminars/2007/16May2007/presentation_gorlick.ppt, (01.11.2020).

HALL, N. (2017). “Six things New Zealand’s new government needs to do to make climate refugee visas work“, <https://theconversation.com/six-things-new-zealands-new-government-needs-to-do-to-make-climate-refugee-visas-work-87740>, (27.10.2020).

ILIK BILBEN, M. S. (2019). “Dünyadan Örnekler Işığında İklim Değişikliği Kaynaklı Göçleri Anlamak“, Mediterranean Journal of Humanities, 335-355.

IOM Environmental Migration Portal (n.d.). “Human Rights-Based Approaches to MECC“, <https://environmentalmigration.iom.int/human-rights>, (27.10.2020).

KEANE, D. (2004). “The Environmental Causes and Consequences of Migration: A Search for the Meaning of Environmental Refugees“, <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/gintenlr16&div=15&id=&page=>, (01.11.2020).

KRALER, A., NOACK, M., CERNEI, T. (2012). “Climate Refugees - Legal and Policy Responses to Environmentally Induced Migration“, ClimMig Conference on Human Rights, Environmental Change, Migration and Displacement, Vienna

LONESCO, D. (2019). “Let’s Talk About Climate Migrants, Not Climate Refugees“, <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2019/06/lets-talk-about-climate-migrants-not-climate-refugees/>, (27.10.2020).

LSE Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment (2018). “Few countries have domestic targets for cuts in greenhouse gas emissions that clearly match their pledges to the Paris Agreement“, <https://www.lse.ac.uk/GranthamInstitute/news/few-countries-have-domestic-targets-for-cuts-in-greenhouse-gas-emissions-that-clearly-match-their-pledges-to-the-paris-agreement/>, (27.10.2020).

LUSTGARTEN, A. (2020). “The Great Climate Migration“, <https://www.nytimes.com/interactive/2020/07/23/magazine/climate-migration.html>, (01.11.2020).

- MATIAS, D. M. S. (2020). "Climate humanitarian visa: international migration opportunities as post-disaster humanitarian intervention", *Climate Change*, 160: 143-156.
- MCLEOD, E., ADAMS, M. B., FÖRSTER, J., FRANCO, C., GAINES, G., GORONG, B., JAMES, R., KULWAUM, G. P., TARA, M., TERK, E. (2019). "Lessons From the Pacific Islands – Adapting to Climate Change by Supporting Social and Ecological Resilience", *Frontiers in Marine Science*, 6
- MISSIRIAN, A., SCHLENKER, W. (2017). "Asylum applications respond to temperature fluctuations", *Science*, 358(6370): 1610-1614.
- NASA (n.d.). "The Effects of Climate Change", <https://climate.nasa.gov/effects/#:~:text=The%20Intergovernmental%20Panel%20on%20Climate,Fahrenheit%20over%20the%20next%20century.>, (27.10.2020).
- NIELD, D. (2016). "This Map Shows Where in The World Is Most Vulnerable to Climate Change", <https://www.sciencealert.com/this-map-shows-the-parts-of-the-world-most-vulnerable-to-climate-change>, (27.10.2020).
- SAGLAM, M. (2020). "Richard Sennett: Hükümet 'planım var' dediğinde şehir ölmeye başlar", <https://www.gazeteduvar.com.tr/dunya-forum/2020/02/18/richard-sennett-hukumet-planim-var-dediginde-sehir-olmeye-baslar>, (27.10.2020).
- TANZLER, D. (2019). "İklim değişikliği çatışmaları körükleyebilir", <https://www.deutschland.de/tr/topic/cevre/iklim-degisikligi-ve-guvenlik>, (27.10.2020).
- THE CLIMATE INSTITUTE (n.d.). "Environment and Security", <http://climate.org/topics/environmentalsecurity/index.html>, (01.11.2020).
- UN (1992). "United Nations Framework Convention on Climate Change", https://unfccc.int/files/essential_background/background_publications_htmlpdf/application/pdf/convention.pdf, (01.11.2020).
- UN WCED (1987). "Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future", https://netzwerk-n.org/wp-content/uploads/2017/04/0_Brundtland_Report-1987-Our_Common_Future.pdf, (01.11.2020).
- UNAY, H. (2020). "Sınırsız Dünya Sorguluyor: Küreselleşme, Göç, ve Sınır Duvarları", <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/05/26/sinirsiz-dunya-sorgulaniyor-kuresellesme-goc-ve-sinir-duvarlari/>, (27.10.2020).
- VATANDAS, S. (2020). "BM'den İklim Göçü İçin Emsal Karar: 'İklim Göçmenleri Geri Gönderilmeye Zorlanamaz", <https://www.sivilsayfalar.org/2020/01/24/bmden-iklim-gocu-icin-emsal-karar-iklim-gocmenleri-geri-gonderilmeye-zorlanamaz/>, (27.10.2020).
- WRATHAL J. D., VAN DEN HOEK, J., WALTERS, A., DEVENISH A. (2018). "Water stress and human migration: a global, georeferenced review of empirical research", <http://www.fao.org/3/i8867en/i8867EN.pdf>, (01.11.2020).

SURİYE İÇ SAVAŞI SONRASI YAŞANAN GÖÇ HAREKETLİLİĞİNİN TÜRKİYE DEMOGRAFİK YAPISINA YANSIMASI

Yunus Emre SALMAŞUR
yesalmasur@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2082-1418

Batuhan Erdi ŞAHİN
batuhanerdisahin@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2457-9411

Araştırma Makalesi
Research Article

Geliş Tarihi
Received: 31.10.2020

Kabul Tarihi
Accepted: 15.12.2020

REFLECTION OF MIGRATION MOBILITY IN TURKEY'S DEMOGRAPHIC STRUCTURE AFTER THE SYRIAN CIVIL WAR

ÖZ 2010 yılının aralık ayında başlayan Arap Baharı 2011 yılında Suriye'ye sızmıştır. Suriye'de başlayan gösteriler karşısında Esad rejiminin müdahalelerinin çok sert şekilde olması ülkeyi bir iç savaşa sürüklemiştir. Rejim ve muhaliflerin çatışma alanında kalan sivil halk ise göç etmek zorunda kalmıştır. Bu göç hareketliliğinden en fazla etkilenen ülke Türkiye Cumhuriyeti olmuştur. 9 yılın sonunda Türkiye 3,6 milyon Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yapmaktadır. Türkiye'nin 81 ilinin tamamına yayılan Suriyeli sığınmacılar bütün şehirlerdeki demografik yapıları doğrudan etki etmiştir. Göçmenler, Türkiye'ye geldiği günden bu yana barınmak için başta sınır illeri üzere büyükşehirleri tercih etmiştir. Dünyanın en önemli problemlerinden biri haline gelen göç hareketleri karşısında Türkiye gerek Avrupa Birliği gerek Birleşmiş Milletler ile çeşitli iş birlikleri ve anlaşmalar gerçekleştirmiştir. Her ne kadar bu konuda teorik anlamda adımlar atılsa da somut olarak tam manasıyla bir yük paylaşımı gerçekleşmemiştir. Bu doğrultuda çalışmada Türkiye'de yer alan yaklaşık 3,6 milyon Suriyeli sığınmacının ülkenin demografik yapısına yansımaları tartışılmış; Arap Baharı sürecinin başlangıcı, Suriye'ye sızması ve sonrasında Türkiye Suriye ilişkileri ve daha sonra yaşanan göç hareketliliği incelenmiştir. Makalede; Türkiye'de en çok göçmenin yaşadığı şehirlere, barınma merkezlerinde ve dışında yaşayan Suriyeli sığınmacı sayısına ve dünyada en çok Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yapan ülkelere tablolar yardımıyla değinilmiştir. Ayrıca Suriyeli sığınmacıların yoğunlukla Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu illerinde yaşamasının illerin demografik yapısına nasıl etki ettiği üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arap Baharı, Suriye, Göç, Geçici Koruma, Demografik Yapı.

ABSTRACT The Arab Spring, which began in December 2010, spread to Syria in 2011. In the face of the demonstrations that began in Syria, the intervention of the Assad regime was very harsh, plunging the country into a civil war. The civilian population that remained in the conflict zone of the regime and the opposition was forced to emigrate. The country most affected by this migration mobility has been the Republic of Turkey. At the end of 9 years, Turkey is home to 3.6 million Syrian asylum seekers. Syrian asylum seekers, spread across all 81 provinces of Turkey, have had a direct impact on the demographics of all cities. Since arriving in Turkey, migrants have preferred metropolitan cities, especially border provinces, to shelter. In the face of migration movements, which have become one of the most important problems in the world, Turkey has implemented various cooperation and agreements with both the European Union and the United Nations. Although steps have been taken in this regard in a theoretical sense, there has not been a full burden sharing in concrete terms. Accordingly, the study discussed the reflection of approximately 3.6 million Syrian asylum seekers in Turkey on the demographic structure of the country; The beginning of the Arab Spring process, its leap into Syria and its aftermath, Turkey's relations with Syria and the subsequent migration movement were examined. In the article, the cities where the most migrants live in Turkey, the number of Syrian asylum seekers living in and out of housing centers and the countries hosting the most Syrian asylum seekers in the world are mentioned with the help of tables. In addition, the focus was on how the fact that Syrian asylum seekers live mainly in Turkey's southeastern Anatolian provinces affects the demographic structure of the provinces.

Keywords: Arab Spring, Syria, Migration, Temporary Protection, Demographic Structure.

GİRİŞ

2010 yılında ilk olarak Tunus'ta başlayan ve kısa sürede Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerini etkileyen süreç Arap Baharı olarak isimlendirilmiştir. Arap Baharı sürecinden şüphesiz en çok etkilenen ülke Suriye olmuştur. Arap Baharı'nın başlangıcından kısa bir süre sonra birçok Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkesi bir nevi siyasal istikrarı sağlamış olsa da Suriye'de sonu gelmeyen bir iç savaş başlamıştır. 15 Mart 2011 tarihinden itibaren Suriye'de yaşanan ve bir türlü sonu gelmeyen iç savaş, birçok problemi beraberinde getirmiştir. Bu problemlerin en başında ve en çok etki yaratanı şüphesiz göç hareketliliği olmuştur. Milyonlarca Suriye vatandaşı birden fazla dış aktörün de etkisiyle yıllardır süregelen krizden olumsuz etkilenmiş ve göç etmek zorunda kalmıştır. Kuşkusuz Suriyelilerin göç hareketliliğinden en çok etkilenen ülke Türkiye olmuştur. Bunun başlıca temel sebepleri: Suriye'nin en uzun kara sınırının Türkiye ile olması, Türkiye Cumhuriyeti'nin sınır kapılarını göçmenlere açması, göçmenlere sınıra yakın bölgelerde çadır kentler kurularak temel yaşam ihtiyaçlarının sağlanması ve Türkiye'nin Avrupa'ya geçişte transit ülke konumunda yer almasıdır. Şu an itibarıyla Türkiye, 3.624.517 Suriyeli'ye ev sahipliği yapmaktadır. Arap Baharı'nın başladığı tarihten itibaren her yıl giderek artan göç dalgası lokal olarak kalmamış, uluslararası alanda da krizler meydana getirmiştir. Avrupa Birliği ülkeleri meydana gelen göç krizine karşı önlemler almak zorunda kalmış ve bu doğrultuda politikalar geliştirmiştir. Gerçekleştirilen başlıca politikalar ise; Acil Eylem Planı, Göçe İlişkin Avrupa Gündemi, Avrupa Birliği Kalkınma ve İş birliği Fonu ve Bölgesel Güven Fonudur. Türkiye ile AB arasında da 2013 yılında Geri Kabul Anlaşması imzalanmasına rağmen Suriye'de yaşanan insani krize karşı ne yazık ki AB Türkiye'yi sadece tampon bölge olarak görmüş, gerekli maddi yardımlarda dahi eksik kalmıştır. Avrupa Birliği, Türkiye'ye toplam da 6 milyar Avro taahhüt etse de bu yardımların 2,2 milyar Avro' sunu ödemiştir (Akçay, 2019:197).

Türkiye düzensiz göç dalgalarının başlamasından itibaren birçok politika geliştirmiş, başta kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere ülkede yer alan Sivil Toplum Kuruluşları ile de büyük çalışmalar içerisine girmiştir. Başta barınma merkezlerinde misafir edilen Suriyeli sığınmacılar daha sonra Türkiye'nin yıllar arttıkça her ilinde bulunmaya başlamıştır. Türk ve Suriye halkı arasında dini yönden benzerlikler olsa da farklılıkların benzerliklere oranla fazlalığı, Türkiye vatandaşı ile Suriyeli sığınmacılar arasında demografik olarak birçok sorunu beraberinde getirmiştir. Örneğin; Bugün Suriye ile komşu sınırı olan Kilis ilimizin %76,08'i Suriyeli sığınmacılardan oluşmaktadır. Suriye ile sınır olan illerimiz düzensiz göç hareketliliğinden olumsuz etkilenmiştir.

2011'den itibaren yaşanan tüm bu gelişmeler doğrultusunda çalışmanın ilk bölümünde Arap Baharı'nın gelişim süreci ve etkileri, ikinci bölümünde Arap Baharı'nın Suriye'ye yansısı, Türkiye-Suriye ilişkileri ve Türkiye'deki Suriyeli sığınmacıların durumuna, üçüncü bölümünde ise tablolar yardımı ile Suriyeli sığınmacıların Türkiye'nin demografik yapısına etkileri tartışılacaktır.

ARAP BAHARI GELİŞİMİ, SÜRECİ VE ETKİLERİ

Ortadoğu'da ve Kuzey Afrika'da 2010 yılının sonlarına doğru otoriter yönetimlere karşı başlatılan demokrasi talepleri doğrultusunda halk tarafından bir dizi eylemler başlamıştır. Başlangıçta olumlu olarak karşılanan eylemler "Arap Baharı" olarak isimlendirilmiş daha sonra Arap uyanışı, Arap isyanı, Arap devrimi veya Arap dönüşümü terimleri ile de anılmıştır (Bingöl, 2013:26). Ortadoğu'da yaşanan ayaklanmaların bu denli önemli olmasının sebebi, ilk kez topyekûn bir şekilde Ortadoğu halkının demokrasiyi talep etmesi ile kaynaklıdır. İlk olarak Tunus'ta başlayan ayaklanmalar daha sonra Mısır, Libya, Suriye, Bahreyn, Cezayir, Ürdün ve Yemen olmak üzere Arap Dünyasını etkilerken, ayaklanmaların başlıca sebepleri; siyasi yozlaşma, baskıcı yönetim, yolsuzluklar ve kötü ekonomik şartlar olarak karşımıza çıkmıştır. Mitingler, protestolar ve devamında silahlı çatışmalara varan Arap Baharı sürecinde bölgede yaşayanlar ciddi bir sorun ile karşı karşıya kalmış, bu sürecin en zor yanını değişim yaşanan devletler geçirmiştir (Dursun, 2019:19). Özellikle dönemin kötü ekonomik şartları Arap Baharı'nın oluşum sürecinde fazlasıyla etkilidir.

1980'lerde petrol fiyatlarının Ortadoğu ülkelerinde düşmesi ve halkın refahını olumsuz yönde etkilemesi, Kuzey Afrika ülkelerinde sosyalist politikalara yer verilmesi, özel yatırım alanlarının oluşmasının engellenmesi gibi politikalar, Arap Baharı'nın oluşumunda fazlasıyla etkilidir (Ünal, 2017:149). Arap Baharı öncesinde bölge ülkelerin yönetim şekli incelendiğinde çoğu ülke demokratik olmayan koşullarda yönetilmekteydi. Arap ülkelerindeki hükümetler genellikle askeri darbe sonucu yönetimi ele geçirmiş veya yönetimini bir soya dayandırmıştır.

Arap Baharı'nın oluşum sürecin de ilk olarak karşımıza baskıcı yönetimler çıkmaktadır. İkinci olarak bölge ülkeleri dış aktörlerin çıkarlarına maruz kalmıştır (Oğuzlu, 2011:10). Arap Baharı'nın oluşumundaki bir diğer faktör de Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerindeki demokrasi eksikliği ve talebidir. Otoriter rejimlerde yaşanan özgür ve adil seçim yoksunluğu ve siyasi partiler üzerindeki çeşitli kısıtlamalar doğal olarak toplum tabanında olumsuz etki yaratmış ve ayaklanmaları tetiklemiştir (Okyar, 2015:64). Arap ülkelerinin küreselleşen dünyadan faydalanamaması, ekonomik koşullar sonucu tarım sektörünün gelişmemesi, sanayileşmenin tamamlanamaması gibi temel problemler işsizlik, istihdam eksikliği veya gelir eşitsizliği gibi sorunları beraberinde getirmiştir (Nebati, 2019:184). Ekonomik nedenler arasında; işsizlik ve yaşam koşullarının zorluğu ön plana çıkarken, siyasal nedenler arasında totaliter, baskıcı rejimlerin varlığı, kültürel nedenler arasında ise küreselleşmenin getirmiş olduğu teknoloji ile birlikte halkların demokrasi talepleri yer alırken uluslararası nedenler incelendiğinde de ABD ve Batı'nın Arap Baharı'na desteği görülmektedir (Paksoy, vd., 2013:178). Görüldüğü üzere Arap Baharı sürecinin oluşmasında ve devamında çatışmaların artmasının en büyük sebebi kötü ekonomik koşullardır.

Tunus'ta başlayan halk hareketi kısa sürede tüm Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerine yayılmıştır. Toplumsal hareketlerin yaşanmasının arka planında siyasi nedenler de ekonomik nedenler kadar önemlidir (Çelik, 2015:36). Başta hem bölge içerisinde hem de bölge dışında olumlu ve masum karşılanan ayaklanmalar daha sonra etkisini çatışmalar şeklinde göstermiştir. Yaşanan ayaklanmalar geçmişten itibaren süregelen kapalı ve kemikleşmiş siyasi ve ekonomik sistemlere karşı çıkmıştır (Ünal, 2017:149). Arap Baharı süreci öncesinde bölge ülkelerinde birçok darbe girişimi denense de başarılı sonuç alınamamış, bölge halkı anti-demokratik yönetimlerden duyduğu şikayetler üzerine daha kapsamlı bir eylem planı ile beraber devrim fikrine doğal

olarak itilmiştir (Tanpınar, 2019:74). Ayrıca geçmişte birçok Kuzey Afrika devleti sömürgeciliğe maruz kaldığı için, Arap Baharı aslında bir nevi özgürlük taleplerini de içermektedir.

Ortadoğu'nun baskıcı ve otoriter yönetim anlayışı karşısında toplumsal hareketler zayıf kalmıştır. (Cicioğlu ve Miş, 2013:2). Arap ülkelerindeki yönetim tarzı muhalefetin gelişmemesine yol açmış, toplumsal hareketlerin de zayıf kalmasını sağlamıştır. *“Muhalefet baskılanmış, sivil toplum gelişmemiş, ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, insan hakları, şeffaflık, hesap verilebilirlik gibi gibi demokrasiye ait temel kavramlar zayıf kalmıştır.”*(Nebati, 2019:184). Otoriter rejimler sonrası demokrasi talebi ile iktidara gelen devrimci kadro, demokratik bir yönetimden ziyade otoriter yapıları sürdürmeye devam etmiş, adı cumhuriyet olmasına rağmen halkın hiç söz sahibi olmadığı otoriter-baskıcı yönetimler Arap Baharı öncesinde olduğu gibi devam etmiştir (Şahin, 2011:87). Arap Baharı sürecinden etkilenen ülkelerin halkları yaşamış oldukları politik, ekonomik ve toplumsal olayları değiştirmek için eylemler başlatmış ve bu eylemler neticesinde ülkelerinde yıllardır var olan liderleri ve rejimleri değiştirmek istemişlerdir (Çelik, 2015:38). Görüldüğü üzere Arap Baharı'nın yaşanmış olduğu ülkelerde başta kötü ekonomik koşullar olmak üzere birçok sorunda beraberinde yaşanarak eylemlerin ülkeden ülkeye hızla yayılmasını sağlamıştır. Genel olarak incelendiğinde ekonomik sebepler diğer sebepleri fazlasıyla etkilemiştir. Ekonominin kötü olması doğrultusunda işsizlik oranlarının artması, enflasyon oranının fazla olması, Kamu kaynaklarının yeterli ve doğru kullanılmaması ve yolsuzluk gibi temel ekonomik problemler eylemlerin oluşmasında etkilidir (Paksoy, vd., 2013:179). Tunus'ta başlayan halk hareketi kısa sürede bütün çevre ülkelere de yayılarak, eylemler sadece belli bir ülkeye özgü kalmamış, Ortadoğu bölgesine hızla yayılmıştır. Baskıcı ve otoriter yönetimlerin halk tarafından istenmemesi, Arap halklarının demokrasi talepleri ve bölge dışı aktörlerin eylemlere destek vermesi, çoğu ülkede keskin bir değişimi beraberinde getirmiştir.

Arap Baharı sürecinde yaşanan dönüşüm ve demokrasi talepleri, mevcut otoriter yönetim biçimlerine karşı özgürlük ve hak talebi doğrultusunda şekillenen bir hareket olarak gözükmemektedir (Nebati, 2019:184). Ortadoğu'daki ülkelerde yönetim şekillerinden dolayı sivil toplumun gelişmemesi de yaşanan eylemlerin şiddetini artırmıştır. Sivil toplum ile ilgili olarak; *“Güçlü bir sivil toplum; devlet otoritesi üzerinde denge ve fren mekanizması oluşturur, etkin yönetimi pekiştirmenin en etkin yollarından biridir ve özgür ve demokratik bir geleceğin teminatıdır. Geçen on yılda, dikkate değer reformlar ve başarılarla rağmen, Ortadoğu'da sivil aktörlere metin üzerinde ve gerçek anlamda verilen haklar arasında gittikçe artan farklardan dolayı demokratik bir geleceğin ilkelerini şekillendirecek farklı toplum kesimleri için köklü ve radikal reformlara ihtiyaç duyulacaktır”* (İnanç, 2011:492) diye belirten Hüsamettin İnanç, sivil toplumun gerekliliğini dile getirmiştir. Güçlü bir sivil toplum demokrasiyi beraberinde getireceğinden, güçlü bir sivil toplumun olması yaşanan eylemlerin iç çatışmalara dönmeden iktidar ve halk arasında problemleri çözebileceğini göstermektedir.

Ortadoğu ülkelerinde genellikle aşiretlerin hâkim olduğu siyasal yapılar mevcutken, bu ülkelerin yönetimlerinde yıllarca kalan aile üyeleri ülkelerini yönetemez hale gelse bile yönetimi devretmedikleri için siyasi krizler meydana gelmektedir (Solmaz, 2013:51). Ayrıca muhalefetin de siyasi kararlara katılımın engellenmesi ve antidemokratik çözüm yolları toplumsal eylemlerin şiddetlenmesine sebep olmuştur. Arap coğrafyasında çok farklı toplumsal ve siyasi yapılar olmasına karşı otoriter yönetimlerin varlığı, diğer

toplumsal gruplara siyasal haklar tanımamış, bu durum demokratikleşme önünde büyük sorun olmuştur (Özdemir, 2017:21).

Arap halkları tarafından istenen değişiklikler neticesinde eylemler ülkeden ülkeye yayılmış, daha fazla özgürlük ve sivil haklar talep edilmiş, eylemler öncesinde siyasal yozlaşmalar ve ifade özgürlüğünün kısıtlanması bu taleplerin artmasını sağlamıştır (Duran ve Özdemir, 2012:185). Eylemler her ne kadar demokratikleşme yönünde bir talep içerse ve güçlü bir sivil toplumun oluşması için fırsat doğursa da mevcut hükümetlerin otoriterliğinin artması toplumsal taleplerin değişmesine neden olmuştur (Orsam, 2020). Kısa süre sonra Arap Baharı süreci etkisini Ortadoğu ülkelerinde de göstermeye başlamış, eylemlerin şiddetinin en yoğun geçtiği ülkelerin başında Suriye gelmiştir.

ARAP BAHARI'NIN SURİYE'YE SIÇRAMASI VE TÜRKİYE-SURİYE İLİŞKİSİ

2011 yılının mart ayında Arap Baharı'nın etkisi Suriye'ye de net bir şekilde görülmeye başlamıştır. Hak taleplerinin yoğun olduğu Arap Baharı sürecinde, Suriye halkı Esed rejiminden meşru hak taleplerinde bulunmuş fakat rejim protestolara ölümcül şekilde müdahalede bulunmuştur (Ağır ve Aksu, 2017:49). Suriye'nin güneyinde iki gencin tutuklanması ve sonrasında protestocuların rejim tarafından işkenceye uğraması Suriye'de gerilimi artırmış, 15 Mart 2011'de Suriye'nin başkenti Şam'da yapılan gösteriler "Öfke Günü" olarak isimlendirilmiştir (Karkin ve Yazıcı, 2015:206). Bu dönemde Suriye'de yaşanan protestolara başta gençler olmak üzere toplumun tüm kesimleri destek vermiş ve genel talep ise rejimin değişmesi yönünde olmuştur (Atlıoğlu, 2018:139). Yaşanan sert müdahaleler Suriye'ye özgü olmamakla birlikte diğer ülkelerde de gözükmemektedir. Suriye'nin siyasal yapısı ve Arap Baharı öncesinde de Suriye halkının Esed rejimine olan güvensizliği, protestoların şiddetini artırmıştır. Şiddetin artmasının bir diğer nedeni de Suriye'ye hızla yayılan gösterilere karşı Esed rejimi kontrolü kaybetme korkusuyla askeri tedbirleri artırmış ve mevcut iktidar kriz içine girerken, artan askeri tedbirler neticesinde protestocular da silahlanmaya başlamıştır (Muslu, 2018:11). Diğer ülkelerde olduğu gibi Suriye'de de muhalefetin sesi bastırılmış ve yönetici seçkinlerin protestoculara karşı uyguladığı şiddetin aynısını muhalifler de uygulamak zorunda kaldığı için şiddetin dozu artmıştır (Çendek ve Örki, 2019:45). Suriye'de yaşanan şiddetli iç çatışmaların nedenleri başta ekonomik nedenler olmak üzere, Sünni-Alevi çatışması, Esed rejiminin politik baskıları ve bölgesel/küresel güçlerin Suriye'deki politikaları gösterilmektedir.

Arap Baharı sürecinde Suriye'de yaşanan iç çatışmalar diğer ülkelere nazaran daha şiddetli geçmiştir. Bu şiddetin artmasındaki en önemli unsur ise çatışmalardaki tarafların etnik ve dini yönden farklı olmasıdır (Özdemir, 2016:91). Yaşanan iç çatışmaların artmasında bahsedildiği üzere diğer önemli etken küresel güçlerin çatışmalara müdahale etmesidir. Çatışmalarda keskin bir şekilde ikiye ayrılan gruplardan ilki Sünni destekçi grup olmakla birlikte Batı ülkeleri, Türkiye, Suudi Arabistan, Katar ve Ürdün'ün bulunduğu grup iken diğer grubu Şii destekli Batı karşıtı yani İran, Rusya, Irak ve Lübnan oluşturmaktadır (Özdemir, 2016:91). Jeopolitik olarak önemli bir yere sahip olan Suriye iç savaşına küresel güçlerin dahil olması ve çatışmaları gerçekleştiren grupların keskin bir şekilde ayrılması, çatışmaların çözümünü zorlaştırmakla kalmamış büyük bir yıkıma da neden olmuştur.

Suriye'de Arap Baharı süreci öncesinde dağınık halde bulunan muhalefet, iç çatışmaların artması ile birlikte bir araya gelmeye çalışmış olsa da küresel güçlerin çatışmalara müdahale etmesi, Suriye'de DEAŞ, El-Kaide

gibi terör örgütlerinin etkinliğini artırması tekrardan ülkede muhalefet gücünü kırmıştır (Canyurt, 2018:1105). Terör örgütlerinin iç savaşı bir fırsat bilerek özellikle Suriye'nin kuzey kısmına yerleşmesi, Rusya, İran, Fransa ve ABD'nin doğrudan müdahil olması gibi etkenler iç savaş sürecinin şiddetini ve süresini uzatmıştır. İran, Suriye'de yaşanan iç savaşın başından itibaren Esed rejimini desteklemiştir. Suriye'de asıl dengeleri değiştiren küresel aktör Rusya olmuştur. Rusya'nın Suriye iç savaşına doğrudan müdahale etmesi muhalifleri zor duruma düşürmüştü ve bu süreçte PYD/DEAŞ gibi terör örgütleri Esed rejimi ile ilişkilerini geliştirmiştir (Muslu, 2018:11).

Suriye'de yaşanan iç çatışmalardan etkilenen ülkelerden birisi de Türkiye olmuştur. Suriye'de yaşanan istikrarsızlık Türkiye-Suriye ilişkilerini bozmuş, iç çatışmanın başlarında Türkiye ihtiyatlı davranırken rejimin sivil halka uyguladığı şiddet sonrasında Türkiye Esed yönetimini birçok noktada uyarmıştır (Karkın ve Yazıcı, 2015:207). Türkiye'nin tutumu daha sonra uyarı ile sınırlı kalmamış, Türk Büyükelçiliği Şam'dan geri çekilmiş ve Suriye'de rejim karşısında yer alan muhalif gruba (Suriye Ulusal Konseyi) destek verilmiştir (Karkın ve Yazıcı, 2015:207). Türk hükümeti 2011 Mayıs ayının sonuna doğru Esed rejiminin uygulamış olduğu politikaları uluslararası kamuoyu ile paylaşmasına karşın Esed rejimi politikalarını devam ettirmiş, Suriye iç savaşından kaçan 264 kişinin Hatay il sınırına gelmesi Türkiye-Suriye ilişkisinde gerilimi artırmıştır (Eskioğlu, 2019:77). Yaşanan gelişmeler neticesinde Türkiye'nin Suriye'ye vermiş olduğu tavsiyeler zamanla sertleşerek talebe, sonrasında ise talimata dönüşmüştür (İnat ve Telci, 2012:234).

Suriye'de yaşanan iç savaş sonrasında göç etme imkanına sahip olan Suriyelilerin ilk göç güzergahı Türkiye olmuştur. 2011 Mayıs ayı itibarıyla sürekli artan göç dalgası karşısında Türkiye ilk olarak hazırlıksız yakalanmış, daha sonra Hatay'ın sınırına konteynir kentler kurulmuştur (İnat ve Telci, 2012:235). İç çatışmaların yaratmış olduğu istikrarsızlık sonrasında Suriye'nin kuzeyinde PYD/YPG vb. terör örgütlerinin varlığı da bölgedeki Arapları göçe zorlamıştır (Sivrikaya, 2019:337). PYD/YPG terör örgütlerinin Suriye'nin kuzeyine, Türkiye'nin sınır bölgesine yerleşmesi ayrıca Türk kamuoyunda sert bir şekilde karşılanmış ve Suriye sorununun derinleşmesine sebep olmuştur (Miş, 2013:248).

Suriye'de yaşanan kriz sonrasında gerçekleşen göç hareketliliği Türkiye'yi başta güvenlik olmak üzere birçok noktada etkilemiştir. Yaşanan yoğun göç dalgası sonrasında Türkiye, Suriye'den gelen göçmenlere karşı "açık kapı politikası" izlemiştir. 14 Haziran 2011'de AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) Hatay'da kurulan kamplarda Suriye'den gelen sığınmacıların sayısını 8.538 olarak açıklarken, Ağustos 2012'de sığınmacı sayısı 80.000'e yaklaşmıştır (Orhan ve Gündoğar 2015:12). Suriye'de yaşanan krizin büyük güvenlik sorunlarına dönüşmesi ve yaşanan can kayıplarının her geçen gün artması sonucunda Suriye'den Türkiye'ye doğru büyük bir göç dalgası yaşanmıştır. Türkiye, yaşanan düzensiz göç dalgaları neticesinde güvenlik problemleri ile karşılaşmasının yanında büyük bir mali yük altında kalmıştır. Barınma merkezlerinde bulunan Suriyeli sığınmacılara yönelik AFAD'ın 2013 yılı Maliyet Analizi Raporuna göre: "2011 yılında 33 milyon TL olan harcama miktarı, 2012 yılında 514 milyon TL ve 2013 yılının ilk 10 ayında 763 milyon TL olmuştur. Karışıklıkların başladığı günden 1 Kasım 2013 tarihine kadar 1 milyar 311 milyon TL harcama yapılmıştır" (Afad, 2013:27). Yapılan bu yardımlar AFAD'ın doğrudan yapmış olduğu harcamalardır.

Her yıl artan göç hareketliliği sonrasında 2016 yılı ile birlikte dünyada en çok göçmen ve mülteciye ev sahipliği yapan ülke Türkiye olmuştur (Sağır, 2019:113). Türkiye göç sürecinde başta güvenlik ve ekonomik olmak üzere toplumsal, sosyal ve siyasi açıdan da sorunlar ile karşı karşıya kalmıştır. Kamp dışında yaşayan

Suriyeliler ile Türk halkı arasında uyum problemleri yaşanmış, dil, kültür ve yaşam farklılıkları gibi temel ayrımlar birer sorun haline gelmiştir (Gök, 2019:106). Türkiye'nin sınır kentlerinde ise demografik yapılar zarar görmüştür.

Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacılar

Suriye'de yaşanan iç savaş önü alınamayacak şekilde ülkenin bütününe sıçrayıp sivil ölümlerin sayısı artmaya başladıkça bölge halkı ülkesini terk edip komşu ülkelere göç etmeye başlamıştır. Şüphesiz bu durumda en büyük yükü Türkiye üstlenmiştir. Suriyeli sığınmacılar Suriye iç savaşının başladığı yıldan itibaren peyderpey Türkiye'ye gelmiştir. İlk olarak 29 Nisan 2011 tarihinde Hata'y'da sınır kapısından giren yaklaşık 250 kişilik bir grup olmuştur (Dilek, 2018: 62). Türkiye Cumhuriyeti sınır ülkesinde yaşanan insani kriz karşısında ülkeye sığınan veya sığınma talep eden Suriye halkına açık sınır politikasıyla kabul sağlamıştır (Bostan, 2018: 48). Her ne kadar Türk halkının çoğunluğunun ve Suriyeli sığınmacıların temelde din olmak üzere kültürel ve geleneksel olarak bağları bulunsa da özellikle sosyal uyum konusunda iki kesim arasında farklılıklar ve uyum sürecinde aksaklıklar görülmüştür (Doğan, 2018:139).

Türkiye, topraklarına kabul ettiği Suriyeli misafirleri taraf olduğu 1951 Cenevre Sözleşmesi, 1967 Protokolü ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi doğrultusunda geri göndermeme ilkesini uygulayarak 9 yıldır ev sahipliği yapmaktadır (Taneri, 2012: 234). Türkiye ülkesine gelen göçmenlerin hukuki statülerini belirlerken uluslararası düzeyde taraf olduğu sözleşmeleri esas almıştır. 1951 Cenevre Sözleşmesi mülteci tanımını yaparken 1 Ocak 1951 tarihinden öncesinde yaşanan olaylar sonucu ülkesini terk eden kişileri mülteci olarak tanımlamış, 1967 yılında imzalanan protokolle birlikte ise bu tarih kısıtlaması ortadan kaldırılmıştır. Türkiye hem 1951 Cenevre sözleşmesine hem de 1967 Protokolüne taraf olarak tarihi kısıtlamayı kabul etmeyip, mülteci tanımına coğrafi kısıtlama getirmiştir. Sadece Avrupa ülkelerinden gelen insanların mülteci statüsüne sahip olacağı ve bu haklardan yararlanabileceği bir durumu ortaya koymuştur (Büyükçalık, 2015:77). Türkiye'nin yanında 28 ülke daha bu sözleşmeye taraf olmuş, coğrafi kısıtlamayı kabul etmiştir (Güler, 2018:78). Türkiye bu sözleşmeyi coğrafi kısıtlamayla kabul etmesindeki en büyük etken ise Türkiye'nin jeopolitik konumudur. Ortadoğu bölgesindeki komşu ülkelerin içerisinde bulunduğu istikrarsız yapılar ve ekonomik sıkıntılar, Ortadoğu halkları için Türkiye'yi oluşabilecek mülteci hareketliliğinde cazibe noktası haline getirmektedir (Güler,2018:78).

2013 yılında imzalanan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda 3 farklı statü tanımı yapılmıştır. Bunlar; mülteci, şartlı mülteci ve ikincil korumadır. 2011 yılında Türkiye'ye gelmeye başlayan ve hala devam eden Suriyeli sığınmacılar, belirtilen 3 tanımın içerisine dahil edilmemiştir. 2014 yılında çıkarılan Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamında Suriyeli sığınmacılara belirli haklar ve statüler tanınmıştır.

Türkiye, Suriye'de çıkan savaşta mağduriyet yaşayan insanlara gerekli ilke ve standartları uygulayarak, kitlesel akın karşısında geçici koruma statüsünü ortaya çıkarmıştır (Yılmaz, 2016: 126). Geçici koruma yönetmeliği, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 91. Maddesine¹ dayanarak çıkarılmıştır

¹ MADDE 91 – (1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

(2) Bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve

(www.goc.gov.tr). Bu madde de açıkça dile getirilen husus, kitleler halinde sınırlarımıza akın eden insanlara geçici ve pratik çözümler oluşturmaktır. Daha önce kabul edilen ve imzalanan uluslararası sözleşmelerde bulunan statülerden herhangi birini alamayan sığınmacılara tanınacak haklar da geçici koruma yönetmeliğinde açıkça anlatılmaktadır. 2014 yılında çıkarılan geçici koruma yönetmeliğinin önünü açan Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu da 2013 yılında çıkarılmıştır.

22 Ekim 2014 yılında Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren geçici koruma yönetmeliğinin ilk maddesinde yönetmeliğin amacı ve kapsamı belirtilmektedir. Bu maddeye göre “...uluslararası koruma talebi bireysel olarak değerlendirmeye alınamayanlara sağlanabilecek geçici koruma işlemlerinin usul ve esasları ile bu kişilerin Türkiye’ye kabulü, Türkiye’de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye’den çıkışlarında yapılacak işlemleri, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirleri ve ulusal ve uluslararası kuruluşlar arasındaki iş birliğiyle ilgili hususları düzenlemektir.”

Normal şartlar altında ülkeye yasadışı yollarla giren ve burada illegal biçimde yaşamını devam ettiren kişilere yasadışı göçmen (Nurdoğan vd., 2016:220) dense de Türkiye’deki Suriyeliler için bu kavramı kullanamayız. Bahsedilen geçici koruma yönetmeliğinde bulunan 5. maddede bu durum açıklanmakta ve ilgili maddeye göre Türkiye’ye girerken ya da girdikten sonra makul bir süre zarfında durumunu yetkililere bildiren kişiler hakkında idari bir işlem uygulanmamaktadır. Bu durumda Türkiye’ye yasadışı yollarla girilmiş olsa bile durumunu izah eden insanlar yönetmelik kapsamında var olan haklarından yararlanabilecektir. Bu durum Türkiye’de kalacak ve yaşayacak olan Suriyeliler için bir tehdit oluşturmasa bile Türkiye için çeşitli güvenlik sorunlarını beraberinde getirmektedir. Açılan sınır kapılarıyla beraber ülkeye bu denli yoğun girişler belli bir süreden sonra kontrolden çıkmış ve Türkiye’de aynı dönem çeşitli terör eylemlerini yaşanmıştır (Devran ve Özcan, 2016:40). 2013 yılında Cilvegözü ve Reyhanlı’da patlayan bombalar sonucu yaşanan sivil ölümler, sınır ilçelerindeki güvenlik sorununun en somut örnekleri haline gelmiştir (Ağır ve Sezik, 2016:108).

Bu yoğun göçmen seli karşısında karşılaşılan tek problem elbette ki yalnızca güvenlik sorunu değildir. Sorunların başında gelen bir diğer konu ise Türkiye’yi adeta bir transfer/geçiş merkezi olarak kullanmak isteyen Suriyeli göçmenlerdir. Bu durum ister istemez insan kaçakçılarının bir iş sahası açmıştır. Türkiye yaşanan yasadışı göçü engellemek adına önlemler almıştır. Önlem almasının başlıca sebepleri ise Türkiye’nin ulusal ve uluslararası arenada kamu güvenliğini sağlaması ve ekonomideki kayıt dışı usulsüz kazançların önünü kesmektir (Kedikli, 2019:92).

Türkiye Cumhuriyeti bu noktada ülkedeki düzensiz göçle mücadele etmek adına belli başlı stratejiler belirlemiştir. Bu stratejiler;

- “(i)Menşe, transit ve hedef ülkelerin ortak bir zeminde buluşarak gerekli hukuksal reformlar düzenlemesi,
- (ii)Devletin bu alanda doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili tüm birimleri ile ulusal ve uluslararası tüm kuruluşlarla koordinasyonun sağlanması,
- (iii)Sınır güvenliğini arttırıcı tüm tedbirlerin alınması,

taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Daha detaylı bilgi için Yabancı ve Uluslararası Koruma Kanununa bakınız.
<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6458.pdf>

(iv)Çalışma alanında gerekli düzenlemelerin yapılması ve yasadışı istihdamın asgari düzeye çekilmesi,
(v)Göçmenlerin statü edinmesi sürecinin hızlandırılması,
(vi)Göçmen kaçakçılığı gibi organize suçlarla mücadele tedbirlerinin güçlendirilmesi,
(vii)Düzensiz göçmenleri taşıyanlara yönelik güçlü yaptırımların belirlenmesi,
(viii)Menşe ülkelerin göç verme nedenlerinin araştırılarak, bu sebeplerin ortadan kalkmasına yönelik projelerin geliştirilmesi olarak sıralanabilir". (www.goc.gov.tr).

Avrupa Birliği ise düzensiz göçmen sayısını birlik içerisindeki ülkelerde kontrol altında tutmak için Türkiye ile 18 Mart 2016 yılında bir bildiri yayımlamıştır (Akdoğan, 2018:69). Bu bildiriye göre Türkiye ve Avrupa Birliği, sınırlardaki göçmen geçişini ve kaçakçıların çalışma alanlarını sekteye uğratabilecek ortak çalışmalar yürütecektir. Bildiriye göre: (i) 20 Mart 2016 tarihinden sonra Türkiye üzerinden Yunan Adalarına geçen göçmenler Türkiye'ye geri gönderilecek, gönderme işlemi yapılırken Avrupa Birliği ve diğer uluslararası anlaşmalar hukuku tam olarak uygulanacaktır. Bu uygulama gerçekleştirilirken hiçbir şekilde insani mağduriyet oluşturulmayacaktır. Geri gönderme işlemleri doğrultusunda oluşacak bütün maddi külfet ise Avrupa Birliği tarafından karşılanacaktır (ii) Adalardan Türkiye'ye gönderilen her bir Suriyeli göçmen karşılığında daha önce Avrupa sınırlarına düzensiz şekilde girme çabasında bulunmamış bir Suriyeli göçmen Avrupa Birliği ülkelerine yerleştirilecektir. Bu mekanizma için ilk etapta 18.000 kişi, daha sonrasında da en fazla 54.000 kişiye kadar işleyecektir. Sayıları aşıldığı takdirde ise bu sistem yeniden değerlendirilecektir. (iii) Türkiye Cumhuriyeti bu yasadışı göçlerin önüne geçmek için kara ve deniz yollarında her türlü önlemi alacak, ihtiyaç duyması halinde diğer komşu ülkelerle de iş birliğine gidecektir. (iv) Yasa dışı göç kontrol altına alındığında Gönüllü İnsani Kabul Planı devreye girecektir. (v) Bildirideki karşılıklı beklentiler yerine getirildiği takdirde Türk Vatandaşlarına yönelik vize serbestisi için çalışmalara hız verilecektir. (vi) Sığınmacı Mali İmkani kapsamında Türkiye'ye 3 milyar avro mart sonuna kadar sığınmacı ihtiyaçlarının karşılanması için gönderilecek, gerekli standartlar sağlandığı takdirde 2018 yılının sonuna kadar ilave 3 milyar avro daha fon sağlanacaktır (18 Mart 2016 Türkiye-Avrupa Birliği Zirve Bildirisi). Her ne kadar Avrupa Birliği küresel bir sorun haline gelen bu göç dalgasına karşı iş birlikleri yapsa da temel argümanları Avrupa Birliği'nin refahını yüksek tutmak olmuştur. 2016 yılında yayınladıkları Avrupa Küresel Stratejisi'nde Avrupa Komşuluk Politikasında göçmen ve göçmenlerle birlikte oluşabilecek terör saldırılarına karşı bir önlem politikası izlemiş, Arap Baharı sonrasında Avrupa'ya akın edebilecek göçmenlere karşı bir tutum sergilemiştir (Akçay, 2019:191).

Türkiye Cumhuriyeti bildiriden sonra uzunca bir süre göçmenlere sınır kapılarını kapalı tutmuştur. 2020 yılının başlarında ise hem Cumhurbaşkanlığı'ndan taahhüt edilen paraların gönderilmediğine ilişkin söylemler ortaya atılmış ve sınır kapıları göçmenler için açılmıştır. Cumhurbaşkanı bir konuşmasında, bahsedilen paraların gelmediğini dile getirerek Almanya Başbakanı Angela Merkel'e "mültecileri size verelim 100 milyon avroda ödeme yapalım" teklifini ilettiğini de dile getirmiştir. Bunların yanı sıra sınır kapılarına ilişkin ise "Aylar önce eğer 'bu böyle giderse biz kapıları açmak zorunda kalacağız' demiştik. Biz de dün kapıları açtık. Bu sabah itibariyle kapıları zorlayıp geçenlerin sayısı 18 bin oldu, bugün de 20-25 bin olur herhalde. Biz bu süreçte bu kapıları kapatmayacağız. Avrupa sözünde durması gerekiyor. Biz bu kadar mülteciye bakmak zorunda değiliz" cümlelerini dile getirmiştir (www.star.com.tr).

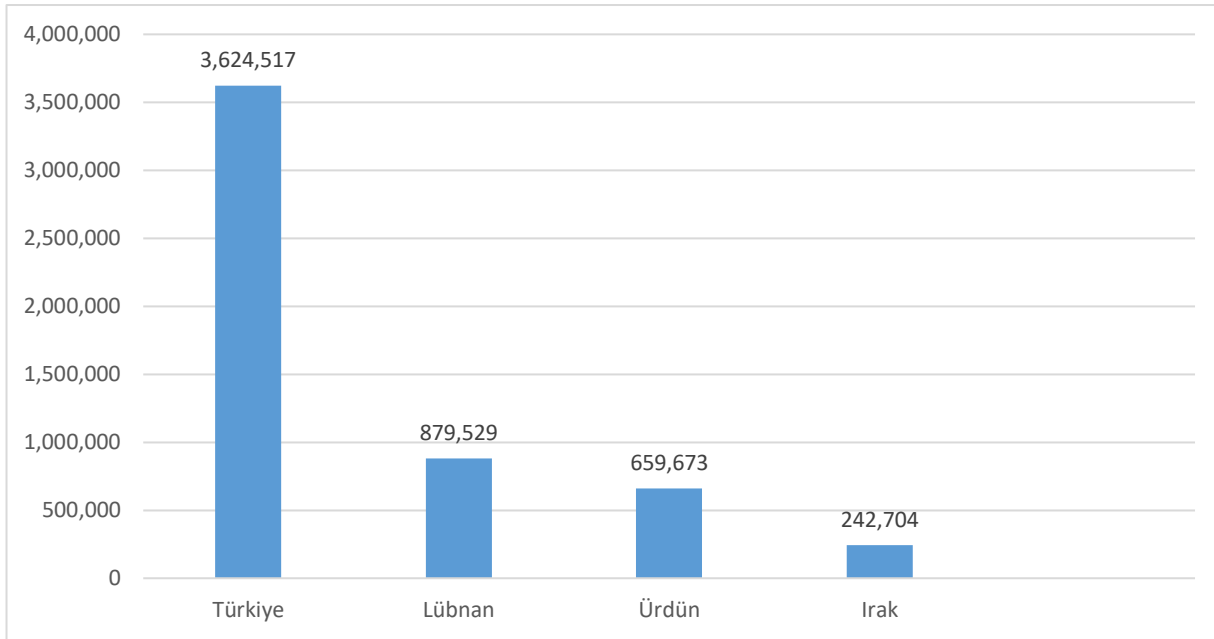
Sınır kapılarının mültecilere açılmasından sonra, Türkiye-Yunanistan sınırında adeta bir insani dram yaşanmıştır. Yunan Polisi sınıra gelen göçmenlere gaz bombası ve mermilerle müdahale etmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Göç ve Uyum Alt Komisyonu tarafından hazırlanan “Türkiye-Yunanistan Sınır Bölgesindeki Sığınmacı Geçişlerinin Yerinde İncelenmesine İlişkin” raporda, Yunan polislerinin gerçekleştirdiği kasten yaralama ve öldürme olayları resmi evraklar da yer almıştır.²

2010 yılından itibaren her yıl artan göç hareketliliği, hedef ülkelerin demografik yapılarına etki etmiştir. 2011 yılından itibaren ise Türkiye kitlesel göç akınları ile karşılaşmış ve yaşadığı durum karşısında politikalar geliştirmiştir. Suriyeli sığınmacılar yıllara oranla Türkiye'nin başta büyük şehirleri olmak üzere neredeyse her ilinde bulunarak ve ülkenin demografik yapılarına etki etmiştir.

SURİYELİ SIĞINMACILARIN TÜRKİYE’NİN DEMOGRAFİK YAPISINA ETKİLERİ

Göç etmek zorunda kalan insanların birçoğu gibi Suriye vatandaşı olan sığınmacılarda çoğunlukla ülkelerinin sınır komşularına kitlesel olarak hareket etmiştir (Özdemir, 2017:122). Suriyeli sığınmacılar göç ettikleri ülkelere kontrolsüz şekilde yerleştikten sonra zamanla sayılarının artması sonucu göç alan ülkelerdeki demografik yapılarına doğrudan etki etmektedirler. İstatistiki veriler de bu bilgiyi doğrular niteliktedir. Çalışmanın bu bölümünde tablolar yardımıyla bu veriler sunulacaktır.

Tablo1: Dünyada En Çok Suriyeli Sığınmacıya Ev Sahipliği Yapan Ülkeler

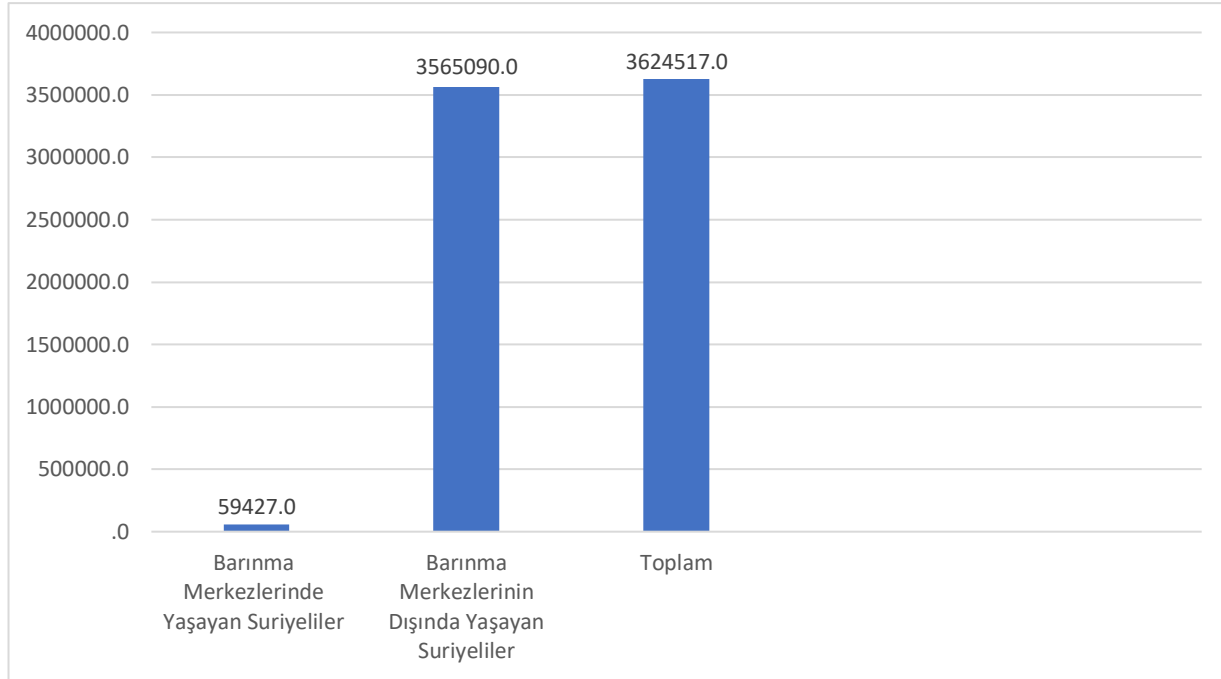
Kaynak: <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria>

² (Detaylı bilgi için bkz. Türkiye-Yunanistan Sınır Bölgesindeki Sığınmacı Geçişlerinin Yerinde İncelenmesine İlişkin Rapor (https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2020/edirne_rapor_kabul.pdf)).

Yukarıda bulunan grafikten de anlayacağımız üzere Suriyeli sığınmacıların en çok göç ettiği 4 ülke doğrudan kara sınırının bulunduğu Türkiye, Lübnan, Ürdün ve Irak olmuştur. Türkiye ise göç dalgasından en çok etkilenen ülke konumundadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verilerini baz aldığımızda dünya üzerinde bulunun 5.570.382 kayıtlı Suriyeli göçmenlerden 3.626.734'ü Türkiye'de yaşamaktadır. Yani dünya üzerinde bulunan Suriyeli göçmenlerin yaklaşık %65'i Türkiye'de yaşamaktadır. Türkiye'den sonra en çok Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yapan ülke ise 879.259 göçmen ile Suriye'nin batısında yer alan sınır komşusu Lübnan'dır. Bu sayı dünya genelindeki Suriyeli göçmenlerin yaklaşık olarak %15'ine tekabül etmektedir. Türkiye'nin küresel bir sorun haline gelen göçmenler konusundaki tutumunu grafikler gözler önüne sermektedir.

Türkiye'ye gelen yoğun Suriyeli göçü karşısında en büyük görevi Afet ve Acil Durumu Yönetimi Başkanlığı (AFAD) üstlenmiştir (Akkoyunlu Ertan ve Ertan, 2017:15). Göçmenlerin barınma merkezlerinde AFAD aktif rol üstlenmiş, 2018 yılında Geçici Koruma Yönetmeliğinin 23. maddesinde yer alan sevk işlemlerinde "AFAD tarafından bildirilecek kapasite bilgisi de göz önünde bulundurularak" cümlesi bu maddeden çıkarılmıştır. Suriyeli göçmenler, Valiliğin ve Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün koordineli çalışmasıyla birlikte uygun durumdaki barınma merkezlerine gönderimi gerçekleştirilmiştir.

Tablo2: Barınma Merkezlerinde ve Dışında Yaşayan Suriyeli Göçmenler

Kaynak: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>

Türkiye'de; Adana, Kilis, Osmaniye ve Kahramanmaraş'ta birer, Hatay'da ise 3 adet olmak üzere toplam 7 adet geçici barınma merkezi bulunmaktadır. Bu barınma merkezlerinde Adana Sarıçam Geçici Barınma Merkezinde 20.699, Kilis Elbeyli Geçici Barınma Merkezinde 8.535, Kahramanmaraş Merkez Geçici Barınma

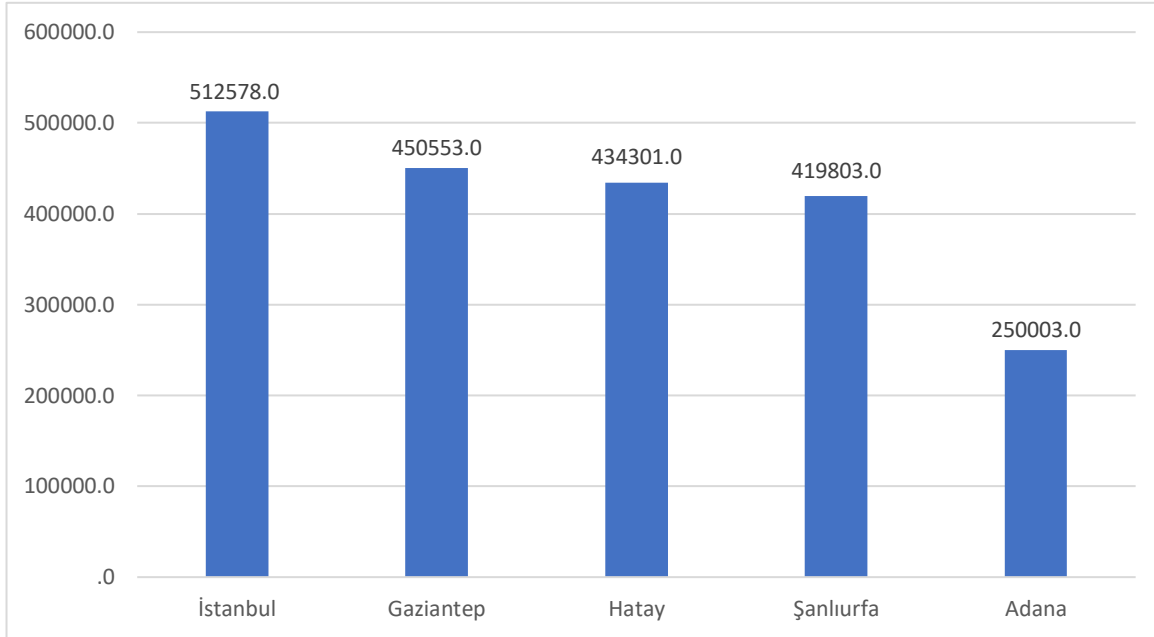
Merkezinde 10.686, Hatay Altınözü Geçici Barınma Merkezinde 2.641, Hatay Yayladağı Geçici Barınma Merkezinde 3.663, Hatay Apaydın Geçici Barınma Merkezinde 3.474 ve Osmaniye Cevdetiye Geçici Barınma Merkezinde 9.729 olmak üzere toplam 59.427 Suriyeli göçmen yaşamaktadır (www.goc.gov.tr).

Türkiye sınırına barınma merkezleri kurmuş olsa da göçmenlerin büyük çoğunluğu kampların dışında yaşamayı tercih etmektedir. Göçmenlere kurulan barınma merkezlerinde sağlık, eğitim ve beslenme gibi temel ihtiyaçlar karşılıksız olarak verilmekle birlikte barınma merkezi dışında yaşayan Suriyeli göçmenler içinde sağlık, eğitim ve beslenme vb. hizmetler karşılıksız olarak sağlanmaktadır (Harunoğulları, 2018: 305).

Türkiye açık kapı politikası izleyerek Suriyeli göçmenleri ülkeye kabul edip ev sahipliği yapmasındaki temel amaç insani yardım olsa da yerel halkın işsizlik seviyesini ve ekonomik alım gücünü göz önünde bulundurup, planlı bir yol haritası çizmek zorundadır (Koç vd., 2015:87).

Elbette bu kadar fazla sayıda göçmene ev sahipliği yapmanın mali bir karşılığı da olmaktadır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Ak Parti'nin 4 Mart 2020 tarihinde yapılan grup toplantısında Avrupa Birliği'nin taahhüt ettiği paraları ödemediğini ve ülkedeki Suriyeli göçmenlere 40 milyar dolar harcadığını belirtmiştir. (www.tbmm.akparti.org.tr).

Tablo:3 En Çok Göçmenin Yaşadığı 5 Türk Şehri

Kaynak: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>

Türkiye’de en fazla Suriyelinin yaşadığı şehirlerin başında İstanbul gelmektedir. İstanbul’dan sonra ise sırasıyla; Gaziantep, Hatay, Şanlıurfa ve Adana gelmektedir. Bu 4 ili İstanbul’dan ayıran fark ise Türkiye’nin güney sınır hattında bulunmalarındadır. Bu 4 ili ise sırasıyla; Mersin, Bursa, İzmir ve Konya takip etmektedir (www.goc.gov.tr). Bu illerin dikkat çeken özelliği ise sınıra uzak ve büyükşehirler olmalarındadır. Göçmenlerin

yaşamak için bu şekilde büyükşehirleri tercih etmesinin temel sebepleri istihdamın yüksek olması ve sosyal hayatlarında daha çabuk uyum sağlayabilme imkanlarıdır (Dillioğlu, 2015:6).

Türkiye'ye göç eden Suriyeli sığınmacılardan en çok etkilenen illerin başında Kilis gelmektedir. Türkiye'de en çok Suriyeli göçmenin yaşadığı 10. il olan bu şehrin en önemli özelliği 142.490 nüfusa sahipken, 108.412 göçmene ev sahipliği yapmasıdır. Yaklaşık olarak Kilis nüfusunun %76'sını Suriyeli sığınmacılar oluşturmaktadır. Bu oranlara baktığımızda en yüksek yüzdeler oran Kilis ilindedir (www.goc.gov.tr).

Türkiye'nin neredeyse her ilinde bulunan göçmenler ülkede birçok değişikliğe doğrudan etki etmiştir. Bunların başında ise ekonomi gelmektedir. Buldukları illerde çoğunlukla beden işçiliği yapan göçmenler, ucuz iş gücü olarak çalıştırılmaktadır (Orhan ve Senyücel Gündoğar, 2015:17). Yaşamak için şehir merkezlerini tercih eden göçmenlerin evleri kiralamak istemeleri de kira ücretlerinin artmasına neden olmuştur (Özdemir, 2017:126). Göçmenlerin yerleştikleri illerdeki yerel işletmelere olumlu katkıları da olmuştur. Türkiye'ye gelirken yanlarında getirdikleri paraları harcamaları, küçük işletmeler açan göçmenlerin ürün tedariklerini Türk toptancılarından yapmaları, başlarda sığındıkları illerdeki ekonomiyi biraz canlandırırsa da sonrasında hazır paralarının bitmesi bu olumlu etkiyi tekrardan gölgelemiştir (Orhan, 2014: 18-19).

Türkiye'de yer alan göçmenlerin bir kısmı istihdam edilse de sayıca fazla olmaları hepsinin belirli işlerde çalışmasına olanak sağlamamaktadır. Bunun sonucunda göçmenler daha farklı alanlarda çalışmaya başlamıştır. Bu durumda da Türkiye Cumhuriyeti'nde kayıt dışı işçi sayısı artış göstermekte ekonomi üzerinde olumsuz bir etki yaratmaktadır. Kayıt dışı işçilik yalnızca ülkenin değil göçmen işçilerinde aleyhinde bir durum ortaya koymaktadır. Bu göçmen işçiler hiçbir özlük ve sosyal güvence hakkına sahip olmadan, yalnızca düşük ücretler karşılığında emek sarf etmektedir. Yoğun olarak tarım, ağır sanayi gibi beden gücüyle çalışılan yerlerde iş olanağı bulan göçmen işçiler için yabancı ülkede yaşamının getirdiği zorluklara bir başka alan daha eklenmektedir. Suriyeli göçmenlerin Türkiye'de çalışma ve geçinme durumları Türk Halkı içinde bir önyargı oluşturmuştur. 2017 ve 2019 yıllarında hazırlanan Suriyeliler Barometresinde hazırlanan verilerde 2019 yılında Türk Halkı'nın %65,1'i Suriyeli göçmenlerin dilenerek yaşamlarını sürdürdüğünü düşünmektedir. (Erdoğan, 2019, 135). Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) verilerine göre ise durum bu şekilde değildir. 2017 yılında hazırlanan Türk İşgücü Piyasasındaki Suriyeliler raporuna göre Türkiye'de yer alan çalışma çağındaki Suriyeli göçmenlerin %87'si gelir elde edebilecekleri işlerde çalışmaktadır (<http://www.ilo.org>). Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının verilerine göre ise 2019 yılında 63.789 Suriye Vatandaşına çalışma izni verilmiştir (<https://ailevecalisma.gov.tr>).

SONUÇ

2011 yılında Suriye'de başlayan Arap Baharı bir iç savaşa sürüklenmiş ve 9 yıldır devam etmektedir. Bu süre zarfında gerek muhalif kanat gerekse rejim tarafında ciddi şekilde kayıplar yaşanmıştır. Suriye'de özgürlük hareketinin bu denli süregelen bir iç savaşa dönüşmesinin temel sebeplerinin başında ise ülkenin kozmopolit yapısı ve mezhepsel çatışmalar yatmaktadır. Soğuk savaş döneminde başlayan kutuplaşma Ortadoğu'daki bu demokratikleşme sürecinde de kendini göstermesi ve Esad Rejiminin toprak bütünlüğündeki kontrolünü kaybetmesi iç savaşın uzamasındaki diğer önemli faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. İç savaşın başlamasının ardından bölgede bulunan PKK/YPG/İŞİD gibi silahlı terör örgütlerinin

buldukları toprakları silah yoluyla ele geçirmesi, rejim güçlerinin ülkedeki birliği sağlamasının önünde büyük bir engel teşkil etmiştir.

Rejimin eylemleri bastırmak için başvurduğu yöntem ve bölgedeki terör örgütlerinin silahlı eylemleri sonucu yerel halkta can güvenliğini sağlamak adına öncelikli olarak komşu ülkelere göç hareketlerine başlamıştır. Sığınmacıların çok büyük çoğunluğu Türkiye'ye kaçak yollarla giriş yapsa da Türkiye yaşanan bu insanlık dramına sessiz kalmayıp sığınmacıları ülkeye kabul etmiştir. Sınır illerimizde sığınmacılar için barınma merkezleri kurulmuş, 2014 yılında ise Suriyeli göçmenlerin statüsünü belirleyen Geçici Koruma Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Her yıl artarak devam eden göç hareketliliği hem sınırlarda hem de ülke içerisindeki bürokratik eylemlerin tıkanmasına yol açmıştır. Göçmenlerin Türkiye'ye gelmesiyle beraber barınma, istihdam, eğitim, sağlık, uyum vb. sorunlar belirmiştir.

Suriyeli göçmenlerin Türkiye'ye yoğun göçü ülkenin demografik yapısında da değişikliklere yol açmıştır. Bu etkilerin en büyüğü istihdam alanında yaşanmıştır. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün raporundaki verilere göre Suriyeli göçmenlerin %87'si çalışma alanlarında kendilerine iş bulmuştur. T.C Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca 2019 yılında açıklanan resmi rakamlara göre ise 63.789 Suriye vatandaşının çalışma izni vardır. Oysaki Prof. Dr. M. Murat Erdoğan'ın 2019 yılında yayımladığı Suriyeliler Barometresi kitabına göre Türkiye'de 900.000 ila 1.000.000 arası Suriyeli göçmen çalışmaktadır. Bu iki istatistiği karşılaştırdığımızda göçmenlerin birçoğunun kayıt dışı çalıştığı görülmektedir. Bunun temel sebebi bakanlığın izni dışında da göçmenlerin iş bulabilmesidir. Sayıları oldukça fazla olan göçmenlerin her birinin kayıt altına alınması da oldukça güç durumdadır. Türk işverenlerde bu istatistiklerin ortaya çıkmasında büyük pay sahibidir. Yevmiye (günlük) usulü çalışan Suriye vatandaşları işverenler açısından ucuz işçilik olarak görülüp, işe alımlarda tercih edilmektedir. Türk toplumunda işsiz kalan kesimin bir kısmı işsizliğin sebebi olarak Suriye vatandaşlarının ucuz işgücü olarak tercih edilmesini görmektedir. İşsiz kalan Türk vatandaşlarında oluşan bu algı neticesinde iki toplum arasında bir önyargı oluşmaktadır. Bu durum uyum sürecinin gecikmesine sebebiyet vermektedir.

İstihdam, sağlık, eğitim ve barınma gibi ihtiyaçlar göç alan ülkeler için ekstra bir mali yükümlülük getirmektedir. Türkiye Cumhuriyeti bünyesinde bulundurduğu göçmenlerin ihtiyaçlarının büyük çoğunluğunu kendi karşılamaktadır. Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler gibi kurumlarla da çeşitli iş birlikleri ve bildirimler yayınlansa da Türkiye özellikle Avrupa Birliği tarafından mali yardım noktasında yalnız bırakılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Birliği ile yapılan geri kabul antlaşmasına hiçbir zaman aykırı hareket etmemiştir. Göçmenleri ülke içerisinde tutmuş, 3. Bir ülkeye, özellikle Avrupa'ya, düzensiz göçmen olarak geçişlerine büyük ölçüde engel olmuştur. 2020 yılının başlarında yaşanan gelişmelerden sonra Türkiye, Avrupa'ya geçiş yapılabilecek sınır kapılarını sığınmacılar için açmıştır. Sınır kapılarının açıldığı haberinden sonra Türkiye'deki sığınmacılar özellikle Yunanistan sınırına doğru büyük bir hareketlilik başlatmıştır. Sınırında binlerce göçmen biriken Yunanistan hükümeti ise göçmenleri ülkeye almayacağını açıklamış, sınırdaki insanlara sert müdahalelerde bulunmuştur. Oysa 21. Yüzyılın en büyük global sorunu haline gelen göçmenler, bölgede sadece Türkiye Cumhuriyeti'ni ilgilendiren bir konu değildir.

KAYNAKÇA

- Adalet ve Kalkınma Partisi (2020) "Grup Toplantısı" <http://tbmm.akparti.org.tr/anasayfa-gundem/grup-toplantisi/> (23.10.2020).
- AĞIR, O., AKSU, Z. (2017). "Birleşmiş Milletlerin Suriye Krizine Yönelik Politikalarının Değerlendirilmesi", ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 4(9): 43-55.
- AKÇAY, E. Y. (2019). "Avrupa Birliği'nin Göç Politikası: Göçün İnsani Olmayan Güvenleştirilmesi", (Ed.) Kedikli, U. ve Telatar, G. Uluslararası Göç ve Güvenlik, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- AKDOĞAN, M. (2018). "Avrupa Birliği'nin Sınırlarına Dayanan Mülteci Krizi ve Yönetimi", Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Dergisi, 1 (1): 48-75.
- AKGÜL, A., KAPTI, A., ve DEMİR, O. Ö. (2015). "Göç ve kamu politikaları: Suriye krizi üzerine bir analiz", A Journal of Policy and Strategy, 1(2): 1-22.
- AKKOYUNLU, ERTAN., K, ERTAN, B. (2017). "Türkiye'nin Göç Politikası", Contemporary Research in Economics and Social Sciences, 1 (2): 7-39.
- ATLIOĞLU, Y. (139). "Suriye İç Savaşı ve Mülteci Toplumsal Çatışma", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 73(1): 129-156.
- BARKIN, E. (2004). "1951 Tarihli Mülteciliğin Önlenmesi Sözleşmesi", Ankara Barosu Dergisi, (1): 331-360.
- BİNGÖL, O. (2013). "Arap Baharı ve Ortadoğu: Çok Eksenli Güç Mücadelesi Denge Arayışları", Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 13(2): 25-49.
- BOSTAN, H. (2018). "Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilerin Uyum, Vatandaşlık ve İskân Sorunu", Göç Araştırmaları Dergisi, 4(2): 38-88.
- BOZBEYOĞLU, E. (2015). "Mülteciler ve İnsan Hakları", Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi, 2(1): 60-80.
- BÜYÜKÇALIK, M. E. (2015). Mülteci Hukuku'nun Gelişimi ve Türkiye'de Mültecilerin Sosyal Hakları, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.
- CANYURT, D. (2018). "Kazanılmayan Savaş Suriye İç Savaşı: Neden Bitmedi, Barış Nasıl Gelebilir?", Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 14(4): 1103-1120.
- ÇELİK, A.H., (2015). "Buazizi'den Rabia'ya, Trablus'tan Şam'a Arap Baharı'nın Sonuçlarına Üzerine Bir Değerlendirme", Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 6(2): 34-53.
- ÇENDEK, S.Y., ÖRKİ, A. (2019). "Arap Baharı Sürecinde Libya, Suriye ve Yemen'de Yaşanan İç Savaşlar: Karşılaştırmalı Bir Çözümleme", Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi, 10(1): 42-58.
- ÇİÇEKLİ, B. (2009). Uluslararası Hukukta Mülteciler ve Sığınmacılar, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- ÇİÇEKLİ, B. (2016). Yabancılar ve Mülteci Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

- DALAR, M. (2019) "Uluslararası Hukuksal ve Kurumsal Düzenlemeler Çerçevesinde Göç Olgusu", (Ed.) Kedikli, U. ve Telatar, G. Uluslararası Göç ve Güvenlik, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- DEVİRAN, Y ve Ö. Ö. F. (2016). "Söylemlerin Dilinden Suriye Sorunu", Marmara İletişim Dergisi, (25): 35-52.
- DİLEK, B. S. (2018). Suriyeli Göçü, Kripto Basım Yayım, Ankara.
- DİLLİOĞLU, B. (2015). "Suriyeli Mültecilerin Entegrasyonu: Türkiye'nin Eğitim Ve İstihdam Politikaları", Akademik Orta Doğu, 10(1): 1-21.
- DOĞAN, İ. (2018). Göç ve Kültür, Bilge Kültür Sanat Basım Yayım, İstanbul.
- DURAN, D. ve ÖZDEMİR, Ö. (2012). "Türk Dış Politikasına Yansımalarıyla Arap Baharı", Akademik İncelemeler Dergisi, 7(2): 181-198.
- DURUN, D. (2019). "Orta Doğu Neresi? Orta Doğu'nun Demografik, Ekonomik ve Siyasi Yapısı", (Ed.) DURUN, D. ve ARI, Y., Ortadoğu'da Siyaset, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- ELMA, F., ve ŞAHİN, A. "Suriye'den Türkiye'ye Göç ve Açığa Çıkan Temel Sorun Alanları", In Turkish Migration Conference 2015 Selected Proceedings, 430-439.
- ERDOĞAN, M.M. (2019). Suriyeliler Barometresi 2019, Orion Kitabevi, Ankara.
- ESKİOĞLU, R. (2019). "Arap Baharına Kadar Türkiye-Suriye İlişkileri", Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 16(1): 70-80.
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2020). "Geçici Koruma", <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> (27.10.2020).
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2020). "Geçici Korumanın Unsurları", <https://www.goc.gov.tr/gecici-korumanin-unsurlari> (20.10.2020).
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2020). "Türkiye'nin Düzensiz Göç ile Mücadelesi", <https://www.goc.gov.tr/turkiyenin-duzensiz-gocle-mucadelesi> (20.10.2020).
- GÖK, N. (2019). "Suriye Krizi'nin Türkiye'ye Yansımaları (2011-2017)", Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 0(8): 77-114.
- GÜLER, A. (2018). "Şartlı Mülteci Statüsü: Statünün Geçiciliği ve Bir Kalıcı Çözüm Olarak Yerel Bütünleşmenin Geçerliliği", (Ed.) Aygül, H. H. Ve Eke, E. 21. Yüzyılda Uluslararası Göç ve Mülteciler: Bir Türkiye Perspektifi, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- GÜNAY, E., ATILGAN, D. ve SERİN, E. (2017). "Dünya'da ve Türkiye'de göç yönetimi", Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(2):37-60.
- HARUNOĞULLARI, M. (2018). "Sınır Ötesinde Yeni Bir Yaşam Suriyeli Sığınmacılar ve Göçün Coğrafi Etkileri: Kilis Örneği", (Ed.) Aygül, H. H. Ve Eke, E. 21. Yüzyılda Uluslararası Göç ve Mülteciler: Bir Türkiye Perspektifi, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

- İNANÇ H. (2011). "Arap Baharı Sürecinde Arap Kimliğinin Dönüşümü, Ortadoğu Yıllığı", (Ed. İNAT K., AYDIN, F., ATAMAN, M., Açılım Kitap, İstanbul.
- İNAT, K., TELCİ, İ.N. (2012). "Türk Dış Politikası Yıllığı 2011", (Ed.) DURAN, B., İNAT, K., ULUS, A.R., SETA, İstanbul.
- KARKIN, V., YAZICI, Ö. (2015). "Arap Baharı'nın Suriye'ye Yansıması ve Türkiye'ye Sığınan Mülteciler (Gaziantep Örneği)", 21.Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(12): 201-213.
- KEDİKLİ, U. (2019). "Bir Güvenlik Sorunu Olarak Düzensiz Göçe Bağlı Göçmen Kaçakçılığı", (Ed.) Kedikli, U. ve Telatar, G. Uluslararası Göç ve Güvenlik, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- KOÇ, M. G., İ. AKBIYIK, N. (2015). "Suriyeli Sığınmacılar ve İstihdam Problemleri", Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (1): 63-94.
- MİŞ, N. (2013). "Türk Dış Politikası Yıllığı 2012", (Ed.) DURAN, B., İNAT, K., ULUTAŞ, U., SETA, İstanbul.
- MUSLU, F. (2018). "Suriye İç Savaşında Esed'in Rolü, Konumu ve Geleceği", SETA Analiz, Sayı:236, İstanbul.
- NEBATİ, N. (2019). "Ortadoğu'da Demokrasiyi Geliştirme Hareketi Olarak Arap Baharı", The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 9(2): 178-190.
- NURDOĞAN, A. K., DUR, A. İ. B. ve ÖZTÜRK, M. (2016). "Türkiye'nin Mülteci Sorunu ve Suriye Krizinin Mülteci Sorununa Etkileri", İş ve Hayat, 2(4): 217-238.
- ODMAN, T. (1995). Mülteci Hukuku, İmaj Yayıncılık, Ankara.
- OĞUZLU, T. (2011). "Arap Baharı ve Yansımaları", Ortadoğu Analiz, 3(36).
- OKYAR, O. (2015) "İran ve Arap Baharı: Çift Taraflı Aynadaki Asimetri mi?", Uluslararası İlişkiler Dergisi, 12(45): 61-82.
- ORHAN, O. (2014). "Suriye'ye Komşu Ülkelerde Suriyeli Mültecilerin Durumu: Bulgular, Sonuçlar ve Öneriler". ORSAM, Rapor No:189.
- ORHAN, O., GÜNDOĞAR, S.S. (2015). "Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Etkileri", ORSAM, Rapor No: 195.
- ORSAM (2018). "Arap Baharı'nın 8. Yılında Değişen Demokrasi Algısı ve Toplumsal Talepler", <https://orsam.org.tr/tr/arap-baharinin-8-yilinda-degis-en-demokrasi-algisi-ve-toplumsal-talepler/>, (27.04.2020).
- ÖZDEMİR, Ç. (2016). "Suriye'de İç Savaşın Nedenleri: Otokratik Yönetim mi, Bölgesel ve Küresel Güçler mi?", Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, 0(2): 81-102.
- ÖZDEMİR, E. (2017). "Suriyeli Mülteciler Krizinin Türkiye'ye Etkileri", Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi, 1 (3): 114-140.
- ÖZDEMİR, G. (2017). "Demokratikleşme Kavramı Bağlamında Arap Demokratikleşmesine İlişkin Bir Değerlendirme", TESAM Akademi Dergisi, 4(1): 9-54.

- PAKSOY, S., PAKSOY, H.M., ve ALANCIOĞLU E., (2013). “Küreselleşmenin Sosyo-Politik Etkileri: Arap Baharı”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 12(46): 2-15.
- SAĞIR, A. (2019). “Göç, Uyum, Tehdit ve Çöküş: Yeni Toplumsallıklar İnşası Mümkün mü?”, (Ed.) KEDİKLİ, U., TELATAR, G., Uluslararası Göç ve Güvenlik, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- SARAÇLI, M. (2011). Uluslararası Hukukta Yerinden Edilmiş Kişiler, Adalet Yayınevi, Ankara.
- SEZİK, M, AĞIR, O. (2016). “Suriye’den Türkiye’ye Yaşanan Göç Dalgasından Kaynaklanan Güvenlik Sorunları”, Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (1) :95-124.
- SİVRİKAYA, H.A. (2019). “Arap Baharı’nın Suriye Sahasında Arap Diline Olan Yansımaları: PYD/YPG Örneği”, Güvenlik Bilimleri Dergisi, 8(2): 329-357.
- SOLMAZ, F. (2013). “Ortadoğu Halklarının Gözüyle Arap Baharı”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- STAR (2020). “BAŞKAN ERDOĞAN’DAN MERKEL’E MÜLTECİ ÇIKIŞI: GÖNDERELİM BİZ SİZE 100 MİLYON EURO VERELİM”, [HTTPS://WWW.STAR.COM.TR/GUNCEL/GONDERELİM-BİZ-SİZE-100-MİLYON-EURO-VERELİM-HABER-1518949/](https://www.star.com.tr/guncel/gonderelim-biz-size-100-milyon-euro-verelim-haber-1518949/) (21.10.2020).
- ŞAHİN, M. (2011). “1950-1960 Arap Devrimleri ve 2011 Arap Baharı Benzerlikler ve Farklılıklar”, Mülkiye Dergisi, 35(272): 81-92.
- T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Suriyelilerin Konakladığı Geçici Barınma Merkezlerindeki Harcama ve Maliyet Analizi, Kasım 2013, Ankara.
- TANERİ, G. (2012). Uluslararası Hukukta Mülteci ve Sığınmacıların Geri Gönderilememesi (Non-Refoulement) İlkesi, Bilge Yayınevi, Ankara.
- TAŞPINAR, M. (2019). “Arap Baharı ve Etkileri”, Yenyüzyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi”, İstanbul.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi (2020) “Türkiye-Yunanistan Sınır Bölgesindeki Sığınmacı Geçişlerinin Yerinde İncelenmesine İlişkin Rapor”,
https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2020/edirne_rapor_kabul.pdf (23.10.2020).
- Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2019). “Yabancıların Çalışma İzinleri”
<https://ailevecalisma.gov.tr/media/63117/yabanciizin2019.pdf>
(29.12.2020).
- Uluslararası Çalışma Örgütü (2017) “Türk İşgücü Piyasasındaki Suriyeliler”
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/genericdocument/wcms_738618.pdf
(29.12.2020).

ÜNAL, M.C. (2017). "Arap Baharı Sonrası Avrupa Komşuluk Politikasının Geleceği", Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, 16(2): 147-170.

YILMAZ, S. (2016). Kitlesel Akın (Sığınma) Durumunda Geçici Koruma Rejimi ve Asgari Muamele Standardı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.